וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל־
נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת
יָדֶךָ: יח כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ
וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ:
יט הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תַּעֲזֹב אֶת־הַלֵּוִי כָּל־
יָמֶיךָ עַל־אַדְמָתֶךָ: ס כ כִּי־יַרְחִיב יְהוָה

לקט בהיר

מעשה (רא"ם), ואין פי' לא תוכל שאני אמנע אומך ולא אתן לך מקום לאכלו בשעריך, הא ולאי ליתא אלא איך דשאי וכמו שמפרש בדיבור הסמוך (מ"ל), ומה שאמר לעיל פסוק י"ג השמר לך ופירש רבינו ליתן לא מעשה, הוא על ההקרבה, וכאן על האכילה (ג"א): מא) ובישובא פירש"י שהיו בני פלשתים ואבשלום כרת ברית עם אבימלך בנאר שבע, והוא מן הספרי ומדרשות תלוקות הם (א"ש): מב) עשו עלמים בצורת אדם עור ופיקח לעשות לעג וקלס מן היהודים זרע ישחק שבהיותם עיניו מרמות וזרע יעקב שהיה עולה על יריכו וכתבו על העלמים את השבועה שנשבע אלע"ה ושמו אומם על גג בגיגים גבוהים שלהם ושלמו לדוד לאמר לא מצא הנה כי אם המירך העורים והפסחים: מג) פי' עיקר אזהרה זו שלא לאכול בכור חוץ לחומה לכהנים הוא שהלא ישראל אסור אפילו בחוץ החומה שאין נאכלים אלא לכהנים לבשיהם ולעבדיהם (והוא הדין לבכורים ונקב רבינו בכור הקודש בפסוק) אבל אין קושיא למה אמרה הכתוב לבני ישראל, שאם ישראל אכל בשר בכור חוץ לחומה פשוט שלוקה גם משום לאו זה (מ"ל): מד) כבר מבואר לעיל פסוק ו' שנקרא הבכורים תרומה שצריך הרמה ותנופה ונקרא ידך משום ולקח הכהן הטוף מידך, אבל לא תרומה ותרומת מעשר שאין צריך להביאם לירושלים בכלל, ומה שמפרשו רבינו פעם ב', משום דלעיל כתיב אבל מעשרותיכם ונלמד מעניו שהוא ג"כ פירות כמו מעשר משא"כ כאן, לזה צריך לומר שאעפ"כ הוא בכורים (ג"א): מה) ואינו כמו כל לפני ה' שבתורה שפירושו העורה שכל אלו קדשים קלים הם ואין אכילה בעזרה רק קדשי קדשים דכתיב בהו (ויקרא ו' ע') במקום אהל מועד יאכלוהו קדש קדשים הוא, ונקרא ירושלים לפני ה' לגבי שאר עיירות (במ"הד): מו) מה ענין לוי לכאן, הלא מה שאמר מעשר דגנך וגו' ולאי שפירושו מעשר שני הנאכלת בירושלים לא מעשר ראשון שהלוי נוטלו מן הגורן (מ"ל): מז) כן היה ההוא לעשות מעודה על הזבח ולהזמין קרובים ועניים, משא"כ מעשר עני אמר רבינו מן לו, או אפשר משום שמעשר שני ושלמים ממון גבוה ואינו ניתן במתנה (מ"ל): מח) שאמר בפסוק שלפני זה מאכלנו וגו' והלוי, והוא עשה הוסיף השמר שהוא לא מעשה: מט) והטעם שבזמן המקדש חוץ ממה שאין להם נחלת שדה וכרם הם עומדים ומשרתים בבית המקדש ואין להם פנאי לעסוק

אבריסם ברית (בשבר) כשלקח מהם מערת המכפלה[מא] ולא יבוסים היו (אלא אחיים היו) אלא על שם העיר שמה יבוס (נקראים יבוסים) כך מפורש בפרקי דרבי אליעזר (ל"ו) והוא שנאמר (ש"ב כ' י') כי אם הסיר העורים והפסחים[מב] אלמים שכתבו עליהם את השבועה: **ובברת בקרך.** אזהרה לכהנים[מג]: **ותרומת ידך.** אלו הבכורים[מד] (ספרי - מכות י"ז): (יח) **לפני ה'.** לפניה מן החומה[מה] (ספרי): **והלוי אשר בשעריך.** [מו] אם אין לך לתת לו מחלקו כגון מעשר רשאן תן לו מעשר עני אין לך מעשר עני הזמינהו על שלמיך* [מז] (שם): (יט) **השמר לך.** ליתן לא תעשה[מח] על הדבר (שם): **על אדמתך.** אבל בגולה איך מוזהר עליו[מט] יותר מעניי ישראל (שם): (כ) **כי ירחיב וגו'.** למדה תורה דרך ארץ שלא

שיטי נוסחאות * שולחניך.

אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וְאָמַרְתָּ אֹכְלָה בָשָׂר כִּי־תְאַוֶּה נַפְשְׁךָ
לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל־אַוַּת נַפְשְׁךָ תֹּאכַל
בָּשָׂר: כא כִּי־יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם
וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן

אֱלָהָךְ יָת תְּחוּמָךְ כְּמָא די מַלִּיל
לָךְ וְתֵימַר אֵיכוֹל בְּשָׂרָא אֲרֵי
תִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ לְמֵיכַל בְּשָׂרָא
בְּכָל רְעוּת נַפְשָׁךְ תֵּיכוֹל
בְּשָׂרָא: כא אֲרֵי יִתְרְחֵק מִנָּךְ
אַתְרָא די יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ
לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּהּ תַּמָּן וְתִכּוֹס

רש"י

יתאוה אדם לאכול בשר אלא מתוך רחבת ידיים[נ] ועושר (ספרי - חולין פ"ד): **בכל אות נפשך** [נא] **וגו'.** אבל במדבר נאסר להם בשר חולין אלא אם כן מקדישה ומקריבה שלמים (ספרי - חולין ט"ז): (כא) **כי ירחק ממך המקום.** ולא חוכל לצא ולעשות שלמים בכל יום[נב] כמו עכשיו שהמשכן הולך עמכם: **וזבחת וגו' כאשר צויתך.** (מוסב על חבמת

לקט בהיר

במשה ומתן או במלאכה משא"כ אחר עניי ישראל, וכמו שקבע הכתוב להם שכר עבודתם את מעשר ראשון כמו כן זוה בשכרם להקדימם משאר עניים, משא"כ בגולה (במ"הד), ודקדק רבינו בלשונו לומר לאיך „מוזהר", לומר אינו באיסור לא להקדיש שאר עניים, אבל חיוב ומצוה להקדיש הלוי איתא גם בגולה, כן איתא בשלהי הוריות כהן קודם ללוי וכו' לוי לישראל שנאמר (י' מ') בעת ההוא הבדיל ה' את שבט הלוי, ופסקו רמב"ם בה' מתנות עניים ומתן המחבר ביו"ד רנ"א ולא חלקו בין בארץ ובין חוצה לארץ בפני הבית או בגולה (מ"ל): נ) אין רצונו לומר שזה פשוטו של מקרא, פשוטו השמיענו רבינו במאמר הסמוך שהותר להם בבואם לארץ מה שנאסר להם במדבר לאכול בשר בכל עת ובכל מקום שיעלה בדעתו ויתאוה על ידי שחיטה הרגלי, אלא מאחר שדיבר הכתוב בדרך זה ולא אמר כי תבואו אל הארץ כמנהגו בכל מקום וגם הארץ לומר אלא לורך ואמרת אכלה בשר כי תאוה נפשך לאכול בשר, א"כ אין הכתוב אומר אלא דרשני, ולפי הדרוש יהיה פירושו כי ירחיב ה' את גבולך בממון ובנכסים ובשעה לומר הרחבת הדעת בלי לחצת פרנסה אז ואמרת יש לך לומר אוכלה בשר כי רק אז יאוה שתאוה נפשך לאכול בשר (ג"א): נא) בכל פעם אות נפשך ואין בפ"מ הזמן והמקום, מה שלא היה כן במדבר, וזה פשוטו ומשמעותו, ופי' כי ירחיב וגו' כי תבא אל הארץ וכדאמרן: נב) ר"ל פסוק זה נותן טעם על שלמעלה מה שאמנה כשתבא לשם מן המדבר (אבל אין זה אומר שצריך דוקא רחוק שאין התורה נתנה שיעור, אלא שלא יהיה בקרוב דהיינו בעזרה) (ג"א), ולפי"ז יהיה משמש תיבת „כי" זה השני לשון דהא שהוא נתינת

אור החיים

אלא אין לך אלא המקום ההוא:

כ. כי ירחיב וגו'.[מא] פירוש לפי שהקפיד ה' על המתאוים תאוה לאכול בשר במדבר (במדבר י"א) וקברו המתאוים מעתה עומד תאות הבשר באיסור, לזה אמר כי ירחיב וגו' ואמרת וגו' פירוש הגם שתאמר בפירוש שאתה רוצה לאכול בשר וזה דמיון מאמר המתאוים שאמרו (שם) מי יאכלנו בשר, גם אמר כי תאוה נפשך[מב] דמיון האמור במתאוים שאמר הכתוב התאוו תאוה, אף על פי כן מתיר הכתוב להם ואמר בכל אות נפשך תאכל בשר:

כא. כי ירחק וגו'.[מג] בא להתיר מה שנאסר במדבר לאכול זולת זבחים שלמים[מד], והטעים טעם ההיתר בטעם דבריו ואמר כי

אור בהיר

שבטיך. **מא)** מהיכי תיתי יהיה אסור לאכול בשר שלריך הכתוב להתירו. ובפרט פסוק זה שיכולני לאוקמו בבשר שלמים, וגם אמר ואמרת אוכלה וגו', מה נפקא מינה אם לא אמרת אם לא. **מב)** פי' הכתוב מעיד שכל עצמך אינו אלא למלאות תאותך ולא לתקן המאכל וכדומה אעפ"כ וכו'. **מג)** כבר אמר בפסוק הקודם כי ירחיב, והיינו הך. **מד)** שמפסוק הקודם אינו נשמע זאת,

יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ
בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ: כב אַךְ
כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת־הַצְּבִי וְאֶת־הָאַיָּל כֵּן
תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֻנּוּ:
כג רַק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם
הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־

מִתּוֹרָךְ וּמַעֲנָךְ דִּי יְהַב יְיָ לָךְ
כְּמָא דִּי פְקַדְתָּךְ וְתֵיכוֹל בְּקָרְוָיָךְ
בְּכֹל רְעוּת נַפְשָׁךְ: כב בְּרַם כְּמָא
דִּי מִתְאֲכֵל בְּשַׂר טַבְיָא וְאַיָּלָא כֵּן
תֵּיכְלֻנֵּהּ מְסָאֲבָא וְדַכְיָא כַּחֲדָא
יְכָלֻנֵּהּ: כג לְחוֹד תְּקֹף בְּדִיל דְּלָא
לְמֵיכַל דְּמָא אֲרֵי דְּמָא הוּא
נַפְשָׂא וְלָא תֵיכוֹל נַפְשָׂא עִם

לקט בהיר

טעם, משא"כ „כי" ירמיב שבפסוק הקודם פירושו אם ירמיב, כאשר ירמיב: גג) כאשר צויתיך פירש"י למד שנפרשה לו מצות שחיטה על פה דהיכן צוהו בכתב עכ"ל, הגם שאפשר שפשוטו כאשר צויתיך בקדשים דכמיב והשמט ושמטו (כן כתב הרמב"ן ז"ל) אבל אופן השחיטה והלכותיה לא מצינו גם בקדשים ומה יצא לנו מן ההיקש: גד) זה פשוטו של מקרא והכתוב בעצמו מפרש טוצמו בהיקש זה בשומרו הטמא והטהור יחדיו יאכלנו, והוצרך הכתוב להשמיענו שלא שייך בו טומאה, שלא תאמר כל בהמה הראוי להיות קרבן שייך בו טומאה הגם שלא הוקדשה (רא"ם), ועוד שבמדבר לא היה להם בשר מוצץ והיו אוכלים בשר רק בטהרה, ובארץ שהותר להם בשר תאוה הוא מחמת ריחוק מקום אבל טומאה הו"א שבאיסורו עומד (ב"ב): גה) ומה דאסר רחמנא אבר בהמה בפ' לו (ז' כ"ג) כל אבב שור וגו' לא תאכלו, גם מה שאמר (שם כ"ה) כי כל אוכל אבב וגו' וגברתה היינו אומרים דוקא במוקדשין לקרבן (מ"ל), ת"ל אך והוא מיעוט שלא ממש כאשר יאכל הלבי דהיינו כולו רק מקצתו דהיינו חוץ החלב, כן הוא בספרי: גו) שכן דרך הילה"ר להטעים את האיסור ולעשות לה משק ומאוה הגם שהוא מאוס ומיקוץ (במ"ז), וכל זה מסקיק על פי פשוטות ליתן טעם למה הזהיר הכתוב על הדם בכמה וכמה לאוין (רמב"ן): גז) ופירש"י בתולין דאבר מן החי נקרא נפש שאם יתבטנו אינו עושה תליפין שלא ישוב עוד, כנפש הנטולה שאינה חוזרת, והרי משמע לא תאכל הנפש בעודו עם הבשר בעוד החיות עם הבשר עכ"ל, כן הוא בש"ס שלפנינו, ופירושו שהנפש דהיינו החיות נתפשט בכל אברי הבהמה ואם נשמטה הלבה לה הנפש ולא נשארה באברים, ואם תתן אבר מן בהמה השמוטה לא תתן שום נפש, אבל בשתותן אבר מן החי תתן אבר עם הנפש שחיות זו שיש באבר זה תבר מן הבהמה, לזה הזהיר הכתוב שלא יאכל אבר מזה שהנפש עם

רש"י

למדנו שיש לוויי בזביחה היאך ישחוט[נא] והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה בסיני* (ספרי - תולין כ"ח):[נב] (כב) **אך כאשר יאכל את הצבי וגו'.** אינו מחכר לאכלן בטהרה[נג], אי מה לבי ואיל חלבן מותר אף חולין חלבן מותר[נד] תלמוד לומר אך (ספרי - בהעלותך ע"ו): (כג) **רק חזק לבלתי אכל הדם.** ממה שנאמר חזק יאתה למד שהיו שטופים* בדם לאכלו לפיכך הוצרך לומר חזק דברי רבי יהודה רבי שמעון בן עזאי* אומר לא בא הכתוב אלא להזהירך ולהודיע עד כמה אתה צריך להתחזק במצות אם הדם שהוא קל להשמר ממנו שאין אדם מתאוה לו הוצרך לחזק בהזהרתו[נה] קל וחומר לשאר מצות (ספרי): **ולא תאכל הנפש עם הבשר.** אזהרה לאבר מן החיים[נו]

שינוי נוסחאות * בסיני בפה - על פה. * להוטים אחר הדם. * יוחאי.

אור החיים

ירחק[נה]), לזה אמר ואכלת בשעריך ואין צורך להביאו למקדש, ופירוש ירחק כל שהוא עומד במקום רחוק, ומצינו שנחלקו רבותינו ז"ל (פסחים ל"ב:) בפסוק ובדרך רחוקה, יש אומרים מן המודיעים ולמון, ויש אומרים מן פתח העזרה, ואפשר לומר שכל שאוכל אדם בפתח העזרה בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן לה'[נו] שאינו יכול לזבוח אלא שלמים לה'

אור בהיר

שאפשר שמותר לאכול בשר תאוה רק אחר שקרבת אותו לשלמים. מה) ואינו נוגע לבא לירושלים בכל עת שתאוה. מו) כי

בִּשְׂרָא: כד לָא תֵיכְלֻנַּהּ עַל אַרְעָא
תִּשְׁדְּנֵהּ כְּמַיָּא: כה לָא תֵיכְלֻנַּהּ
בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ וְלִבְנָיִךְ בַּתְרָךְ
אֲרֵי תַּעְבֵּד דְּכָשֵׁר קֳדָם יְיָ:
כו לְחוֹד מַעְשַׂר קֻרְשָׁיךְ דִּיהוֹן
לָךְ וְנִדְרָךְ תִּטּוֹל וְתֵיתֵי לְאַתְרָא
דִּי יִתְרְעֵי יְיָ: כז וְתַעְבֵּד עֲלָוָתָךְ
בְּשַׂרָא וּדְמָא עַל מַדְבְּחָא דַיְיָ
אֱלָהָךְ וְדַם נִכְסַת קֻרְבָּנָיךְ
יִשְׁתְּפֵךְ עַל מַדְבְּחָא דַיְיָ אֱלָהָךְ

הַבָּשָׂר: כד לֹא תֹאכְלֶנּוּ עַל־הָאָרֶץ
תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם: כה לֹא תֹאכְלֶנּוּ לְמַעַן
יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: כו רַק קָדָשֶׁיךָ
אֲשֶׁר־יִהְיוּ לְךָ וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאתָ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה: כז וְעָשִׂיתָ
עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל־מִזְבַּח יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְדַם־זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל־מִזְבַּח

רש"י

(ספרי - תולין ק"כ): (כד) **לא תאכלנו.** אזהרה לדם התמצית[נא] (בראיתות ד'): (כה) **לא תאכלנו.** אזהרה לדם האברים[נב] (שם): **למען ייטב לך וגו'.** לא ולמד מהן שכרן של מצות אם הדם שנפשו של אדם קלה ממנו הפורש ממנו זוכה לו ולבניו אחריו[נג] קל וחומר לגזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה לסם (מכות כ"ג): (כו) **רק קדשיך.** אף על פי שאתה מותר לשחוט חולין[נד] לא התרתי לך לשחוט את הקדשים ולאכלן בשעריך בלא הקרבה אלא להביאה* לבית הבחירה: (כז) **ועשית עולותיך.** אם עולות הם[נה] הן הבשר והדם על גבי המזבח ואם זבחי שלמים הם[נו] דם זבחיך יישפך על המזבח תחלה ואחר כך[נז] והבשר תאכל, ועוד דרשו רבותינו רק קדשיך שבא ללמד על הקדשים שבחולה לארץ[נח] וללמד על התמורות ועל

שינוי נוסחאות * הביאם.

לקט בהיר

הבשר אלא יאכל אבר שאין בו נפש כשיתמצה, אבל הרא"ם וכן הג"א גירסא אחרת היתה להם ברש"י בחולין, לא תאכל ממנו בעוד שהנפש עם הבשר עכ"ל, ולפי"ז צריך לדחוק ולומר שאחר הרבה מן הכתוב ולא תאכל (מה שיטלה בעוד) הנפש עם הבשר (רא"ם): נח) מלשון (ויק' ג' ט"ז) ונמלה דמו, שאינו קולט אלא שותת ויורד טיפין טיפין ונראה כאילו נתמלה, והוא מיד אחר השחיטה קודם הקלות וגם אח"כ כשכבר יצאה נפשה בדם הקלות עוד שותת טיפין, ומתרבה דם זה להיות נלוח ומלקות ואינה ככרת רק דם שהנפש יצאה בו (רא"ם): נט) לפו יהיה לרבות אפילו לא יצא לא בקלות ולא בשחיטה ושאר באברים ובמגאי שפירש ממקומו, והגאון מזרחי ז"ל הקשה שבכריתות ל' פירש רש"י שאם לא תאכלנו שבא' שלמים הם[סא] דם זבחיך ישפך על המזבח תחלה ואחר כך[סב] והבשר תאכל, ועוד דרשו רבותינו רק קדשיך שבא ללמד על הקדשים שבחולה לארץ[סג] וללמד על התמורות ועל

שינוי נוסחאות * בבמה - על פה. * לחוטים אחר הדם. * יוחאי.

קושיא, שנראה לו ללמוד בשר בחלב מדכתיב ג' פעמים לא תבשל גדי בחלב אמו ומלא תאכלנו דם התמצית ודם אברים וכל זה קרוב מאוד לפשוטו, ושם בכריתות אמר זאת לשיטת רבי (צל"ד): ס) אפילו לר' יהודה שאמר שהיו שטופים בדם ישנו לק"ו זו, שהלא הבנים לא היו שטופים ואעפ"כ נתברכו (מ"ל): סא) פי' הגם שכבר אוסר הכתוב שחוטי חוץ לעיל בעשה ולא תעשה אעפ"כ מאחר שנתיר חולין בחוץ דבר שהיה אסור במדבר הוצרך להדגיש עוד הפעם שקדשים אסורים (במ"ז), או יהיה פירושו אע"פ שנותר לך לשחוט חולין מפני שהמקום רחוק אל תאמר שגם קדשים מותר לשחוט בחוץ כשהמקום רחוק (ב"ב): סב) ר"ל פסוק זה פיומו של פסוק הקודם שאמר קדשיך ונדריך תביא אל המקום וגו', וזה נכלל ב' מיני קדשים ונדרים, גם פסוק זה ומפרשו ותיקן ואמר „מן" הבשר וגו' שבזה אתה עושה לעולה (רא"ם): סג) זה פי' ודם זבחיך שאם כתוב זבחים אבל עולות פירושו זבחי שלמים: סד) שאל"כ מה זה אמר והבשר תאכל הלא אין אכילה מעשיית הקרבן, ודאי לומר שרק אח"כ תאכל: סה) זה שייך לאפסוק הקודם, שקודם גמר פשוטו של מקרא שהלא פסוק זה מקושר לפסוק הקודם כנ"ל, ועתה חוזר לפרש שלפי דרשת חז"ל אומרו רק קדשיך וגו' גם לרבות שאפילו הקדשת אותה בחולה לארץ או שלא הקדשת אותה בפירוש רק אמרת זו תמורת זו או שהקדשת פרה וילדה ג"כ יש בהם משום שחוטי חוץ, קדשיך זו תמורה דכתיב (ויק' כ"ז ל"ג) והיה הוא ותמורתו יהיה קודש, אשר יהיו לך זו ולדות

ગુજરાત સમાચાર

ગુજરાત સમાચાર

ગુજરાત સમાચાર

##

כב ישראל ששחט לעכו"ם וכו'. פ' השוחט (דף ל"ם:) משנה השוחט לעכו"ם שחיפתו כשרה וכ' אליעזר פוסל וכו' מ"ר יוסי ק"ו הדברים ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת במולק אינו דין אלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט. ודומה לדין הלכתא פכ"מ דיחידאה הוא:

פ"ג א חמשה דברים מפסידים את השחיטה וכו'. בפרק השוחט (דף ל"ם) הן לגלגו ובהכל שוחטין אמר רב יהודה אמר שמואל כל מבת שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הם הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ושיקור:

ב שהייה כיצד הרי שהתחיל לשחוט וכו'. משנה פרק השוחט (דף ל"ב) נפלה סכין והגביהה נפלו כליו והגביהן השחיז את הסכין ועף בא מבירו ושחט אם שהה כדי שחיפה פסולה ואיכא"ו נפלה סכין והגביהה ושהה בשגלהה זו וכו' אז השחיז את הסכין קודם שחיפה ועף נחינע ובשהתחיל לשחוט לא היה בו כח ונסכן שחיפתו ובא מבירו ושחט ע"כ. וכרוך הוא דלאו דוקא בא מבירו אלא דה"ה כשחזר הוא עצמו ושחט אלא אורחא דמילתא נקט דכשהוא מחינע בא מבירו ושוחט. וגמרא מאי כדי שחיפה אמר רב כדי שחיפת בהמה אחרת וכו' אחתר אמר רב כדי שחיפת בהמה לבהמה ועוף לעוף ושמואל אמר אפילו בהמה לעוף וכן כי אתא רבין אמר מעמיה דר' יוסי בר חנינא כדי שינגיהנה וירבילנה ויטחוט דקה ונגסה לנגסה. וגרלה ברבינו מברש למו שפירש הר"ן לדעת הרי"ף דר"י בר חנינא לא אליג אדר"י ושמואל דאינהו נמי

כב ישראל ששחט לעכו"ם וכו'. פ' השוחט (דף ל"ם:) משנה השוחט לעכו"ם שחיפתו כשרה וכ' אליעזר פוסל וכו' מ"ר יוסי ק"ו הדברים ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת במולק אינו דין אלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט. וידוע לדין הלכתא פכ"מ דיחידאה הוא:

פ"ג א חמשה דברים מפסידים את השחיטה וכו'. בפרק השוחט (דף ל"ם) הן לגלגו ובהכל שוחטין אמר רב יהודה אמר שמואל כל מבת שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הם הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ושיקור:

ב שהייה כיצד הרי שהתחיל לשחוט וכו'. משנה פרק השוחט (דף ל"ב) נפלה סכין והגביהה נפלו כליו והגביהן השחיז את הסכין ועף בא מבירו ושחט אם שהה כדי שחיפה פסולה ואיכא"ו נפלה סכין והגביהה ושהה בשגלהה זו וכו' אז השחיז את הסכין קודם שחיפה ועף נחינע ובשהתחיל לשחוט לא היה בו כח ונסכן שחיפתו ובא מבירו ושחט ע"כ. וכרוך הוא דלאו דוקא בא מבירו אלא דה"ה כשחזר הוא עצמו ושחט אלא אורחא דמילתא נקט דכשהוא מחינע בא מבירו ושוחט. וגמרא מאי כדי שחיפה אמר רב כדי שחיפת בהמה אחרת וכו' אחתר אמר רב כדי שחיפת בהמה לבהמה ועוף לעוף ושמואל אמר אפילו בהמה לעוף וכן כי אתא רבין אמר מעמיה דר' יוסי בר חנינא כדי שינגיהנה וירבילנה ויטחוט דקה ונגסה לנגסה. וגרלה ברבינו מברש למו שפירש הר"ן לדעת הרי"ף דר"י בר חנינא לא אליג אדר"י ושמואל דאינהו נמי

אינה אסורה. שאין אדם מישראל אוסר דבר שאינו שלו שאין כונתו אלא לצערו: **כב** יישראל ששחט לעכו"ם אע"פ שהעכו"ם מתכוין לכל מה שירצה שחיטתו כשרה. שאין חוששין אלא למחשבת הזובח לא למחשבת בעל הבהמה. לפיכך עכו"ם ששחט לישראל אפילו היה קטן שחיטתו נבלה כמו שיתבאר:

פרק שלישי

א חמשה דברים מפסידין את השחיטה. ועיקר הלכות שחיטה להזהר בכל אחת מהן. ואלו הן. שהייה. דרסה. חלדה. הגרמה. ועיקור: **ב** שהייה כיצד הרי שהתחיל לשחוט והגביה ידו קודם שיגמור השחיטה ושהה בין בשוגג בין במזיד בין באונס

א שם: ב עור שם סי' יג: ג עור שם סי' כג סה"ג שם:

קל והומר הדברים ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אינו דין אלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט ע"כ לשון המשנה. ומיהושא דמתניתין הכי הוא השוחט לעכו"ם אע"פ שמעמו שהשב הנכרי על השחיטה לשם ע"ז כשרה כיון שהשוחט לא השב בזה שעבד לא אמריגן חכו דעת רבינו שכתב אע"פ שהנכרי מתכוין לכל דבר שירצה שחיטתו כשרה אבל בין אלא שמעמו דהחם מהשבת הנכרי לע"ז ומה שהנה ה"ק השוחט לעכו"ם בדיעבד הוא הדין דאפילו לכתחלה שוחטין לעכו"ם אלא מנוי לעכו"ם אלא אם הוא מעמו דאמיתי לשחטו לעכו"ם וזה נראה דעת רבינו דלית ביה מנוי אלא אם אמר לא אמר מכשול אבל לא שחיטה שחיטתו כשרה לכך הוצרך לנעות שהיטתו כשרה אבל אין נמי דאמרי' לכתחלה שוחטין לעכו"ם וזה נראה דעת רבינו שכתב שאין הוצרך אלא לחשבת הזובח ואע"פ שרבינו נקט לשון דדיעבד הפס בלשון המשנה אבל לענין דינא אבריא ליה דשוחטין לכתחלה. ומה שכתב רבינו שאין הוצרך אלא לחשבת הזובח היינו דעתיה דר' יוסי דעביד קל והומר ומה במקום שהמחשבה וכו' ומקשו בגמרא היכי קאמר אין מחשבה פוסלת בחולין והרי מחשבה ע"ז פוסלת בחולין ותירצו דהכי קאמר ר' יוסי ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה בד' עבודות כגון שוחט על מנת לקבל או להזריק או לזרוק או לקטר בפיסול הרי זה פסול אפילו הכי אין הכל הולך אלא אחר העובד שאין הבעלים פוסלים אם הקרבן במחשבתן אלא הקרבן במקריב פוהו לא יחשב וקרי ביה לא יחשוב מקום שאין המחשבה פוסלת בחולין כ"ל שאין המחשבה פוסלת בחולין בכל ד' עבודות אלא בשחיט מהם בהם השב עליה לזרוק דמה או להקטיר הלבה אבל מחשבת הולכה וקבלה לא שאם השב בחולין להוליך דמה או לקבל דמה לע"ז לא מיקסלא כמו שכתבנו ובירבנו עשה הדבר לתעלה וכיון דבחמור שבם קדשים אמו אומרים שבכל הולך אחר כוונת הזובח כל שכן בחולין הקלים שראוי לומר כן ואמריגן בגמרא הלכה כר' יוסי והם דברי רבינו כאן. וכתב הרשב"א ז"ל אפשר הישראל הושב בשעת שחיטה שהנכרי יזרוק דמה לע"ז שפסולה ועוד כתב בתשובה שאלה שאסור לבר ישראל לשחוט לבהם ליעשעלים אותו הכבש שנשחטין לשם שפחם דהוי מין ממיני ע"ז ואם שהחו לשם שפחם שאסור לבר ישראל לאכול ממנו וכן כתב בתשובה זה לשונו ישראל השוחט ליעשעלים אסור לאכול משחיטתו עד שיקבל עליו שלא לשחוט לבהם לשם שפחם ומה שכתב דשיעור שהייה כדי שחיטה ולא יותר לא כדי כדי לאנות מן בעייתיה אסור לאכול משחיטתו עד שיקבל עליו שלא לשחוט לבהם לשם שפחם ומה שכתב דשיעור שהייה כדי שחיטה ולא יותר לא כדי הגבהה והרבלה ושחיטה ומחלוקתם אלו בשם שאמרו בגמרא רב אמר כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף ושמואל אמר אפילו בהמה לעוף וכן כי אתא רבין אמר ר' יוחנן אפי' בהמה לבהמה

פ"ג א חמשה דברים וכו'. פשוט בפ"ק (דף מ') אמר רב יהודה אמר שמואל כל מבת שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה הגרמה ועיקור:

ב שהייה כיצד וכו'. משנה פרק השוחט (דף ל"ב) נפלה סכין והגביהה נפלו כליו והגביהן השחיז את הסכין ועף בא מבירו ושחט אם שהה כדי שחיפה פסולה ר"ש אומר אם שהה כדי ניקור וקיומא לן כת"ק דהייט כדי שחיפה. ומה שכתב רבינו אם שהה כדי שינגיהנה וירבילנה ויטחוט דקה ונגסה. ומסק רבינו כר' יוסי בר חנינא דאמר משום דשמואל ור' יוחנן אמרי אפילו בהמה לעוף הרי דמרוייהו ניחא לה דבר אלא אחר הסוחט ואמר רב יהודה אמר שמואל כל מבת שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור: כיון דאתיליגן בחר מהשבת השוחט אם מחשבת נכרי לעכו"ם ואפילו קטן שאינו יודע בפיב ע"ז שחיפתו נבילה:

הרדב"ז (מכ"י)

כב ישראל ששחט לעכו"ם וכו': אם אלעגתא ופסק כת"ק דאמר השוחט לנכרי שחיטתו כשרה מ"ר יוסי ק"ו הדברים במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין המחשבה פוסלת בחולין אינו דין אלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי: **לפיכך** נכרי ששחט לישראל וכו'. כיון דאתיליגן בחר מהשבת השוחט אם מחשבת נכרי לעכו"ם ואפילו קטן שאינו יודע בפיב ע"ז שחיפתו נבילה:

פ"ג א חמשה דברים וכו'. פ"ב במשנה (נ"ב) נפלה סכין וכו' אם שהה כדי שחיפה פסולה ושיליגן מאי כדי שחיפה ואמרי בתרבא מפמיה דר' יוסי בר חנינא כדי שינגיהנה וירבילנה ויטחוט דקה ונגסה לנגסה. ומסק רבינו כר' יוסי בר חנינא משום דשמואל ור' יוחנן אמרי אפילו בהמה לעוף הרי דמרוייהו ניחא לה דבר אלא אחר הסוחט ואמר רב יהודה אמר שמואל כל מבת שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור. פ"ק (דף מ') אמר שמואל כל מבת שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה וכו' והקשו מאי קמ"ל וכו' ותירצו לא צריכא ששחט לפניו שהים ושלא בעמדו וכו':

ב שהייה וכו'. פרק השוחט (דף ל"ב) משנה נפלה סכין והגביהה וכו' (עיין בכ"מ) ואמרה הגמרא מאי כדי שחיטה אמר רב כדי שחיפת בהמה אחרת אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב כדי שחיפת בהמה לבהמה ועוף לעוף וכו' ואמר שם בתוקפא אמרי בתרבא וכו' (עיין בכ"מ) וכתב רש"י ממילא דקאמר בהמה לעוף ועוף לעוף ועבדינן להומרא ורבינו ז"ל מפרש דלא פליג אמאי דקאמר בהמה לעוף וכתב בהמה דקה לעוף משום דאפילו בשר בעל מום אמר הדרו מחיבולא קמא שחיטה ליה שותפות בנוה וא"כ לפי שיטה זו לעולם אין ישראל יכול לאסור דבר שאינו בשום לו בה שותפות לעולם לעבוריה קא מכוון אבל ישראל מומר אוסר בהמת מבירו אפי' אין לו בה שותפות. ורבינו ז"ל אפשר שיעמד רש"י וההכרח לרבינו הלוי בדקדוק הכונים במקומה ואין כאן מקום להאריך. ודע שיש מי שכתב עוד שאמור בגמרא דהשוחט בהמת מבירו אע"פ אינה אסורה מטום דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אלא לצעריה קמכוון, דוקא בהגלה הוא דאינה אסורה אבל באפילה אסורה ולא שד אלא אפילו שוחט בהמת מבירו לשם הרים ומחכוין לרעותה וכיוצא אסורה באפילה אבל שיש בו סרך לע"ז מיתסרא באפילה ולכך אמיתר לענין איסור אפילה אין אדם אוסר דבר שאינו שלו דהא לאו איהו אוסר לה אלא דלא שריא לה והוה לה כאילו לא נשחטה אלא שמתה מאליה. ואין כן דעת רבינו אלא ודאי כל שאין לו שותפות בה כשרה לגמרי קאמר ומותרת באפילה. ולדעת התוספות אפילו יש לו בה שותפות כשרה כל שאינו ישראל מומר ולא פליגי בגמרא אלא באיסור אפילה וכן הורו רוב הפוסקים:

כב ישראל ששחט לנכרי וכו'. מתני' פ' השוחט (דף ל"ם) דתנן השוחט לנכרי שחיפתו כשרה וכ' אליעזר פוסל אמר ר"מ אפילו אחתה לאכול לנכרי מהאר כבד אלה פסולה ששחט מחשבת הנכרי לע"ז אמר ר' יוסי

פ"ג א חמשה דברים וכו'. פרק השוחט (דף מ') משנה אמר רבי יוסי דאתיליגן בהר השוחט ופסקו אם בגמרא כר"י:

לפיכך עכו"ם וכו'. לכאורה משמע דכל קאמר דבעכו"ם נבלה דאתיליגן בהר מהשבתו שהיה לע"ז ואי אמאר לומר כן דרבינו פסק דלא כרבי אליעזר דאמר אחת מחיפת עכו"ם לע"ז דלדידיה אסורה בהגלה הוי כדאמרו בפ' הכל שוחטין (דף י"ג) דהך מתני' דשחיטת עכו"ם נבלה איהא דלא כרבי אליעזר אבל לרבנן הטעם דנבילה הוא משום דאמר קרא וקרת לך ואכלת. מזכהו הא לאדם אחרת אסור כדכתב רבינו בפרק רביעי ולכך נראה דה"ם אם היינו אומרים דאתיליגן בחר מחשבת בעל הבהמה היינו אומרים דמאי דקאמר קרא זבחו כ"ל בהמתו ונקרא זבחו כי היכי דבאבול אחרו בגמרא דאמר קרא שאין אדם מישראל אוסר וכו'. אבל עכו"ם אוסר כמבואר אם לאוקימו בריתא בשנים אוהזין בישראל ומומר:

כב ישראל ששחט לעכו"ם וכו'. פרק השוחט (דף ל"מ:) משנה אמר רבי יוסי דאתיליגן בהר השוחט ופסקו אם בגמרא כר"י:

לפיכך עכו"ם וכו'. לכאורה משמע דהכי קאמר דבעכו"ם נבלה דאתיליגן בהר מהשבתו שהיה לע"ז ואי אמאר לומר כן דרבינו פסק דלא כרבי אליעזר דאמר אחת מחיפת עכו"ם לע"ז דלדידיה אסורה בהגלה הוי כדאמרו בפ' הכל שוחטין (דף י"ג) דהך מתני' דשחיטת עכו"ם נבלה איהא דלא כרבי אליעזר אבל לרבנן הטעם דנבילה הוא משום דאמר קרא וקרת לך ואכלת. מזכהו הא לאדם אחרת אסור כדכתב רבינו בפרק רביעי ולכך נראה דה"ם אם היינו אומרים דאתיליגן בחר מחשבת בעל הבהמה היינו אומרים דמאי דקאמר קרא זבחו כ"ל בהמתו ונקרא זבחו כי היכי דבאבול אחרו בגמרא דאמר קרא

מגדל עוז פ"ג חמשה דברים מפסידין וכו' עד כדי זו פסק נבלה:

ગુજરાત હાઈ કોર્ટ

[illegible]

ગુજરાત હાઈ કોર્ટ

[illegible]

בהמה לעוף ור' חייא אמר כדי שיביא בהמה אחרת ושחוט ותקשין יביא ותפי' מעלמא ס"ב נתת דבריך לשיורין אמר רב פפא עומדת להטיל ביכא ביוייהו זו היא גרסת רש"י ופירש דאיכא בין ר' יוחנן ור' חייא דר"י לא מצריך אלא כדי שחיטה ור"ח מצריך כדי הטלה ושחיטה ומצא עתה דלכולהו אמוראי דלעיל ואיתיהו רב ושמואל ור' יוחנן דוקא כדי שחיטה לבד מעברינן ופליגי עליה דר' חייא דמצריך כדי הטלה ושחיטה ועל מה דאמרו במערבא משמיה דר"י בר חייא כדי שיגביהה וירביצנה ושחוט ולפי זה פסקי: אלא מעברינן אלא כדי שחיטה לחוד ואע"פ שרש"י ז"ל פסק כרב משום דתלי ר' יוסי בר חייא בתיקיה כמו שיכתוב בס"ל אפשר דלא פסק כר' יוסי בר חייא אלא במה שנחלקו רב ור' יוחנן והכריע הוא ביניהם דסייע אם מעברינן לעוף בבהמה או בעוף דוקא ואמר ר' יוסי בר חייא כפי דעת רש"י דמעברינן עוף לעוף בזה פסק רש"י כר' יוסי בר חייא אבל במה שהשוו רב ור' יוחנן ושמואל אלא בעינן שיעור הגבהה והרבצה אלא כמותם וכן הוא סברת הרא"ש ז"ל כפי דברי רש"י ז"ל אבל גרסת זו לא נתחוורה בעיני הראשונים אלא משום דרב פפא לא נתן לאמרן אלא אם שהקשה על ר' חייא שאמר א"כ נתת דבריך לשיורין לזה נורסין אמר רב פפא בעומדת לטיל ואין גורסין איכא ביוייהו והכי פירושא הא דאמר ר' חייא בהמה אחרת היינו בעומדת כאן ואיכא מתוסרת אלא בהטלה בלבד ומצא עתה ברב ושמואל ור' יוחנן לא דברו כלום בשיעור הגבהה והרבצה ולא בא לפרש אלא בשחיטה דמחני' לי מעברינן בהמה לעוף לו דוקא בהמה לבהמה עוף לעוף אבל כדי שחיטה לא בא לפרש אם נאמר שיעור שהיה לבד לו כדי הגבהה והרבצה ומה שלא פירשו הם בא ר' חייא ואמתיחין קאי ולא אדברי רב ור' יוחנן ואין שום אמורא מולק על ר' חייא וזהו שיעתו של רבינו וגרסתו ולזה הסכים הרא"ש וכתב הפוסקים:

ג היתה בהמה דקה וכו'. פסק כשמואל ור' יוחנן דאמרי תרוייהו אפילו בהמה לעוף וכן כתב בהלכות והלכתא כשמואל ור' יוחנן דהוו להו תרי ואין דבריו של אחד במקום שנים. ודע שיש ג' מחלוקות בדבר. יש מי שכתב דלא מצעדינן אלא דוקא דקה לדקה גסה לגסה ועוף לעוף וזו היא דעת רש"י ז"ל דס"ל דהלכה כרב דאמר כדי שחיטה בהמה לבהמה ועוף לעוף משום דקס ר' יוסי בר חייא לא דיבר בשיעור עוף כלל והתי דכתב רש"י לא סבירא להו ולא עוד אלא שיש מי שכתב דר' יוסי ס"ל כווותייהו דמצעדינן בהמה לעוף ומה שלא הזכיר אלא מי שיעורין דקה ונכה משום דבכלל שיעור דקה הוא שיעור עוף דהכי תנמריה רחמנא למשה בשהייה דקה לדקה ועוף כדי שחיטה דקה וגסה לגסה. ויש דעת אלישיה דס"ל דלעולם מצעדינן בשיעורא חדא לכולהו והוא כשיעור גסה בין לגסה ולדקה ולעוף כולהו בשיעור גסה מצעדינן להו משום דס"ל דלעולם פסקינן כר' יוחנן ושמואל דאמרי אפילו בהמה לעוף ואפילו בהמה פירושא גסה דאי לאו הכי לא הוה להו למתסם ולמימר בהמה סתם אלא משום דס"ל סתם בהמה היינו גסה והלכתא כווותייהו משום דהוו להו תרי לגביה דרב דאמר כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף ורב' יוסי בר חייא דאמר גסה לגסה ודקה לדקה לא אחיא כמאן דאמר כרב ולא אחיא משום דרב אמר כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף ורבי יוסי בר חייא לא אדכר עוף במילתיה וכשמואל ור' יוחנן לא אחיא משום דשמואל ור' יוחנן אמרי אפי' בהמה לעוף דהיינו גסה לעוף וכל שכן גסה לדקה דמצעדינן הילכך פסקי כשמואל ור' יוחנן דאמרי אפילו בהמה לעוף ואפילו בהמה גסה מצמע ומיהו אפי' לדעתם לא מקילי כולי האי בשיעור שהיית העוף כדי הגבהה בהמה גסה והרבצתה ושחיטתה אלא דוקא כדי שחיטת גסה לבד, זהו דעתם של מקצת הגאונים. וההכרח בכל פירוש ופירוש תלוי בדקדוקי הלכה ומין כאן מקום להאריך. וזה שאנו מצעדין כדי שחיטה ודאי שחיטה של שיעורין עם חתיכת העור קאמרינן ולא ידעתי במה נתפקפו הראשונים אי שחיטה לחוד קאמר אי עם חתיכת העור קאמר לא מיבעיא לאמן דס"ל כדי הגבהה והרבצה דלא גרע חתיכת העור מהגבהה והרבצה אלא אפילו לאמן דס"ל כדי שחיטה לחודה ליכא לספוקי דחתיכת העור בכלל דהכי בכלל צורך שחיטה היכו. וכמו כן ודאי לאמן דס"ל דשיעור עוף כדי שיעור עוף כמותו ה"ה דמצעדינן בשהייה מריחת הטלה אע"פ שראיתי מי שלא כתב כן זה ל"ל ברור:

ד שחט מעט ושהה וכו'. בעיא אם בנמי דבעי רבא שהיות מהו שיצטרפו עבדינן וזהו שכתב רבינו הרי זו ספק נבלה: וכן אם שהה כדי שיגביהה וכו'. קודם [שאכלו] דעת רבינו ומסיקן הוליא דין זה מלכתוב הגירסא הנכונה שבדברי לפי שראיתי שהרא"ש על רבינו כפי הגירסא שנזדמנה לו וכדין תמה עליו כפי אומה

הרדב"ז (מכ"י)

שאמרו אפילו בהמה לעוף הייגו בהמה דקה וכנגד מה שאמר רב ועוף לעוף אמרי אינהו אפילו בהמה לעוף דלא מסתבר שיהיו חלוקים מן הקלה אל הקלה, ונתבטלו דברי רבינו:

ד שחט מעט ושהה וכו'. אם בעי רבא שהיות מהו שיצטרפו ומשום מדיניה דאמר רבא השומט בסכין רעה אפילו כל היום כולו כשרה הכם בדלא שהה ולא נשמטה. וזהו שכתב רבינו הרי זו ספק נבלה: וכן אם שהה כדי שיגביהה וכו'. אם

לחם משנה

דאפילו בדקה משער בדקה ולא בגסה כ"ם בעוף: ואם שהה כדי שיגביה אם בבהמה וירביצנה ושחוט שחיטתו פסולה ואם שהה פחות מכדי זה שחיטתו כשרה. כך היא הנוסחת הנכונה בדברי רבינו. ומה שאמר וירביצנה ושחוט נסתפק לו אם הלי ישחוט היא שחיטה גמורה לו מיעוט סימנין ולזה כתב כאן רבינו לשון סתום ולא אמר כאן ושחוט שחיטה גמורה וכתב לקמן בשהה במיעוט סימנין הרי זו ספק:

ד וכן אם שהה כדי שיגביהה. הגירסא הנכונה בדברי רבינו אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וכדי שישחוט כמו מיעוט הסימנין נלבד לא כדי שישחוט שחיטה גמורה הרי זו ספק נבלה. ולהרא"ש ז"ל נזדמנה לו נוסחא משובשת בדברי רבינו ולכך הקשה מה שהקשה בספקיו. ואם בעי רב הונא שהה במיעוט הסימנין מהו תיקו ופירש"י ז"ל

הגהות מיימוניות

ומעשה שאירע במגנצ"א וכן רבינו שב"ט ע"כ מאבי"ה: [לשון הטור ולרב אלפס אפילו לדקה ולעוף משערינן כדי שחיטת גסה והגבהתה והרבצתה ולזה הסכים א"א ז"ל אלא שכתב אע"ג דמשערינן כדי שחיטת גסה והגבהתה והרבצתה היינו דוקא לבהמה אבל לעוף לא משערינן אלא כדי שחיטת בהמה לחודה דלא מסתבר להקל בולי האי בהגבהת והרבצת בהמה לעוף ע"כ"ל]: [מ] הנה פסק ככל דברי רבי יוסי בר חנינא ואפילו במה שרב אין סובר כמותו וכן פסק בה"ג וכן בערוך בערך גרם ודלא כפר"ח שפירש כשמואל דאמר כדי שחיטת בהמה לעוף וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן הכי וכן ר"י אלפס משום דהוו תרי במקום חד ואין דבריו של אחד במקום שנים אבל רש"י פסק כרב דאמר עוף לעוף מדקאמר במערבא משמיה דרבי יוסי בר חנינא בין גסה לגסה דקה לדקה ועוף לעוף אבל בהא דאמר רבי יוסי כדי שיגביהנה וירביצנה לא קיימא לן דלא פסקינן כותיה אלא במה שהוא ורב סוברים כאחד וכן פסק בס"ת הלכה למעשה ברש"י ע"כ: [כ] דבעיא היא ולא אימשיטא ועבדינן לחומרא ע"כ:

באונם וחזר הוא או אחר וגמר את השחיטה. אם שהה כדי שיגביה את הבהמה וירביצנה וישחוט שחיטתו פסולה. ואם שהה פחות מכדי זה שחיטתו כשרה: **ג היתה בהמה דקה שיעור שהייתה כדי שיגביה בהמה דקה [לא] וירביצנה וישחוט. ואם היתה גסה כדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט. ובעוף כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט: ד שחט מעט ושהה מעט וחזר ושחט מעט ושהה מעט עד שגמר השחיטה ולא שהה בפעם אחת שיעור השהייה אבל כשתחשוב כל זמן השהיות יצטרף מכולן שיעור שהייה הרי זו [כ] ספק נבלה. *וכן אם שהה כדי שיגביהנה וירביצנה וכדי שישחוט כמו מיעוט הסימנין בלבד**

השגת הראב"ד

יזכן אם שהה כדי שיגביהנה וירביצנה וכו'. א"א זו הסכלת לא עוכה היא ולא נכונה ומפיכוה משומם הכיאה והלא אמרו במשנה אם שהה כדי שחיטה אמרת ומיעוט שחיטה לא נכנסה כזה הסכם ועוד היה לו לומר כדי מיעוט שחיטה ועוד שאין זה הפירוש מתקבל בהליך מיעוט סימנים אבל פירוש הזה לגמיסה שמתא פירוש ושהה וגמר מי אתאיגין כיון דגמר שהייה בשחיטה היא אלן מוכח לו דילמא לא מייתיגן לכי ובתאי קנה דעוף ליכא למיתב אלא וכל שכן לרוב ונראה לי בפתחון שפי הכעיות הזיקו ולקולא:

ד שחט מעט ושהה מעט וכו'. אם בעי רבא שהיות מהו שיצטרפו ופירש"י מהו שיצטרפו הפסיק שהיה ואלא פעמים בשחיטה אחת ושהה בין אלשחן כדי שיעור שלם ע"כ, ולא לאיפשיטא ולהומרא ולכך פסק הרי זו ספק נבלה: וכן אם שהה כדי שיגביהנה וירביצנה וכו'. הרא"ש כתב שרבינו כתב אם שהה כדי שיגביהנה וירביצנה וכדי

ג היתה בהמה דקה וכו'. פסק כשמואל ור' יוחנן דאמרי תרוייהו אפילו בהמה לעוף וכן כתוב בהלכות והלכתא כשמואל ור' יוחנן דהוו להו תרי ואין דבריו של אחד במקום שנים. ודע שיש ג' מחלוקות בדבר. יש מי שכתב דלא מצעדינן אלא דוקא דקה לדקה גסה לגסה ועוף לעוף ומהו דקס ר' יוסי בר חייא לא דיבר בשיעור עוף כלל והתי דכתב רש"י לא סבירא להו ולא עוד אלא שיש מי שכתב דר' יוסי ס"ל כווותייהו דמצעדינן בהמה לעוף ומה שלא הזכיר דקה ונכה משום דבכלל שיעור דקה הוא שיעור עוף דהכי תנמריה רחמנא למשה בשהייה דקה לדקה ועוף כדי שחיטת דקה וגסה לגסה. ויש דעת אלישיה דס"ל דלעולם מצעדינן בשיעורא חדא לכולהו והוא כשיעור גסה בין לגסה ולדקה ולעוף כולהו בשיעור גסה מצעדינן להו משום דס"ל דלעולם פסקינן כר' יוחנן ושמואל דאמרי אפילו בהמה לעוף ואפילו בהמה פירושא גסה דאי לאו הכי לא הוה להו למתסם ולמימר בהמה סתם אלא משום דס"ל סתם בהמה היינו גסה והלכתא כווותייהו משום דהוו להו תרי לגביה דרב דאמר כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף ורב' יוסי בר חייא דאמר גסה לגסה ודקה לדקה לא אחיא כמאן דאמר כרב ולא אחיא משום דרב אמר כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף ורבי יוסי בר חייא לא אדכר עוף במילתיה וכשמואל ור' יוחנן לא אחיא משום דשמואל ור' יוחנן אמרי אפי' בהמה לעוף דהיינו גסה לעוף וכל שכן גסה לדקה דמצעדינן הילכך פסקי כשמואל ור' יוחנן דאמרי אפילו בהמה לעוף ואפילו בהמה גסה מצמע ומיהו אפי' לדעתם לא מקילי כולי האי בשיעור שהיית העוף כדי הגבהת בהמה גסה והרבצתה ושחיטתה אלא דוקא כדי שחיטת גסה לבד, זהו דעתם של מקצת הגאונים. וההכרח בכל פירוש ופירוש תלוי בדקדוקי הלכה ומין כאן מקום להאריך. וזה שאנו מצעדין כדי שחיטה ודאי שחיטה של שיעורין עם חתיכת העור קאמרינן ולא ידעתי במה נתפקפו הראשונים אי שחיטה לחוד קאמר אי עם חתיכת העור קאמר לא מיבעיא לאמן דס"ל כדי הגבהה והרבצה דלא גרע חתיכת העור מהגבהה והרבצה אלא אפילו לאמן דס"ל כדי שחיטה לחודה ליכא לספוקי דחתיכת העור בכלל דהכי בכלל צורך שחיטה היכו. וכמו כן ודאי לאמן דס"ל דשיעור עוף כדי שיעור עוף כמותו ה"ה דמצעדינן בשהייה מריחת הטלה אע"פ שראיתי מי שלא כתב כן זה ל"ל ברור:

ד שחט מעט ושהה וכו'. בעיא אם בנמי דבעי רבא שהיות מהו שיצטרפו עבדינן וזהו שכתב רבינו הרי זו ספק נבלה: וכן אם שהה כדי שיגביהנה וכו'. קודם [שאכלו] דעת רבינו ומסיקן הוליא דין זה מלכתוב הגירסא הנכונה שבדברי לפי שראיתי שהרא"ש על רבינו כפי הגירסא שנזדמנה לו וכדין תמה עליו כפי אומה

משנה למלך

פ"ג ד וכן אם שהה כדי שיגביהנה וכו'. כתוב בהגהות זו שהרא"ש ז"ל עוכה היא ובתאי קנה דעוף ליכא למיתב כלל כו'. פירוש דהראב"ד ז"ל הקשה לו מדפסק לו שהיה מהריק"ל שמוסה שהו סימן אחד לו בזמן בעוף ואתא כדי שחיטה וגמרו בפרה, אלמא אמר שחיטת הבהמה אין לחוש בשהייתה דמתחלן בשר בעלמא הוי ומיכן דהפסק בעוף הוא דלא גזרי שמא יסחה בחתלא שחיטה

מגדל עוז

כתב הראב"ד ז"ל זו שהרא"ש ז"ל עוכה ולא נכונה וכו': ואני אומר עוכה היא בעיני ונכונה על פי הלאלי זאת שאני מודיע כי זאת מחלוקת ישנה בפירוש בשייתיה דרב הונא בריה דרב נתן דבעי פרק שני דחולין (דף נ"ב) שהה בשעוט סימנין מהו ושלקה בתיקו כי רש"י ז"ל פירש זה הפירוש שביאר הראב"ד ז"ל ומקלת רבותינו בעלי התוס' עמדו בפירוש ר"ח ז"ל שבשעוטה בשעוט בתרא נוטה דוקא ולדברי מיהסה לין חלוק בין עוף לבהמה וכוב רבותינו בעלי התוס' ז"ל וכתיבים אחריהם ז"ל הסכימו

בלבד לא כדי שישחוט שחיטה גמורה הרי זו ספק נבלה: שחט

וכדי שיסמוך שחיטה גמורה הרי זו ספק נבלה והקשה על זה כמה קושיות וגירסא משובשת מזמנה לו בדברי רבינו אבל הגירסא שכתוב בנוסחי דידן כך היא אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וכדי שיסמוך כמו מיעוט הסימנין בלבד לא כדי שיסמוך שחיטה גמורה הרי זו ספק נבלה. ואף גם זאת הגירסא צריכה ישוב שמאחר שלא שהה כדי שחיטה רוב הסימנין שהוא הכשר שחיטה כשרה היא דאין כאן שיעור שהייה ולמה כתב שהיא ספק. ורבינו ירוחם כתב שרבינו מפרש בעיא דשהה במיעוט הסימנין מהו בעינן זה ושלחה בחיקו וכ"כ הרשב"א שדעת רבינו לפרש הבעיא בעינן זה וקשיא לי על דבריהם שרבינו עצמו כתב בהלכות שחיטה פרק שהייה כילד וכו' אם שהה כדי שיגביה בהמה וירביצנה ושמוט שחיטה פסולה ואם שהה פחות מכדי זה שחיטתו כשרה ולשון ושמוט ודאי משמע שחיטת רוב הסימנין דהיינו סתם שחיטה דבליר מהני לא מקרי שחיטה סתם ואם שהה פחות מכדי זה ר"ל ששהה כדי שיגביהה וירביצנה ושמוט כמו מיעוט הסימנין שחיטתו כשרה ובכאן אמר וכן אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וכדי שיסמוך כמו מיעוט הסימנין לא כדי שיסמוך שחיטה גמורה הרי זו ספק נבלה ואם כן קשיא דודיה לדידיה:

ויש מי שפירש שכתב רבינו כאן וכן אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וכו' חוזר על מה שאמר למעלה שחט מעט ומחזר ושחט מעט ושהה מעט וכו' והכי פי' וכן מי שעשה שחייה שיש בה בהגבהה והרבצה ושחיטת מיעוט הסימנין וחזר ושחט מיעוט סימנין ושהה שהייה אחרת כמותה גם זו הוי ספק נבלה שלא אמר כיון שהשחיטות הקטנות מצטרפות לעשותה ספק נבלה אלו השחיטות הגדולות ישמוה נבלה נמורה ואין פי' זה נכון שאע"פ שאמרו שהשחיטות הקטנות מצטרפות לעשותה ספק נבלה לא הייו אומרים בעד זה שהשחיטות הגדולות ישמוה נבלה נמורה שהשעם שהיא ספק נבלה בשחיטות הקטנות הוא מטוס דמספקא לן אם מצטרפות השחיטות אם לאו ואם כן הספק בעצמו יסול בשחיטות הגדולות. ועוד שלפי זה כך היה לרבינו לכתוב וכן אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וישמוט מיעוט הסימנין הרי זו ספק נבלה אמר לו לכתוב וכדי שישמוט כמו מיעוט הסימנין וכתב עוד לא כדי שישחוט שחיטה גמורה אלא עד הסתא לא ידעינא דשחיטת מיעוט הסימנין אינה שחיטה גמורה ועוד שאינו נראה מלשון רבינו שחוזר להצטרפות השחיטות. והטוב כתב דבעיא דשהה במיעוט הסימנין שעלתה בחיקו מפרשה רבינו ששהה במיעוט רבינו שכתב כך היא שאם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וישמוט רוב הסימנין דהיינו שחיטה גמורה ה"ז נבלה ודאית ואם שהה פחות מכדי זה כלומר כדי שיגביהה וירביצנה וישמוט מיעוט הסימנין ה"ז כשרה ולמעה אמר שאם שהה כדי שיגביהה וירביצנה ועוד שהה כדי שישמוט כמו מיעוט הסימנין לא כדי שישמוט הסימנין לא כדי שישמוט כדי שחיטה גמורה כלומר לא אמר דבר אחר מהשיעור רק שלא היה שחיטה גמורה שבמוט הבעיה יומר שהיה שוהה היה שוהה שחיטה גמורה והיה ודאי נבלה וכתב רבינו וכדי שישמוט כמו מיעוט הסימנין לפי שהבנבהה והרבצה שוות בכל ענין אבל ענין אבל השחיטה אינו מתלקים בה אם שהה כמו מיעוט או כרוב לזה חפסה רבינו בפי עצמה כאן וכתב וכדי שישמוט וכו' ולא כתב כדי שיגביהה וירביצנה ושמוט מיעוט וכו'. ודין זה יצא לרבינו ממהי דאמרינן בגמרא (דף ל"ב) בעי רב הונא בריה דרב נחמן שהה במיעוט הסימנין מהו שיקו ונראה שרבינו גורס

הרדב"ז (מכ"י)

אם בעי רב הונא בר נחמן שהה במיעוט הסימנין מהו שיקו. פירושים שונים נאמרו בגמרא זו. רש"י פירש במיעוט האחרון ויש לד דוחק כיון שנשחט הרוב כמחוך בשר בעצמה הוא וזהו פירושו של הראב"ד ז"ל ומזה הטעם פסק בה לקולא אע"ג דכל שיקו דאורייתא לחומרא. וי"מ העמידה במיעוט בחרא בוטש דוקא וגם זה דחוק דהא אתם קא בעי שהה במיעוט הסימנין ומשמע בתרוייהו. ורבינו פושעת פירש במיעוט בחרא של סימן קטן ולזה הסכימו רוב המהרזים וגם זה יש בו דוחק דלריך להעמידה בבהמה דוקא ולא בעוף ומתני' וכולה שוויין דשהייה בין בבהמה בין בעוף לחיי. ומו כי קושיין דלעיל במיעוט הסימנין קאמר ומשמע מרוייהו. הילכך פירוש רבינו נראה נכון דרב

משנה למלך

שחיטת הסימן בקנה משום דכל שחיטתו הוא בעוף כרוב סימן אחד וכי שהי בגרגרת ליח לן בם מידי דמלא תלי גרגרת ספוקה מופיף עליו כל שהוא וכשרה, אבל בהמה לריכה רוב שיש ומקומה הוצע כל שהוא טריפה גזרינן זה כרור: והנה מרן כתב בד"ם לכן ר"ל כו' ומ"ש שבאותם שתי בעיות היקו ולקולא יש לחמוה לחה כתב כן דסא ספיקא דאורייתא היא ולחומרא ע"כ. וקל"ל דלאה כתב דספיקא דאורייתא היא ולחומרא דהא ליתא לפירוש הראב"ד כלל כיון שהוא מדבר אחר שאתו רוב הסימנים בלא שהייה אם שהה אח"כ אינו אלא מתוך בשר בעלמא מידי דהוה אהגביה ידיו לגמרי ולא שהע עוד דשמיעתו כשרה אלא דעשה הבעיא לראב"ד דכיון דגמר לשחוט כל הסימנין וגמר בשהייה יש להוש שמא יקל בשהייה בשאתו מיעוט סימנין ואתי לידי איסור תורה ויש לחוש מדרבנן בעלמא. והיינו דכתב הראב"ד מאן מוכח כלומר יבא לעשות בשהיית הסימנין במיעוטא קמא או דלמא לא חיישינן ואין דברים אלו מוכנים אם לא על דרך שכתבתי ודברי מהריק"ל ע"ש. פירוש דעדיין לא ידאתו להראב"ד מידי שאלה אם"ש ומתי קשה דעוף ליכא למיתב כלל דלפי מה שפירשתי בכונת דברי בעוף ומי איכא למיתב וגם זה נ"ע וכבר נתישב זה אם"ש בסמוך:

שחט

אוסה גירסא כי הרמ"ם מצא בדברי רבינו בלשון זה וכן אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה וכו' ולכן המה עליו שלמה לו להכנים דבריו בספק בודאי נבלה גמורה היא. ועוד מהוך דבריו שאמר שחיטה גמורה ומיהו כן אלא ודאי כדי שחיטה רוב הסימנין פסולה דנהי דמקילי לשער כדי הגבהה והרבצה הייט כל זוהך שחיטה דא"ל לו לשחטה עד שיגביהה אבל אם שהה רוב הסימנין כבר נתחלקה הורת שחיטה ולמה נשאר בדבר שאינו לעוך שחיטה אלא ודאי מכי שהה כדי שחיטת רוב סימנין נבלה ודאית הוא. ולפי הגירסא המזכרת מחדמנה להרמ"ם בספרי רבינו אדקא דבריו בכל מה שהקשה. אלא שעיקר הגירסא אינה מחישבת כלל עם מה שכתב רבינו בתחלת דבריו דכתב אם שהה כדי שיגביהה וירביצנה ושמוט שחיטה אבולה הוי ושמוט מאי דעתך לפרש בו אם ר"ל ושמוט שחיטה גמורה אי אמאר דהכי כתב כאן לפי גרסא זו דבשחיטה גמורה הוא כפק נבלה ולמעלה כתב פסולה ודאית. וא"מ ושמוט רוב הסימנין א"א הבמה ברוב הסימנין פסולה ודאי בשחיטה גמורה לא כ"ם ואיך נאמר דבשחיטה גמורה ספק נבלה ישיבא בארעא וגיורא בשמי שמיא וכ"ש אם נאמר ושמוט ר"ל מיעוט הסימנין דקשה טובא. א"כ אין לגירסא זו שום מציאות כלל אלא אם היינו דוחקים לפרש דשחיטה גמורה ר"ל רוב הסימנין וכזה הוא דאמר ספק נבלה ומה שאמר למעלה ושמוט ר"ל שי הסימנין בעלמות דאז הויא נבלה ודאית. וכזה הפירוש היינו מרוהיין יפוב הגירסא ומתרלין קושיא אחת ממה שהקשה עליו הרמ"ם ועדיין קשה דלמה בעיטוט שחיטת רוב הסימנין מהיא ספק נבלה דמן הדין נבלה היא וזה דוחק גדול שפרש בשמוט ר"ל שחיטה גמורה דהיינו שי הסימנין ובשחיטה גמורה נאמר שפירושה שחיטת רוב הסימנין מה שאין הלשון סובל כן אלא ודאי שחיטה שחיטה גמורה ר"ל כל הסימנין והדרן כל הקושיות שהקשה עליו הרמ"ם ז"ל לדוכתייהו ועסק עליהם שאין לנגדם זו שום מציאות כמו שכתבתי ואף דנסבול קושיות הרמ"ם ודחוק מצמע לומר דשחיטה גמורה משמע רוב הסימנין עדיין אין לגירסא זו שום מציאות כלל דאם ושמוט ר"ל שחיטת שי הסימנין בשחזר לומר ואם שהה פחות מכדי זה שחיטה כשרה ע"כ פחות מכדי זה היינו רוב הסימנין ואמר כשרה ואח"כ אמר שהה נבלה ואין לומר פחות מכדי זה

לחם משנה

ז"ל שהה הרוב ושהה במיעוט שלחרון ונמר שחיטתו מהו מי אמרינן כיון דעבד ליה רובא אימבער לו דאלמא כיון דהדר ונמרה כולה חדא שחיטה היא ע"כ. ורבינו ז"ל לא נראה לו לפרש כן כמ"ש שאמר ששהה רוב אחד בעוף ורוב שיש בבהמה מאחר שנשחט בה כשיעור הרי זה כמחוך בשר השהוטה לכך מפרש הוא ז"ל דה"ק שהה כדי שיגביהה וירביצנה ושמוט ושמוט מיעוט הסימנין מהו. והראב"ד ז"ל בהשגות הקשה על רבינו דהיכי נסתפק לו לבעיין בהכי דבמתניתין אמרו כדי שחיטה ושהה שחיטה גמורה ועוד הקשה לו מלשון הבעיין שאמר שהה במיעוט הסימנין היה לו לומר שהה כדי מיעוט שחיטה מהו. ונראה לתרץ דהבעיין נסתפק לו במתני' דאמרה שזה היה שוחט ושף כלומר שאמר שהתחיל לשחוט המיעוט יגע ולא יכול לגמור השחיטה ובא מבירו ושחט כלומר גמר השחיטה ומש"ה נפרש אם שהה כדי שחיטה כלומר כדי הגמר ששחט מבירו שהוא המיעוט ולאי אלא היה אלא השלמת הרוב א"ל כדי שחיטה משמע כדי שחיטה אמרת גמורה ולשון הבעיין בחתת שהוא דחוק קצת לרבינו אבל הסברת דחקתו לפרש מה שפירש. והרי"ף פירש כפירוש רש"י והכריח עוד הדבר שלפירושו ההליד במיעוט הסימנין נ"כ הוא פירוש שוה שהה מש"כ לפירוש רבינו ונתן סברת הבעיין לפירושו כיון דאמר שהייה בשחיטה אם כן כולה חדא שחיטה ומאן מוכח כלומר והרוצה לומר שהה במיעוט דמאן מוכח שחשב כלום כל שכן לרוב כלומר דליכא למימר הכא מאן מוכח דכיון שנחשב הרוב ונין שנחשב הלאי כאנה, וכתב ונראה לי בתומן וכו' חיקו ולקולא כלומר דהוא נמשך לפי פירוש שמפרש שאחר שנחשב הרוב אם כן הבעיא לא הוי אלא בלשון ר"מ ז"ל וז"ל דרב אשי אם קא מבעיא לן בדתיבעא ונתב ז"ל עוד דכיון דקיימא בחיקו הרי הוא בכלל חיי יודע כדין הטור ולכאורה לא עלה על דעת מי שטוכל בטור ולפיכך המשיבה רבינו הגדול ז"ל

הסכימו הפירוש ס"ר אוצעיא אלו ז"ל שפירשה במיעוט בחרא הסימן קמא ובבהמה דוקא ולא בעוף וגם הכמי הזמן וכבישה ורבותי ל"ע כך הסכימו הר"מ ז"ל דעתו לפרש שהה במיעוט סימנין שהה בכדי שחיטת מיעוט סימנין נוסף על הגבהה והרבצה מי אמרינן שהיה אחרת דקתני מתני' דוקא שחיטה גמורה קתמר אלו דאלמא אפילו מיעוט סימנין מיקרי שחיטה אחרת כיון דלכתחלה בעינן שי סימנין גמורין וכן משמע מדקתוק לשונו שכתב ולא כדי שישחוט שחיטה גמורה. ומה שהקשה הראב"ד ז"ל עוד שאין הפירוש הזה מתנגד בבעיא דרב אשי דהתליד במיעוט סימנין ובלקא נמי בחיקו יש לי לומר גם הירוש מופלג וכי רב אשי ורב הונא בר נחן בהדא מתחא מחיתו ועוד דאדרבה גיפקא מפסקנא שאם פירוש אחר לבייסם מה היה לריך לשאול בין שהייה להלה ומה ראה על ככה ואלא ממשה דברים שוין בכל דבר ומה היה משמעה לשאול בין שהייה להלה ומה ראה על ככה ואלא ממשה דברים שוין בכל דבר

מגדל עוז

ז"ל

הרעטין בס' (ה) מוחר: הגה יא ואם הפירו אלא ממנו לא מקרי אלם (מרדכי והגהות אשרי ואגור והגהות מהריא"ל סימן ל"ח ע"ש) (ז) ולכן מכו לפירון מן הכופות הבלמות ושיין לקמן סימן ס"ו אם לא מתמו הזרידין:

ב (ח) יב (ט) ז הבהמה אין צריך לנקוב (י) הזרידין בשעת שחיטה מפני שאין דרך לצלותה שליטה אבל אם רוצה לצלותה (יא) שליטה צריך לנקב וזרידה בשעת שחיטה ואם לא נקבם אסור לצלותה או לבשלה שליטה:

הגה ואם נלקח לו בשלא שליטה דינה כמו בטוף (בית יוסף לדעת כמה פוסקים) (יב) (יא) והמה עוף המתמו הזרידין והם בהמה לא תתמו (יב) וכל זה כשיעלה דם בעשה שחיטה יג אבל אם לא יעלה דם אין מוכשרין לאכילה הזרידין דהא לא מהטורי הדם (מ) לעלה (כ"ן ס' המחתה בשם הכל"ח והוא בפמפרת הבית הס"ל):

כג דיני שחיטה בשחיטה. ובו ו' סעיפים:

א א כל מבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן שחיטה דרסה חלדה הגרמה ועיקור:

ב ג שחיטה ביצד (ג' רמב"ם פ"ב מה"ש דין ג') דרי שתחיל לשרטט ב והגביה ידו קודם שיגמור השחיטה [א] ושחטה בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין (ד) ברצון ובא הוא או אחר וגמר השחיטה אם שהה [ב] כדי שיגביה הבהמה וירביצנה וישחטנה.* ושיעור שחייה בעוקבובהמה דקה כדי שיגביה בהמ' דקה וירביצנה ג וישחוט (א) [ג] (עד) ירוב הסימנים שהוא הכשר שחיטה שחיטתו פסולה (עיין ס"ק ג'). יהיתה בהמה דקה שיעור שחייתה כדי שיגביה בהמה דקה וירבצנה וישחוט ואם היתה גסה (א) כדי שיגביה בהמה גסה וירביצנה וישחוט (ב) ובעוף כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט [ד] ה ויש אומרים דשיעור שחיית עוף כדי שחיטת רוב סימן א' בעוף בלי הגבהה והרבצה יולפי דבריהם יש ליזהר כשהתחיל לשחוט לפי הים ממחמירים דבכמוך היה צריך בכישול ס' נס עוד הקליפה דהא בכר מהכרס במליחה הלא כיון דחיטו הלא חומרא בחמ"ם סימן ע"ב ע"ל כבי בס' נגד הדם בכישול. (ז) ולכן נהגו בו' דל"מ שבהיה בשם המרדכי ח"ל ומיהו חומרא מהנו מבעלים בכל יום ולולין עוטפה בלא ניחוח אע"פ שלא שחט ולא ניקב הזוירדין לקנלאה כר"ה דזוקא עם הלאם מיקרי אלם אבל אם שחטתן כראוי אין לריכים לחחיכות הזוירדין ובכיה דקאמר שמהתה אבר אבר אלו דוקא מ"ל מעוט דלומר בבהמה גדולה צריך לחתוך אלולר לב' החיטה אבל עוקבה אלולו דק דו בבהמה כראוי אבל ח"ל ובהה בדרישה ע"ן ומכלן השוחט לאותן שמבעלים שוף אלם עם הראם אלא מרגיל אם הכוף בהיומן שבהם עוף ומחמו הזוירדין אלו בהמיחה כו' אבל ח"ל *אלא חיקן לנוס בזה דבהמיחה לחנוגין בהבהם שוף כו' מכח חזקה. דולחי מעוף בהנגן כמו שבחיק לנם וכדי מבלוו אלו מלחמה מיקיינין אלין מוהכין הזוירדין אם כן מה היחר יש בכלל מחמן הראם ע"כ יש. ליהר אבל מי מעולם לבאל הטוף אלם עם הראם שיהחזן הזוירדין אלו בשעה שחיטה דהיינו כל זמן שמבלכם ובאחת שמעתי מלחמי מעשה שהיו אל הטורה כלאם אלא לא לאכול מחמו שוף ובהב רש"ל ואלו מיבאים לחטוע מהר הזוירדין ולעתהן אלא אמרין מהרין לנוקבן אלו לבחמן בשעת שחיטה ולריכין אלו לדברי ר"ח לדי בהבהם הראם ע"ל: (ד) הבהבה א"צ לנקוב. בעור הבית דעת ס"ג אלריך להחוך הזוירדין גם בבהמה וכמו בס' מבדל כמ"ש ובגמ' כמ"ש בבי' והיכן ע"ז ב' הירוגים ומ"ל דבהמ"ב מבלם דכיון דבכוף לפולו כוח הלו מבולה לחתוא מבר אבר לריך לשחוט הזוירדין מבוה שלולה כלחה ממולה מה שאמר בבהמה אל"ל לחתוך הזוירדין מייני ב"כ בדבר זה שהוא מלחמה אל"ל לחתוך הזוירדין לכן הוה דבר וטיפוח ממולה אם אינו הלאי לריך גם בבהמה כיון דחמנין אלה ב"כ בחמר בכל וכן מלחמי לחוא ז"ל: (מ) ובחם עוף כו'. מבולחי מבו בלין והחמו הזוירדין בבעה מחיטה: כג (א) כדי שיגביה בהמה גסה וירביצנה. זה דעת רמב"ם

ובעור הבוב כן גם בבשר ר"ח וכרא"ם ובבר חמה עליו

בעל הלבוש חמיה מקוחמת: דבאמיתי מבולר אמיו בן אלא בבבהמה וכרבלה מבעריון דקה לדקה ובבה לבבה רק בבחיטה מבעריון אלולו לדקה בבל בבה והיון בלוחן בל"ס. בטור מבעריון בחיטה בבה והבבהה והרבלחה אל בלחה אל ולא בבל בבל"ב בחבר בבל"ס בדרבון בל"ס בבל"ב בבל"ב בבל"ב

בעוף ותחך מעט ד עד שהדם (ג) יוצא והגביה סכינו מהצואר שלא יגמור השחיטה לפי שיש לחוש [ה] שמא שחט משהו מהשטה ואפילו לא הגביה סכינו אלא מעט יש לחוש מפני ששחיטת העוף מעמעת מאד דברי שחיטת רוב סימן א׳ בעוף הוא נעשה מהר ה ואפילו אמר השוחט ברי לי שלא החכתי כי אם העור אין סומכין עליו כיון שיצא הדם [ו] ואם בא לשאול אחר שהגביה סכינו כיצד יעשה אומרים לו שישחוט הקנה לבדו במקום אחר ו ואח״כ יתפוך הושט ויבדוק (ז) אוהו ולענין ״מעשה יש להחמיר בסברא זו אלא א״כ היא שעת הדחק או הפסד מרובה שאז יש לסמוך על סברא ראשונה: הגה ן [ז] ואמנם פשוט במתיבות מלו (ב) לסמוך על שחיטה (ג) מפי׳ (ד) מעמה בין בעוף בין בבהמה (מרדכי ומהרי״ן בסל׳ שחיטה) ולן לעמוד ח [ח] (ד) ולפי מלא לאחר שחיטה (ה) אמי (ו) לו כיולת בו מומה בוחנים לו בקנה (ז) ומפתם עמו (ח) מריפה. ולהלן אלנך להפוסת מעמ בהחיטה הדבר בהוה לאחר שחיטה סימן ומהי שחיטה בבהמה ומרפה (מהרי״ל סימן קפ״ט):

ג ״ שחט מעט ושהה מעט וחזר ושחט מעט ושהה מעט אם כשהצטרף כל השחיטות יש שיעור שחיי״ מ״ שחיטתו (ו) פסולה (לפי המאה בכל מקום מריפה):

ד (ג) ״ השוחט בהמה בסכין (ח) שאינו חד ותתעכב בשיעור שהייה בשחיטת מיעוט אחרון של סימן ראשון ״ הרי זו (ז) פסולה:

ה [מ] ״ אחר ששחט רוב אחר בעוף או רוב

קלי על מה שאבר מחלב וגלע״ד דיש כאן ס״ס ואינ״ל מלא שבחב מע״ג דמפטרינן כדי שחיטה בהמה והבגבהה כו׳ ומ״מ לכ״ע אינו אלא כו׳. ועל כ״ו ומכב מבריי״ם שרם ל״ד בשיש לחוש מר שהיה דס חקרק כן מקלמר מר שהיה דס מיישינן שמא נגע בעופא ומ״מ מר שהיה יולה דאמיא דמילתא נקם ומיכו מיכא דאמר בהוחם בבי׳ ל״ל אלא מאמר כלי שיש לחוש מפני ששחיטה מעמעמת מאד דברי שחיטת רוב סימן א׳ בעוף הוא נעשה מהר ה ואפילו אמר השוחט ברי לי שלא החכתי כי אם העור אין סומכין עליו כיון שיצא הדם [ו] ואם בא לשאול אחר שהגביה סכינו כיצד יעשה אומרים לו שישחוט הקנה לבדו במקום אחר ו ואח״כ יתפוך הושט ויבדוק (ז) אוהו ולענין ״מעשה יש להחמיר בסברא זו אלא א״כ היא שעת הדחק או הפסד מרובה שאז יש לסמוך על סברא ראשונה: הגה ן [ז] ואמנם פשוט במתיבות מלו (ב) לסמוך על שחיטה (ג) מפי׳ (ד) מעמה בין בעוף בין בבהמה (מרדכי ומהרי״ן בסל׳ שחיטה) ולן לעמוד ח [ח] (ד) ולפי מלא לאחר שחיטה (ה) אמי (ו) לו כיולת בו מומה בוחנים לו בקנה (ז) ומפתם עמו (ח) מריפה. ולהלן אלנך להפוסת מעמ בהחיטה הדבר בהוה לאחר שחיטה סימן ומהי שחיטה בבהמה ומרפה (מהרי״ל סימן קפ״ט):

ד (ג) ״ השוחט בהמה בסכין (ח) שאינו חד ותתעכב בשיעור שהייה בשחיטת מיעוט אחרון של סימן ראשון ״ הרי זו (ז) פסולה:

ה [מ] ״ אחר ששחט רוב אחר בעוף או רוב

שחיטה גמי כו׳. בח״ס דימה דין זה לדין דסעיף ד׳ דכשהבה בדבר שפין בו ואותה שחיטה כדי שהייה ולא הגיע מלן לימה לן דבשה בחתיכת גמי דלמה לשולה מחך כוחטו וגמי בבח מ׳ שוה בם ב ממש ולא״כ לא פסק מחיכה בסכין לפיל דגם מ׳ מן בסי׳ נלקה דע״כ מל״ל כדי בסי׳ ברי בסי׳ הוא מהות בשעת שחיטה וגמי״ל מעבר לא מלמי ולבנה ולבדבר דיוה שבל דבר רך שפוגע בו חדוד בסכין אם הוא מהות מהך מכל יוחר מבלה לא בסי׳ מהות ולך הוחל. ובגמי ב״כ רך הוא ולא מחמה מל ך מחוד בסכין שבה לעוחבו. יוחר מבחחיבה בסכין ומגלה שלא מחבו שוה בסכין בכוחל לא בעקרא לא בקרום נמר בחחיבה לו לאחר נמר בחחיבה ולדלי בחיבה ולא בגיים לאם יבדוה יוחר לאם ס״ל לכן בש״ם אבגן יוסף ד״ה ר׳ מ׳ מחחיל בחב יוחר מדוקה ולא בסכין בשעת שחיטה ונגע בבן בסל בחיבה לחיבה בקרום שבאלו״ן בחבחיבה שבולה ולפי לם לחבחיבה לבדיקה אם לא בעבבר בגיבור נמחר אלא שהבי בחיבה ולא מחלוקים בין חיבה הבקר ובין חיבה ובגיבה אלא הוא הבי בדבר בחיבה לא בבר בחיבה בבר בבר בבר

שנים בבהמה אין שהייה פוסלת יא ולפי זה (ד) אין שהייה בקנה בעוף כלל יב ויש מי שאומר (ט) שכל שלא נגמרה שחיטת כל שני הסימנים פוסלת שהייה ולכתחלה יש ליזהר לדרוש לדבריו:

הגה (י) ותפילו בדיעבד כתב להמרדכי [ו] ולכן אם לאחר שנתנו בוהה בהכתה לו בעוף לעוף (ה) יב יכנו על ראשו (ח) (יא) להמיתו יג ולא יחזור (ט) ויתנו (מה"ר ו"ו ועי"ש):

(ומהרי"ו ועי"ש):

ו יד שרטו עוף ושהה בו טו ואינו יודע אם ניקב הושט חוזר (ו) ושוחטו הקנה לבדו טז במקום אדר ומניחו עד שימות והופך הושט ובודקו מכפנים אם לא נמצא בו טיפת דם בידוע שלא ניקב (י) וכשרה:

הגה [יא] והמנהג להמריף הכל. יח ותפילו לא שהה רק במיעוט קמא (יא) דקה (מהרי"ו ומרדכי) יט [יב] ותפור לאוכלו לאוכל כוכבים (יב) כך יט אם אינו יודע אם הקנים לא נקרעו (ד) אין שהייה בקנה. דכל כמה אלא שהו שהו כדוב יכול אחר כך לחזור ולשחוט מידי דהוי לחלי קרם פנוס דמותר כל שהוא ומיהו: (ה) יכנו על ראשו. עיין מ"ש ס"ז: (ו) ושוחטו הקנה לבדו במקום אחר. כלל לדיין מקום אחר פי' ב"י דשמא כיון שהתחיל לשחוט אם יוחר נקל לפנות בהוצא ויבא לומר עתה שהשה ומקודם לא נעשה בו ושמא מקודם נגע בו ויכשיר לאיסור ע"כ ולא דק דוחלי לכתחלה תחילו עוף לו לשחוט בו כיון לדיין כ' שיפרים בם בעוף ולכתחלה מהרי"ט: (ח) להשיבו. וכ' בש"ך בשם ספר הכרוחות בלבד אלא יקבר מבקרבו ועיין בסי' ס"ז לאסור לשבור המפרקת תחילו לאכול ממנו בתחלת ועיין בסי' ס"ז בהג"ה בעיף ב' מה שיש להקשות על זה ומה שתתרלי' שם הש"ך וחס"ו. עיין בע"י סימן קל"ח עוף שקורין מיניש (וכל"ח מעליטער הון) שרוב עולם מכין לה רמצו בקרקוס כשמפרסם יש לעשות בכם אלא יעשו כך עד לאחר יתיחה הדם וה"ה לעפר ב"ח כ' אין שהדמים מקלחין ובדיעבד עוטר לאכול מבקרה ע"י חתיכה ומלחה. ב"ח סימן ל"ז: (ט) וישחטנו. וכתב בש"ך תחילו לא בסכין פנוס מקום שיקור כמיעוט כתרעוה: (י) וכשרה. וכתב בש"ך מעמא אם יודע בכירור אלא שיק כגון אחפס הקנה לבדו בידו כשר לף בלא דיקה ולא דמי לבעוף ר' דאם אמרינן עליו דהאם לא כגון מחמלה לכך והוס מלחמה לא דמיא לחיבוי מעמ"כ כאן לא אם כגון לחתפס הקנה לבד כשר לף אלא בדיקה: (יא) דקה. וכתב בש"ך שיש לחיבר תחילו לדיין הרא שאמנו הוסף ואיתתו ושמנו הבנבנה ומ"כ שמא ונגמר לא הוסף הם לא אמה כלל קורם שהתחיל לשחוט הבנבנה ומקומו לחלב הבנבנה נגעין בוהם אלה ושמנו ומבנו נגעין מבנים הכסין ושומנו לחלב הבנבנה ומקומו לחלב קורם שיתחיל לשחוט הבנבנה ומקומו לחלב הבנבנה ומקומו לחלב הבנבנה ומקומו לחלב

כמאמר הרוב לא יוצא לו מקבלת הוצאה: (ז) והיישינן לנקיבת הוושט. זה לבד אמ"ש לאומרו אמ"ש מלבד הכולה יעקוב הוושט ובמוסה סכרי"ם שמכניה מכרי"ם פרוחה מי' פ"ג כהוב כעוסה כזה דמלן לבד לבחיל. גם כר חוזה דמנמסמס קוביה דמה כדאיתא מי' ל"ג. ואמנר אנס הטור מן כאורה וכתב ולפי זה אין מלוק בין מרכזו הוצאות בעמאמ"ל כלן שכתב הטעם מקום נקיבת וושט כהב על מלוקה הטעיה שמחך בטור מי' אבל בחלוקה מלאמנה הטעם מקום גזירה דפרי' וכיון שעיקר הטעם מקום גזירה הוא דבר קשה לסוסיף גזירה מה שלא נזכר בהלמוד ומ"מ כיון דמהגו בחומרא זאת נהגו אלא לחין להחמיר רק בשם יאלו קלת טופח דם בעניין שיש לו דמיון לממסמס קוביה דמה אבל לא יאלו אלא מלאכה הלמודמית אין להחמיר כלל. ולעמי הדבר לפני מהרי"מ יפה ז"ל ולכסכים לדברי שוב ראיתי לרש"ל שכתב בשם א"מ בשם רבינ"ל בחלשם עולה שכיבת ב"י שלין לחוש לנקיבת הוושט ובתב מה שלא נראה לי ז"ל ולא שוד אלא נראה בעיני לפיכך בסכין דממחמירין ומיישיבין לנקיבת הוושט בין בשוף בין בכסמה נראה לוקה אמתחבה הטור כולה אבל אם הטור אל בהמה לא מהלכה כי אם בחקלת עוביים ולא כולה אין לחוש ולפיכך יאלו אם אין בהם מיהמה עכ"ל וזה שלא כדברי רמ"א כאן שכתב אבל אם לא יאלו דם ולא מהך כל הטור ולא הטעמ עוד לא יאלו אם לא יאלו דם לפי"ג דלא מהך כל הטור אבל אם לא יאלו דם אלא מלאכה מלאכה מלאכה

ગુજરાત સમાચાર

רבינו נסים השחוט פרק שני חולין

הואיל ואלו טוב כתמר ! ופיקר צריך להוציא כל דמו : מתקנו בקנה שחוטה . אלמן צריך לשחוטו בסכין שאינו מגושר שחוטה ולא [illegible] הוא . ונסמר בהלכות ז"ל דמתקנו בקנה הוא (דף קנ"ב) אמר רב חנינא בר אבא לא מצלי מצוה שנעשה בשחוטה ודרינן לה סני הל

נמצאו הרוס לא יזיק לו נקיבת הוושט: (ז) וחיישינן לנקיבת הוושט. זה דבר שלא נתברר לנו אם הליסת הטלה יוקב הוושט ומכוסה הכל"ה שהיית מהרי"ם פדוחה סי' פ"ג בהגה כעוסה בזה דלתיב"ג גם בר חוזא דמומחה קויים דמה כדלתיה סי' ל"ג. ותפסר שנה דמ"ה כלון שכחב העוסה מטום נקיבת הוושט ומה שכתב על מלוקה הטעיה שמחק בעור כי' לבל בהלוקה כלתמוה הטעם מטום גזירה כדפרי' וכיון שעיקר הטעם מטום גזירה הוא דבר קצה לחוסיף גזירה מה שלא נזכר בהלמוד ומ"מ כיון דהוא בתמרת זאת הוא נכון שלא דלון להחמיר רק בשם יאלו קלת עפת דם בעינן שיש לו דמיון לתמצמם קויים דמה לבל לא יאלו שלא שנרלה כלתמוה לון להחמיר כלל. ולעניתי סדבר לפני מהורי"ם יפה ז"ל והסכים לדברי שוב ראיתי לרש"ל שכתב בשם ה"ם בשם רבינו בחליטת הטבחת ב"י שמין לחוש לנקיבת הוושט וכתב הוא ז"ל ולא ידע לנקיבת הוושט ומיישיבין לנקיבת הוושט בין בשוף בין בבאמצע נראה דוקא שנתחבר הטעוי כולה לבל לם שבר בל בשם לא נתחבר כי לם בתקלת שוביים ולא כולה לין לחוש לנקיבת הוושט ולפילו יאלו לא לין כלון בית מיחוש מ"ל ומה שלא דבדרי רמ"ה כלון שבחב לבל לם לא יאלו לם ולא מחך כל הטעוי דמשמע לם יאלו דם אע"ג דלא מחך כל הטעוי לטור. לבל נראה עיקר דברי רמ"ה כיון שיאלו דם אלו מוסיפין ניקב נקב דק מאד וגנגו בוטנו ומיון נראה לנו לו שבדם סוטנו דהל"ב מלון בא דם זה דבר בעור לין דם ע"ב לין לבקל בתחך מלקת מוח ונראה בדם לפילו לם יאלו לם לבל לם לבל לבל לבל

ומשום גזרה ישמו · מיתה דבר[ים] שי המיכנס קטס [ע"ב] תקן לחת לו ומפיס לו קטס לו ה' לו ו' לו ז' לו פרום ו' כיס לו יש קן לחת כמחה בגלח פרק לוש תמלח ולוש שולה ולו שה קבן ולו שלש קבן ולו שלש קבן ולו ומרח גולל לחר מתחו קן יחיד לטיה ולא לטיה ולא לחה הוא ומפיס פרק לפיס ומחלקים לרבים לחמיס ומחר פסל ומפסל לחר בחיריהו לחלוה ומביה לן לן לבלס פרום פסל ופסל לחר בן ולו הנקמר מקום דמיר כפקרה מרלחלוה לבלה הרי הקרבנות לשנה הבאה בחכון בשני הבנים הרבנים לחרמיה בחרמיה הרשה ובהרי מלכי. ואחרון הבא בסיל שרר שרוא בא בסיל דבר הרך מחרלה הבר שרוא לו [בסיל הבר הלא ר"ל] קרן בדרה אר אבן שרר. בבא בסיל ס"ס ו"ו. הרחון בדרה אר אבן שרר. בלשר ר' ביראה ר' בלשר ר' אבן בחרמיה הבר לחרבנו בחרמיה בר בר בר

שמשענת הסוס ומה שיכול עליו ידיו הכי לא כתב: שיכה רוכב על גבי בהמה ולרבנו פלוגה מהא דגמל מקום נמלה אבל מקום מקום מקום אבל מקום מקום מקום

לתיאבון גמי הוא מומר לכל מילי והביאו בפמ"ג סי' ב' ס"ק י"ז וכתב שראוי לחוש לדבריו וכ"ש במחלל שבת אף בצנעא בזה"ז בשביל תיאבון קטן כזה לעשן סיגארעטס שיש לדונו למומר ולכופר בה' ובתורתו ויש לאוסרו מדינא.

וגם אף להדברי חיים שאין מחוייבין להעבירו מ"מ הא כתב שראוי לכל אדם שלא לתת לשחוט לשו"ב כזה ורשאין להעבירו וא"כ נמי מסתבר שמחוייבין להעבירו דאיך יחזיקו שוחט כזה שהרבה אנשים אם היו יודעין שאין ראוי לתת לשחוט לשו"ב כזה לא היו אוכלין משחיטתו וא"כ איך רשאין מנהיגי הקהל והרב להחזיקו בלא דעת הבע"ב הזריזים וזהירים במצות שודאי לא היו מסכימים לזה ולגרום להם שיאכלו מה שלא היו רוצים בשום אופן. ואין שייך לומר שאין מחוייבין להעבירו אלא כשיפרסמו לכל תושבי העיר ממש שיותר טוב וראוי שלא לאכול משחיטתו אך שאין אוסרין אותו לגמרי שאם יתרצו אף אז כל הקהל ממש לא יהיו מחוייבין להעבירו להדברי חיים אבל כשאין יודעין מזה אף רק חלק מהעיר מחוייבין להעבירו אף להדברי חיים.

ואם הקול שהיה במקום הראשון היה ג"כ ע"י אויבים שאין לחוש לו, מ"מ יש לפוסלו לשחיטה ובדיקה ע"י עדות השוחטים במה שמניח אצבעו על הסכין שיש בזה חשש דרסה ואינו כלום מה שיאמר שמצד הרגל עשה זה בלא כוונה, דזה עוד גרע דאיך הרגיל עצמו לעשות שלא כדין. ואם לא ידע דין זה המבואר ברמ"א ובכל ספרי הלכות שחיטה יש לחוש שאינו יודע עוד הרבה דיני שחיטה ואם ידע ולא חש לזה אין לסמוך שוב כלל על שחיטתו ובדיקתו לעולם. ורק אם הוא משום שלא ידע היה לו עצה שיחזור וילמוד הלכות שחיטה ויקח קבלה מחדש. אבל יותר יש לתלות שידע דהא לקח קבלה אלא מצד שלא חש לזה מצד קלותו שיש לאוסרו אם אירע כן איזה פעמים שא"א לומר שהוא מקרה שאירע מאיזה סיבה.

וגם יש לפוסלו מצד עדות השוחטים שהכשיר ריאה שאמר שרק סירכא תלויה היתה שם אף אם הוא מחמת שלא עיין בריאה וגדמה לו שהיא תלויה דמ"מ היה לו לעיין בריאה ובדפנות ואם היה מעיין כדין היה רואה שהיתה דבוקה לכן מעשיו מוכיחין שלא חש מלהאכיל טרפות שיש לסלק אותו כדאיתא בסי' קי"ט סעי' ט"ז. ואף שכתב הרמ"א סי' ב' סעי' ב' דבפעם אחת שהוציא טרפה מותר לאכול משחיטתו הרי פליג השו"ך ע"ז בס"ק י"א וגם הט"ז סק"ה שציין לסי' קי"ט הוא משום שפליג על הרמ"א ואוסר אף בפעם אחת כדאיתא בפמ"ג במשבצות. ועיין בתב"ש סי' ב' ס"ק ל"א דאף להרמ"א הוא רק משום דיש לתלות שהוא בשוגג אבל אי ידעינן דהוא מזיד מודה שנפסל אף בפעם אחת והוכיח כן מהא שלא השיג בסי' י"ח סעי' י"ט עיי"ש. ונמצא מכל הלין טעמי שיש לפסול את השוחט הזה משחיטה ובדיקה ואינו נאמן לשום דבר וצריכין להעבירו מדינא.

ולמה שבארתי החלוק בין פסול אשה לבעלה לפסול עדים לענין קלא דלא פסיק שלכן על של עצמו דנוגע לזה נפסל נראה דיש לפוסלו לשבועה בקלא דלא פסיק שעשה דבר שפוסלו משבועה משום דלפסול משבועה אינו מחדוש קראי אלא מסברא דחשוד לישבע לשקר לכן כיון שיש קלא דלא פסיק שחזינן ממה שנאסרת אשה לבעלה שאיתרע החזקת כשרות יש לפוסלו לשבועה אף שלעדות אין יכולין לפוסלו. ואף שהוא חדוש גדול נראה לע"ד שהוא ברור.

ידידו,

משה פיינשטיין

סימן ב

בענין חולה ששחט, ובשחט יושב

ט"ו תמוז תרפ"ז ליובאן

נשאלתי מעיר שעמעזאווא בחולה ששחט אם יש איזה חשש בשחיטתו ואם יש חלוק בין החולים בדיעבד מלכתחלה וכן בשחט כשהוא יושב אם יש איזה חשש.

והנה לכאורה יש לחוש לדרסה שאולי יד החולה מכביד למטה ודורס בעת ששוחט, מהא דאיתא ביומא דף ס"ו עתי ואפילו בשבת למאי הלכתא א"ר ששת לומר שאם היה חולה מרכיבו על כתפו ומקשה אי ר' נתן האמר חי נושא את עצמו ומשני אפילו תימא ר' נתן חלה שאני משום דמכביד ואינו נושא את עצמו, א"כ יש לחוש לדרסה בחולה ששחט דכיון דאינו נושא את עצמו אולי הוא מכביד על הסכין ודורס.

אבל צריך להבין טעם פטור דחי נושא את עצמו דנהי שהוא נושא את עצמו ומיקל מ"מ הא

גם משא קל מאד חייב בשבת ועיין בתוס׳ שבת דף צ״ד שהקשה זה הר״י בד״ה שהחי ותירץ הר״י דממשכן גמרינן שלא היו נושאין דבר חי .וצריך לפרש בכוונתו דמ״מ בלא טעם שנושא את עצמו היה חייב דהיה לן למילף משאר משאות שהיה במשכן כמו דילפינן כל דבר שמוציא אף מה שלא היה במשכן ועיין בפנ״י שעמד בזה ומה שתירץ דבהוצאה שהיא מלאכה׳ גרועה בעינן ממש דומיא דמשכן הוא דחוק אלא דודאי היה לן למילף אבל משום שנושא את עצמו לא ילפינן, וא״כ עדין יקשה הא אף במשא קל יותר חייב ומה תירץ הר״י בזה שלא היה במשכן.

וצריך לומר דהוא משום דבדבר חי מוכרח להעשות בשנים ולכן אף שמצד זה היה חייב משום דזה יכול וזה אינו יכול שאין הנישא יכול לישא עצמו בלא הנושא והנושאו יש בו כח לנושאו אפילו היה מת כדכתבו בהקושיא, מ״מ מאחר שלא היה זה במשכן וחלוק ממה שהיה במשכן דנעשה בהכרח דוקא בשנים לא ילפינן ממשכן ופטור. אבל ניחא זה רק לר׳ נתן שפוטר בכל בע״ח אבל לרבנן דפליגי בשאר בע״ח ומחייבו ומודו באדם אין לומר דגמרינן ממשכן דהא שם לא נשאו אף שאר בע״ח ומ״מ ילפי שחייב א״כ גם אדם נילף לחייבו וצריך לומר דרבנן סברי שבבע״ח ליכא כלל הטעם שלא למילף משום דאין נושאין את עצמן דמשרבטי נפשייהו והוו כשאר דברים שילפינן אבל באדם שגם הם מודו דנושא את עצמו ויש טעם לחלק לא ילפינן וכמפורש בגמ׳ ומזה ראיה שמוכרח לפרש בכוונת תירוץ הר״י בתוס׳ כדבארתי דאם משום דבע״ח שאני משאר דברים מ״ט מחלקי רבנן בין אדם לשאר בע״ח אלא ודאי שצריך לטעם דנושא את עצמו ולכן לרבנן שסברי דרק אדם נושא את עצמו חלוק אדם מבע״ח אבל יקשה במאי פליגי ר׳ נתן ורבנן וגם עצם הטעם דחוק מאחר שעל משא קל חייב וזה יכול וזה אינו יכול מ״ט לא נילף.

והנכון לע״ד דממשכן ילפינן להחשיב הוצאה למלאכה בדבר שמוכרח וניכר שנשאוהו לכאן דכשהיה החפץ ברה״י ועתה הוא נמצא ברה״ר ניכר וידוע לכל שנשאוהו לכאן דאל״כ לא היה אפשר להחפץ להיות ברה״ר וזהו חשיבות מלאכה דהוצאה כיון דבלא מעשה אדם לא היה נעתק ממקומו הראשון וכל רואה החפץ מונח באיזה מקום שואל מי הביאו לכאן אבל האדם שהולך בעצמו וכשרואין אותו ברה״ר אף שידוע שהיה מתחלה ברה״י אין כאן שאלה מי הביאו לכאן כיון דמעצמו יכול לבא לכאן בלא שום מלאכת משא אדם ולכן אף שנעשה העתקתו מרה״י לרה״ר ע״י משא אדם אין לזה חשיבות המלאכה דהוצאה כיון דלא ניכר בהדבר שנעשה בה מלאכה. וזהו פירוש נושא את עצמו לא שעתה בעת שנושאו האחר הוא גם נושא עצמו שזה אינו טעם לפטור אלא על עצם ההעתקה ממקום למקום הוא נושא את עצמו וכל הרואה אותו במקום אחר מכפי שהניחו לא ישאל איך בא לכאן דהרי נושא את עצמו ויכול לבא לכאן בלא שום מלאכה לכן אין לזה חשיבות מלאכה אף שנעשה ע״י הוצאת אדם דאין ניכר בזה מלאכה. ובבע״ח שאינם בני דעת ואף שיכולין לילך בעצמן מ״מ למקום זה לא היו הולכין ויש הרבה מקומות ואולי רובם שמעצמן לא היו הולכין לשם בלא הנהגת או נשיאת אדם משום דמשרבטי נפשייהו ונשמטין מיד המנהיג ולכן כשרואין בע״ח במקום אחר מכפי שהניחם יש כאן שאלה להרואה איך באו לכאן אם ע״י אדם או בעצמן ואם ע״י אדם אם רק ע״י שהנהיג אותה או שהוצרך לנושאה. ולכן סברי רבנן שבבע״ח לא אמרינן נושא את עצמו דנחשב שניכר בזה מעשה אדם דכיון דהרואה יסתפק בזה הוא גם כן הכרה למלאכה. ויש גם להסביר דמאחר דמעצמן לא היו באין לכאן בעת שהאדם צריך לזה וצריך האדם לעשות תחבולות להוציאו לשם הוא חשיבות מלאכה אף כשהלך בעצמו אך שנעשה מלאכה זו שלא באיסור כי נעשה ע״י הבע״ח אבל בעצם העתקת בע״ח ממקום למקום לצורך האדם הוא ענין מלאכה ולכן כשנעשה זה ע״י נשיאת אדם הרי נעשה המלאכה באיסור וחייב. ור׳ נתן סובר דאף בבע״ח כיון דבהרבה פעמים נושא את עצמו שאף כשאינו רוצה לילך מנהיגו האדם ולא ע״י משא לכן הוא כאין ניכר שנעשה במלאכה כיון שיש לתלות שבא ברגליו ואף שניכר שהיה כאן תחבולות אדם להוציאו כיון שלא ניכר שהוצרך למלאכה אין לזה חשיבות מלאכה.

ולפ״ז אפשר דלא בעינן באדם לתירוץ הר״י שילפינן ממשכן דאולי מסברא אמרי כן רבנן דלא שייך חשיבות מלאכה בהוצאת אדם ורק לר׳ נתן צריך לתירוץ הר״י למילף ממשכן משום דמסברא אין לפטור אלא באדם אבל כיון שבמשכן לא נשאו בע״ח פוטר ר׳ נתן משום סברא זו דעכ״פ הא חלוק מאינם בעלי חיים דנושא את עצמו בהרבה פעמים כדלעיל. וזה יהיה מחלוקתם אם שייך זה למילף ממשכן ולכן אף בבע״ח פטור כר׳ נתן או לא ילפינן ממשכן ולכן דוקא באדם פטור כרבנן.

וניחא לפ"ז מה שדוקא כשיכול לילך פטור מטעם דנושא את עצמו אבל בחולה וכפות שאינו יכול לילך בעצמו חייב דאין שייך טעם זה. ולפ"ז גם בקטן שאינו יכול לילך חייב בין לרבנן בין לר' נתן ועיין בתוס' שבת דף צ"ד ד"ה אבל שכתבו ושמא ההוא דפרק נוטל איירי בתינוק בן יומו ולכן פטור רק לר' נתן ולא לרבנן עיי"ש. ולטעם זה אף לר' נתן יש לחייב כיון שאין יכול לילך וצריך לאוקמי בתינוק שיכול לילך ותינוק כבהמה דמי דמשרביט נפשיה ולכן פליגי רבנן כהרשב"א בתוס' שם. אבל יקשה קושית התוס' מהא דמפנין דמשמע דאף בתינוק מודו רבנן דלכן מדדה את בנה אף שאין מדדין בע"ח כפרש"י. ועיין בבעה"מ ריש נוטל שכתב דתינוק שאין יכול לילך הוי ככפות ובתינוק שיכול לילך אך אינו רגיל הוי כבהמה ומדחה בזה פרש"י דבמפנין ומפרש דלנשאו חייב רק שלא גזרו על דדוי משום צערא דתינוק עיי"ש והוא כדברי דכיון שאינו יכול לילך לא הוי נושא את עצמו. אבל לרש"י דבתינוק נמי מודו רבנן א"כ צריך לאוקמי בתינוק בן יומו כתוס' קשה מ"ט פליג בזה ר' נתן הא אינו יכול לילך בעצמו יותר מחולה וא"כ ניכר שנשאו והוי כמו בחפץ. ולכן א"א לפרש לרש"י בדרך זה. וכן לתוס' ר"פ ר"א דמילה דסברי ג"כ דקטן קודם המילה נושא את עצמו ורק אחר המילה שהוא חולה אינו נושא את עצמו א"א לפרש כן.

וכן אין לפרש אליבייהו מה שהיה מקום לפרש דפטור דנושא אדם הוא משום שאדם לא נחשב משא משום דאף כשהאדם נישא נחשב שבא לכאן ולא שהביאוהו דלא יאמרו הביאו לכאן את ראובן אלא בא ראובן לכאן אף שרכב על בהמה או בא בספינה ולכן אף כשנשאו אדם והביאו לכאן לא נחשב המעשה על הנושא אלא על הנישא שנחשב שבא ע"י אדם. ור' נתן סובר שאף בבע"ח לא נחשב משא אף שודאי אומרין שהביא האדם שורים לכאן אבל מאחר שזה אומרים גם כשבאו ברגליהם מחמת שבאו ע"י תחבולות האדם לכן אף כשנשא אותם האדם לא נחשב משא ורבנן סברי דבבע"ח כיון דהמעשה עכ"פ נחשב על האדם שהביאו נחשב משא כשהביאו ע"י שנשאו ורק באדם שהמעשה נקרא על הנישא ולא על הנושא לא הוי משא. וזה שאמרו דמשרבטי נפשייהו הוא לטעם מה שנחשבו בע"ח משא ולא אמרינן כשנושאין דבטלה דעתו ולא יתחשבו משא והשם שעל האדם הא אינו מצד שנשאו לכן אמר דכיון דהרבה פעמים משרבטי וצריך לנושאן לא בטלה דעתו והוי השם שעל האדם גם ע"ז שנשאו. וגם יש לפרש דהוצאת אדם לא נחשבה הוצאה דמלאכה משום דלא נתחדש כלום בהוצאתו דהא היה יכול לילך בעצמו לשם ובבע"ח דמשרבטי נפשייהו וצריך לנושאן הרבה פעמים סברי רבנן שנחשב שנתחדש מלאכה בהוצאתו. אבל אין לפרש זה אליבא דרש"י ותוס' דהא כמו דבכפות וחולה יש להחשיב לטעמים אלו משא והוצאה גם בתינוק שאין יכול לילך יש להחשיב הוצאה ומשא עוד מכ"ש.

ולכן צריך לומר לדידהו שפירוש נושא את עצמו הוא שמקל עצמו ומצד זה לא נחשב משא מאחר שאין לו הכבדות ממשא שיש לו בעצם לפי המשקל והגודל ולא מטעם שמסייעו דהא זה יכול וזה אינו יכול הוא אלא משום שאינו כמשא שבמשכן דהיה להם הכובד שיש בהדבר שנושא לפי משקלו והנפח שלו ובע"ח אין בו כובד משא לפי המשקל שלו ורבנן פליגי בבע"ח וקטן שמשרבטי נפשייהו ור' נתן סובר אף בהו שמקל עצמו. וטעם מחלקותם שלא מסתבר שיפלגו במציאות דודאי משרבטי נפשייהו, נראה דזה ודאי אף שמשרבטי נפשייהו קיל חי ממת ולכן סובר ר' נתן שפטור דלא הוי כמשא שבמשכן אבל רבנן סברי דאף שקיל מכפי משקלו מ"מ מאחר שטבעו הוא כן הוי כמו שאר דברים שיש שמשאן קל ויש שמשאן כבד כמו חטים ושעורים בב"מ דף פ' שאף שמשקלן שוין משא דשעורים כבד משל חטים מצד הנפח ומ"מ ליכא חלוק לענין שבת ולכן אף שבע"ח קיל משאר משקל כזה מ"מ מאחר שטבעו כן אין לחלקו משאר משא שהיה במשכן ורק באדם גדול שמסייע שמקל בכחו עוד יותר מכפי טבעות קלות החיות לא נחשב משא מאחר שהמשא בעצמה מקילה על הנושאה, ולא בבע"ח וקטן שמשרבטי נפשייהו ואין מקילין עצמן יותר מקלותם בעצם חייב כמו משא שקלה בעצם ור' נתן סובר של"ד למשא קלה דהתם אינה קלה מכפי שהוא אך שהחלוק בין המשאות הוא שאם אין בה אלא המשקל לבד בלא נפח הוא משא המשקל ויש דברים שניתוסף בהם כובד מחמת הנפח שיש בהם אבל חי שאף שיש בו משקל כזה ועוד נפח ומ"מ הוא קל וא"כ הוא משונה משאר משאות לכן לא נחשב משא כיון שאין בו כובד משא ונפח שיש בו. זהו מחלוקת ר' נתן ורבנן.

וסובר רש"י דקטן שיכול לילך קצת הוא גם מקיל עצמו ורק קטן שאינו יכול לילך כלל אינו מקיל עצמו ולא פליגי רבנן אקטן שיכול לילך דנושא את עצמו ולכן מדדה את בנה, ובפ' נוטל איירי בקטן בן יומו ולכן דוקא לר' נתן פטור ועדיף קטן בן יומו מכפות שאינו יכול לנענע ומחולה שהם

אינם קלים מכפי משקלם דקטן שטבעו כך מקיל עצמו במה שעצם החיות בלא כח להקל מקיל, ובקטן שיכול לילך מקיל גם בכח להקל יותר ומודו גם רבנן. ואף אם משרבט נפשיה לפעמים מ"מ מאחר שיכול להקל עצמו שביד המשא להכביד או להקל לא נחשב זה משא דלא היתה משא כזו במשכן. ולכן לא מצינו חלוק באדם בין היכא שנושאו ברצונו או בע"כ שמשרביט נפשיה דבכל אופן פטור. ולכן כיון שגם תינוק יכול להקל עצמו ומקיל אף שהרבה פעמים משרביט נפשיה ומכביד פטור ורק בע"ח שטבען לשרבט נפשיה ולהכביד הוא נחשב משא אף שיכול כשרוצה גם להקל עצמו, מאחר שטבען גם שלא לרצות לכן אף אירע שרצה והקל עצמו חייב לרבנן כיון שמצד טבען שלא להקל נחשבין משא ומצד הסיוע הוי זה יכול וזה אינו יכול שחייב. והוי. לפ"ז חלוק גם בקטן בן יומו לר' נתן בין בריא לחולה כדאיתא בתוס' ר"פ ר"א דמילה, ומה שמשמע שם דאף בתינוק בן יומו מודו רבנן מדלא תירצו דסובר ר"א כרבנן צריך לומר כדי שלא יקשה מר"א א"ר נתן דהוא מהקודמין טובא דדרך להקשות מתנאים ראשונים אתנאים אחרונים כמו בכמה דוכתי.

ומש"כ התוס' בדף צ"ד דאיירי בפ' נוטל בקטן בן יומו אולי בדוקא כתבו כן דרק בבן יומו וכדומה שעדין לא מגביה עצמו אף כשמחזיקין אותו על הידים אבל גדול מזה שמגביה עצמו כשמחזיקין אותו אף שאינו יכול לילך סברי דנושא את עצמו ומקיל ויודו גם רבנן וכן מסתבר ואף שמשרביט נפשיה לפעמים אין זה בחשיבות משא כיון דבידו להקל ולהכביד. והרשב"א והריטב"א בר"פ נוטל סברי דבקטן בן יומו מודה גם ר' נתן דהוי ככפות ובקטן שאינו יכול לילך אבל גדול קצת שגורר רגליו כשאוחזין אותו פליגי ר' נתן ורבנן משום דמשרביט נפשיה וביכול לילך קצת שנוטל אחת ומניח אחרת מודו גם רבנן וצריך לומר אף לדידהו כטעם זה. דלטעמים הראשונים יקשה גם לדידיה מאחר שאינו יכול לילך מ"ט פליג ר' נתן אף שגורר. אך שפליגי אתוס' וסברי דבן יומו הוא ככפות שאינו מקיל כלל אף מה שעצם החיות מקיל מאחר שאינו יכול להגביה עצמו ובגדול מזה סברי שלרבנן אינו מקיל עצמו דלא כדמשמע מתוס' דאף רבנן מודו בזה.

ולבעה"מ משמע שסובר כאחד מטעמים הראשו' דלטעם זה מסתבר שקטן שיכול לילך מקיל עצמו בודאי ואף שהרבה פעמים משרביט נפשיה הא לא מחלקינן בגדול בין נישא מדעתיה לבעל כרחיה מטעם שבארתי דכיון שביד המשא להקל ולהכביד אין זה משא א"כ גם בקטן שיכול לילך שיכול להקל עצמו אין לחלק ולכן צריך לומר שבעה"מ סובר כאחד מטעמים הראשונים.

והגה בתוס' דף צ"ד יש תימה שכתבו והחלזון מיד היו פוצעין אותו למה הוצרכו לזה הא החלזון הוא דג ואינו יכול לילך כלל ביבשה והוי ככפות שאינו נושא את עצמו וא"כ מאי איכפת להו אף אם היו נושאין אותו במשכן כשהוא חי. ולמה שבארתי אתי שפיר דלא תלוי בהלוך אלא באם מקיל עצמו בחיותו ודג כיון שאף ביבשה יכול להגביה עצמו כל זמן שחי כידוע סברי התוס' שמקיל עצמו ולכן הוצרכו לזה שלא נשאוהו חי. אך מ"מ צריך לומר שלא עדיף מבע"ח דעכ"פ משרביט נפשיה אבל יש בו קלות דחי ול"ד לכפות שאינו יכול לנענע.

נמצא שלטעמים הראשונים שהוא שיטת בעה"מ אין לחוש בחולה ששחט לדרסה כיון דלא מצינו סברא זו שחולה מכביד. אבל לטעם האחרון שהוא שי' רש"י ותוס' ורשב"א וריטב"א יש להסתפק אולי יש לחוש לדרסה כיון שחולה אין בו כח להקל עצמו אפשר מכביד ודורס, או דרק כל גופו הוא מכביד אבל את היד לבד אפשר לו שלא להכביד ולכן באומר שלא הכביד ושחט כהוגן אין לחוש. וצ"ע לדינא. אבל אין לחוש אלא בחולה בכל גופו כגון שיש לו חום וכדומה אבל חולה בבני מעים וכדומה אין לחוש כלל דחולה כזה ודאי יכול להקל עצמו ואף אם נימא שאין יכול להקל עצמו מחמת צער חוליו הוא ודאי רק גופו הכואב לו, אבל את ידיו שאין מצטער בהם ודאי שיכול להקילם ולכן אין לחוש כלל.

וגם מסתבר שאין הכרח לומר שכל חולה מכביד בכל עת אלא מאחר שרובם מכבידים ברוב העתים נחשב משא אף בעת שמקל דמצד הסיוע לא נפטר ולכן חייב בנושא חולה בכל אופן, וא"כ בשחיטה שאומר ברי לי שלא דרסתי מסתבר שנאמן אף בחולת בכל גופו אך מ"מ צ"ע בזה אבל בחולה בבני מעים וכדומה ודאי אין לחוש כלל. ועיין בנוב"ת סי' א' שאף בזקן שידיו מרתתות דההולשה היא בידיו שודאי יש לחוש שהן מכבידות אם אמר ברי לי שלא דרסתי נאמן וא"כ גם בחולה בכל גופו מסתבר שנאמן, ולענין שבת נחשב עכ"פ משא כדבארתי.

אך שיש לחוש בחולה שיש לו חום שבחום גדול ידוע שמתקלקל הדעת בהרבה בנ"א ולכן אף בכל אדם ואף בחום קטן יש לחוש שמקלקל קצת שקשה לו להרגיש אם דרס או לא. וכן קשה לו להרגיש פגימה דקה מחמת שדעתו נחלש קצת. וכמו דמצינו

בשותה רביעית יין שאסור לו להורות בכריתות דף י"ג. וכן יש שהחמירו ששכור קצת לא ישחוט ולא יהגי מה שיאמר ברי לי שלא דרסתי משום דדריס ולאו אדעתיה כדאיתא בתב"ש סי' א' ס"ק ס"ג ולכן אפשר שק"ו בחולה דחום מאחר דג"כ הזיגן שמקלקל השכל להרבה אנשים שלכן גם כשיש לו מעט חום ואף לכל אדם יש אולי לחוש שמקלקל קצת ואסור להורות וכן יש לו להחמיר שלא לשחוט ולא יהגי מה שיאמר ברי לי דלאו אדעתיה אם נימא שיש לחוש לדרסה וכן שלא לסמוך עליו בבדיקת הסכין. וסברא זו אמרתי לענין הוראה כשהייתי חולה בעוה"ר בחום בשבט תרפ"ב ובטבת תרפ"ד שאף שהייתי ב"ה שפוי בדעתי כבריא לא עדיף משתה רביעית יין והוא אמת לדינא. ולכן מסתבר לדינא שבחולה דחום שיש לחוש לדרסה לשיטת רש"י ותוס' יש גם ספק שלא יהגי גם אמירתו ברי לי. ומ"מ אין להעביר השוחט בשביל זה דהא יש כמה טעמים להקל וגם אפשר שלא ידע שיש להסתפק כלל. ויותר מסתבר שבדיעבד שחיטתו כשרה באמר ברי לי דהא לטעמים הראשונים ליכא שום חשש ואף לרש"י ותוס' הוא רק ספק קטן כשאמר ברי לי. ובעל נפש יש לו להחמיר לעצמו. ובשאר חולאים אף שחלה כל גופו מהגי ברי לי אבל לכתחלה לא ישחוט כמו בידיו מרתתין. ואם הוא חולה בבני מעים וכדומה רשאי לשחוט לכתחלה.

וביושב ששחט הנה משנה מפורשת בר"פ כל הפסולין שכשר דהא נחשב בפסולין אף יושב ובגמ' משמע שם שאף לכתחלה כשר דהא אמר שלשון דיעבד נקט בשביל טמאים משמע ששאר פסולין כשרין לכתחלה ובכללם גם יושב. וכמו שדקדקו התוס' והרא"ש ריש חולין לענין נשים, ולענין יושב הוא עוד ראיה ביותר דראית התוס' עיין בתב"ש ס"ק ט"ו ובד"ק סק"ח שפקפקו בזה ולענין יושב הוא ראיה גמורה. ולכן תמוה טובא מש"כ בבה"ט סי' כ"ד סק"ג בשם כנה"ג שאסור לשחוט כשהוא יושב שיש לחוש לדרסה ובשם הפר"ח הביא רק שבדיעבד מותר בידוע לו ובפמ"ג הקל דוקא בהפ"מ ובלא הפ"מ כתב רק שיש לצדד להתיר והא מפורש בגמ' שאף לכתחלה מותר. ואולי נימא לדידהו שאם יודע שלא ידרוס אף כשיושב מותר לשחוט לכתחלה ובזה אירי מתני' וגמ' דזבחים אבל להרבה אנשים סובר הכנה"ג שיש לחוש לדרסה ואין להם לשחוט לכתחלה. או שסברי דכשהשוחט אינו יודע שיש לחוש בישיבה לדרסה אין להניחו לשחוט דכיון דלא ידע לא יתבונן להרגיש בזה. וגם אולי נשתנו הטבעים ואף שבזמן חז"ל לא היה שום חשש בישיבה בזמננו יודעים שיש לחוש. אבל ודאי בדיעבד אין לאסור דמעצמנו אין לנו לחדש איסורים בלא מקור מהש"ס ורבותינו הראשו', וכ"ש שאין להעביר השוחט ששחט מיושב. ומצד שלא ידע את הבה"ט והפמ"ג אין זה הוכחה שאינו יודע הלכות שחיטה מאחר שלקח קבלה.

והנה אח"ז מצאתי בד"ק סי' א' סק"ח שג"כ כתב שמזבחים ראיה שיושב כשר לשחוט והגידולי הקדש סק"ז ביאר הראיה כמו שכתבתי ורק שאין להקל מצד המנהג כמו בנשים ובודאי שהוא רק לכתחלה. ובעצם אין שייך מנהג בזה כי זה ששוחטין מעומד הוא מחמת שנקל לשחוט כן ובעת שאין יכול לשחוט מעומד הוא דבר שאינו מצוי שאין שייך לידע בזה מנהג.

משה פיינשטיין

סימן ג

בענין קטן לאיסורין ולהכשר שחיטה

כ"ז תמוז תש"ב.

מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מוהר"מ בארישאנסקי שליט"א שהיה הגאב"ד האמליא ברוסלאנד.

הנכון לע"ד מסקנת כתו"ה אשר אין לקטן גם איסור ואין נחלק העונש מהאיסור כמפורש בכמה דוכתי דחשו"ק לאו בני מצות נינהו. וגם יותר מזה מפורש בשבת דף קנ"ג במי שהחשיך בדרך ואין עמו עכו"ם ולא חמור יכול ליתן לקטן ואם היה אסור אף שאינו בר עונשין היה אסור ליתן לו כמו שאסור ליתן לגדול שאין חושש באיסורין דהא זה שאסור ליתן לגדול אינו מצד שלא יענש דהא אף באופן שלא יענש כגון שיהיה שוגג ואנוס נמי אסור ליתן לו להכשילו אלא שהוא מצד שעכ"פ נעשה מעשה איסור כמפו' ברש"י בחומש פ' ראשי המטות על פסוק ואם הפר אחרי שמעו שהוא אחרי שקיים לה ונשא עונה שהוא נכנס תחתיה לעונשין אף שהיא לא ידעה שכבר קיים ואינה הפרה. וגם מפורש בגמ' ריש חולין ובכמה מקומות שבאופן כזה שלא ידע העובר נמי עובר בלפני עור דעל הכותים שחשידי להאכיל אחרים נבלות וטבל וחמץ בפסח אמר דחשידי אלפני עור משום שמפרשים רק כפשוטו לתת מכשול ולא

למדתנו רבינו משמעונו בשני פסיעות ובשני בני אדם. ומשמע שכן הלכה דבשנים ובלבד מקומות שחוטה כאדם ומ"מ נראים למתרצו דבשני אחד וכי בני אדם לומר שהיתר אחד לוכל ואח"ם כתן דלא הם לבדיהו ולבל משוטרי שוטרי שמא ירחמוהו. ומתוך שזה מוטעך לכאן חזר לכאן ומביאים דוחקים מכאן על הנותר כי לומנו שלא יחזו הראשון כבר אחת: דמקבלמרם. נראים דבמלאכה אחת אחת: דמקבלמרם. ומתוך ושיפש כלפי מטה ומקום: שנעמדה שחיטה קבה המחולה הדרה אור שחיטה ונשפו ומן מלמטה מעלה: מרתבר רבינו. נלקיחה: משמעינו. דקמני שם חוזרין ומכין אפילו בשני מכיון דמקבלמרם. ומסקנו: דמשמעינו. דמקבלמרם לא נמלה שהחליף ומזר ומזרה לא הכמין ומתוך הטעון מדרבנו: תחת השני. שמשם כבר מת הראשון: בטלה. ומטמאה: מלמטה למעלה. דכיון דמתמה הנני הטלה לא אפסר מלא מלמטה למעלה: תחת מטלת. המכוסה לה מכיסות ומזרה: מהו. דהא מן מי לתר בטלה שחיטה הוא ומפקיעין לה משום חוזרה הכא נמי לא מלא לו מלמטה כמה נמי לא מלא לו לגמרי ומה נוסה ומלא נוסה: מסובר. מלבר דמקבלמרם: ומיתי. הכל מיקן דלמקבלמרם לומרמה: דהחליף במעוות סימנין. לאחר שנמנה רוזו בהכמרי מתרגין הם מיומתמין שפיר כרוב. מיקמן מר דלמה מלא מדה שחיטה הוא. ומיתי. בה תלה הנמנעות קמה מסיקנה לן דבטלה הלוי: מיקו. לומרמה. ונגי הנלמה נמי דפיקרם קמה (לעל עמ). כן שמנו אלים ומגרים אלים ומטנו אלים. כן הגרים אלים ומטנו אלים ומגרים אלים. כן שמנו אלי אלים. ומפקיע לן דלמה מסיקנה. לן דבטלן. נרופלי דמעוטרי בכל מדה מייניה. ובגיגין לומרמה. ולגיגי. דקמנן לעל (לע מב). מתנו מלי. נלגרת ומקה. בה. ונמרה כמרה ומוקמת בשוף ומכמנת ממה. נמנן דלמר מתלה. מל מתלה כרוכ. ולא עבד לה כוחא מלמה דמכר דלמר דוכל בטלה: (ב) ר"ח ר"ש. לא מסמנין לה מיום דמעוטרת. לגמרמה לה מיום מהכנות שמות דלמר הוא מתלה לה מיום. מכל מעוטרת הוא. כן דקמה וכן דוחקם ומכמעוטרת קמה מלפי דוחקם מעוטרת. ומה בלבנות גדולות מחוכ. ומיכמ. דקמה. דזכמיומן כן מתלה. וכן נמוף. לומר דכין דלמ ליה נירא לר' יוחנן דר' חלופא ושרט בה עופא בהרי דפרת ודלמא עבדר הלרה חוזן נירפי

מסכן נמם ומוסקן ומיה דרסקה: דיה שחוטה. ומכמיכה: ומחזיר את הראש. בטבחה. ולמעוטה עד. מלמה מקום לכוין. ומה ומשיכה הוא הרמה מלמה לכרמה: אם יש בסכין מלא צואר. מוך לעלר מקומי נמנמת (ע). כן כלן הולכה לו הוכלה בכמה שים ט. כדי לקמוט מנשיכה מלא דרקה מלא. מם לאן מוכך הסכין מלא. מלא. מלמטה מלמטה לומר מלמטה לומר מלמטה דרקה מלא מלמטה לומר מלמטה דרקה מלא. מלמטה לומר מלמטה דרקה מלא. מלמטה לומר מלמטה דרקה מלא.

ט חלדה כיצד וכו'. פשוט במשנה מו שהחליד את הסכין תחת השני ופשקו ר' יסב אומר נבלה והולה לו ר' עקיבא וקי"ל כווותיה. ומה שכתב רבינו בין פשפק הסימן העליון וכו'. דגרסינן בגמרא אמר רב יהודה אמר רב החליד את הסכין בין סימן לסימן ופשקו, פסולה תחת העור כשרה. ותקשין מאי קא"ל הניחא מו שהחליד את הסכין תחת השני ופשקו ר' יסב אומר פסול וכו' ומשני מי מתניתין הוא אמינא הני מילי מלמעה למעלה דלא קא עביד דרך שחיטה אבל מלמעלה למטה דקעביד דרך שחיטה אימא שפיר דמי קא"ל:

י הכנים את הסכין וכו'. פי' תחת העור כשרה יבי רב אמרי תחת העור אינו יודע, אבעיא להו לבי רב דאמרי תחת העור אינו יודע תחת מעלה מהו אמר אמר מסובך מהו תיקו. וסברה ליה לרבינו כבי רב דאמרי תחת העור אינו יודע ונסתפקו בי רב בדבר משום דעור אינו בכלל שחיטה אינו מעכב מו דילמא הואיל ומנופה הוא פסול ואא"ל העור דפסולה משום דהוי תחת מנופה אמר הואיל ומועד לינזק מהו דלמו מנופה הוא, אא"ל הא תנא אמר מעלה מנופה אינו דאינו מנופה. כלל מהו וסליקו כולהו בתיקו ואזלינן בהו לחומרא. וכפירוש מהם מעלה אמלקו בו הראשונים דיש מי שפירש כגון מעלה הפרוסה על הולמר וחזו דעת רבינו אבל רוב המפרשים פירשו בעלה תחת העור דבוק תמיד בגוחלה ע"י שעוה או זפת או דבק דומיא דאמר אבל אם היה שותה ונפל עליהו על הסכין ונשחט שחיטתו כשירה וכן כתב הרשב"א והרא"ש והרמ"ם וכה"ג. ודע שהראב"ד ז"ל פסק בכל אלו הבעיות לקולא ולא ידענו לסוף דעתו ומאחר משום דא"ל דאין הלכה כבי רב אלא כחכמים דאמר רב יהודה מאמיר דרב תחת העור כשרה וכולהו בעיי לא אייתי אלא אליבא דבי רב אבל לחכמים מימרא שפוטים הם לקולא וכבינו ז"ל ס"ל דאלו להחמיר כבי רב שכרי נשלו ונתנו בדברי הכמים מינה שהם עיקר ולפיכך אזלינן בהן לחומרא בכל הקולות ולכן פסקו כל הפוסקים: וכן אם שחט מעשה הסימנין וכו'. פי' בעיא דרב פפא החליד במעשה הסימנין מהו תיקו. והוי יודע דרש"י ז"ל גם בזאת הבעיא הולך לשיטתו שפירשה דומה לתה שפירש בעיא דרב פפא החליד בסימן המחרון, ורבינו אושעיא גם בזו הולך לשיטתו שפירשה דומיא לתה שחיטה בהרא דסימן קמא ודוקא בבהמה כמו שפירשתי, ור"ת ומי הולך לשיטתו ופירש בשעת קמא ע"ד מה שפירש בשחט בסימנין בשעה זו שחומרים ותחומים שחט בוטש הדברים חמורים מאי שנא מסיקב הוטש בשחטו דהוית נבלה ודאי ואם בקשה מאי שנא מאי שנא מתחלפות ופירושים שונים ומריכות דברים. והיותר מובחר שבכולה בדרך קדרה הוא דאפשר לומר דמעשה הסימנין בחלדה בשעה זו סימן בלשון קאמר ואפילו דעוף או בשעה כלשון של סימן שני ודוקא בבהמה ועל כרחין בוטש הדברים חמורים דאי קשה לגמרא מאי קשה שנוי לשון לגמרא מאי שנא מאי שנא מאי הוא מנקב י"ל דודאי נרע ונרע והיינו בעיא דרב פפא החליד בשעה הסימנין מהו הכי קא מבעיא ליה דכיון לדרך שחיטה הוא לאו כנקב דמי והכי אנמריה בחמנא לקשה דכל היכא דלא נפקא הוא בחלדה דכשרה דהכי אמי אמרינן בגמרא אליבא דרב הוא דאמרינן בגמרא אליבא דאמרים אלים ושחט אלים ומחזר והנרים הבאים הקחרון דכשירה ומעמרף הבאים המונרס לשחיטה אע"פ שאינו במקום שחיטה דאיתא לן דהכי אמרינן בגמרא אמרים אלים ושחט אלים אבל אם נפקא מיותא במקום שחיטה שני אז דילמא אמרי הגמרא מחלדה בוטש דהתם לא נעשה דבר שכיולא בו שעשה בה דבר שכיולא בו שעשה בה דבר שכיולא בו שעשה ב

אלין פירום זה עיקר ודברי ב"ה אמת סס טר"ס כפי מס דקי"ל סי' קפ"ח כתב דמן הדין מרי אלא שנהגו להחמיר וכן משמע בתשובת הרא"ש לכלכה כללע"ד: (ג) חלדה. הוא לשון הגמרא ע"ל נקרלת חולדה כלשון זה לפי שממשמת עלמה בתרן כן הוא בגמ' (ד) ויש מי שפוסל גם בזה. הוא דעת הרמב"ם בטור ר"וק"ל מהלמוד ערוך אליו כן דהא בפרק במה המקשה (דף עד) בעי רב הונא יהו למעי בהמה ומשמע כה בן ע' מי מכו כו' ואמאי לא אסריגן לה מעטה חלדה דהא אין הסכין מגולה אלא ע"כ דאין חלדה אלא במה שהוא קטר בגותרה ובעל הלכות שגג בזה בסימן י"ד כמ"ש סס: (ה) ויש לחוש לדבריו להתחלה. מו"ת ז"ל הגלן על פסק זה מעעם דהתוס' כתבו פ"ק דחולין (דף כ) בשם רש"י כפ' מטלת הטוף שבשמחכסה רמאנו של סכין הוא חלדה ע"כ יש לאסור אפילו דיעבד ע"כ ואין מזה הפיסה כלל דהתם קאי שהוא שומט גם סימנים בראש הסכין והתם קאי במולק בסכין וגריך שיהיה מזר אלא ימתוך המפרקת עם רוב בשר שעליה וכמו שהתקאי פי' כ' ס"ב ט"כ לריך לגעון לאם הסכין אחת הבשר שעל המפרקת בעין שיהיה קיים ולמטה ממנו מוחך בראש הסכין המפרקת עם הסימנים נמצא שבמקום שהמיטה הסכין מעמד וכן מבואר בהדיא בהגהת אשי"ר ספ"ק דחולין ממש כמ"ש וכן בדוקת הלכות שמיטה אבל מדין זה לא מיירי שם כלל: (ו) וכן אם שחט מיעוט הראשון בחלדה. פי' תזה הבור ומתם מיעוט קמא מלמעה ולחר כך שחט בחלר אלא בחלדה ולזה הבור שמוסיף על הלוקה דאמרינה שם גרע טפי שמתם מיעוט קמא מלמעה למעלה: וגמר

בדרכה יב וכן אם שחט רוב סימן אחר בבהמה והחליד הסכין תחת מיעוט הנשאר ושחט סימן השני (ז) יג [יב] וכן יג אם שחט מיעוט הראשון בחלדה וגמר השחיטה שלא בחלדה הרי זו (ז) פסולה: ל

יב יד הגרמה [יג] כיצד זה השוחט בקנה למעלה במקום שאינו ראוי לשחיטה או שהתחיל לשחוט במקום שחיטה ושחט מעט והטה הסכין חוץ למקום שחיטה למעלה וגמרה [יד] כה אבל שומט לא כמיעוט אלא בחלדה בלבד: יב וכן אם שחט רוב סימן א' בבהמה כו'. אבל בעוף כיון שבשחט סימן אחד הוכשר ותו לא פסול ביה הלכה כ"כ בפוסקים ועל"ל מי' כ"ג ס"ק ט': יג וכן אם שחט מיעוט הראשון בחלדה כו'. אומנם לאי דאילו לקנה לא נאסר משום חלדה בתעמוט קמא מיירי דהוה לדיעה בכל מ' ז"ל ומלאחי למהרש"ל שכתב ז"ל ולפי מ"ש בעור דיש לאסור בקנה ולא לאי דמ"ש מחלי קנה פגום דאל"ל הגריס אלים ומתם ב' אלישים כ"ש דיעמת הכי אלא לאי דבקנה ולא אמרי' דמ"ש מחלי קנה פגום דאל"ל הגריס אלים ומתם ב' אלישים מכ"ש שיש לאסור אפס אלא מחלי בעמוד אלא אמרי' דמ"ש מחלי קנה פגום דאל"ל הגריס אלים ומתם ב' אלישים מכ"ש דיעמת הכי אלא לאי דבקנה ול

כאן אבישרא ואמר פגימות הרבה תידון בסנהדרין. ואין כה חילוק בין סכין שיש בה פגימות הרבה לסכין שיש בה פגימה אחת אלא פגימה אחת ואינה מפסלת. מכל מקום אם הגיעה לדרגה דסכינא דמסוכסכת שאפילו עלה שוקל חד ושוקל תמני המלקן נמשמנה ומסכרינן לה לקמן מן הסוכסכת. מתניתין דתניא פגימה אין בכל מקום אלא בסכין שיש בה פגימה הרבה תידון בסנהדרין. ואין כה חילוק בין חומרא לחומרא. ולעולם עדיין לא נתקבל השוך והכשר עיקרו שהשוקן לא הסיומן מירקבו הוא דקיימא אישא דסכינא. מסוכסכת לעוקר עדיין לא נתקבל השוך והכשר עיקרו שהשוקן לא הסיומן מירקבו אבל אין שם פגימות שלמות אבל אין כולן מסוכסכת שוקן אין כולן מסוכסכת. אבישרא דאמר פגימות אין בכל מקום דאמר מתניתין דתניא פגימות אין בכל מקום דלא הוה דקיימא אישא דסכינא. מסוכסכת לעוקר עדיין לא נתקבל השוך והכשר עיקרו שהשוקן לא הסיומן מירקבו אבל אין שם פגימות שלמות אבל אין כולן מסוכסכת שוקן אין כולן מסוכסכת. אבישרא דאמר

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਜ਼ਟ ਪਾਰਟ ਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਜ਼ਟ ਪਾਰਟ ਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ

יא דרסה כיצד וכו'. מפני שרק השוחט הוא הראוי לתת הראש בכח אחת פסולה היא שומע והמיז לת הראש בכח אחת אם בסכין מלא גומר כשרה מכלל שאם אין בסכין מלא גומר פסולה ומפיים בה בד"א בזמן שהולך ולא הביא וכו' אבל אם הולך והביא אפילו כל שהוא אפילו באיזמל כשרה. ופירש"י המיז לת הראש בכח אחת כאדם המחיז קנה או לעשות דוחק הסכין בכח ופוסק זהיא דרסה וכ"כ הרשב"א בתשובה לחחוך הסימנין בלבד בלא הולכה והוכאה קרי המיז הראש:

יב הגרמה כיצד. מפקא דגמרא בהכל שוחטין (דף י"ט) גמרא השוחט מתוך הטבעת והלכתא משפוי כובע ולמעה כשרה והיינו דשייר בחיפי. וכתב רבינו זה השוחט בקנה למעלה לפי שפחיד לחלק בין הגרים שלים ושחט שלים והגרים שלים לחפכו או הגרים שלים ושחט שני שלישים ואילו בוטש או למטה ממקום שחיטה בקנה נקיבתן במשהו לכך כתב בקנה למעלה משפוי כובע, בקנה למעופי בוטש דכין למעלה בין למטה הוי נקיבתו במשהו, וכתב למעלה לאפוקי למטה דלמטה גם בקנה נקיבתו במשהו דבין כגפי הריאה גידון בריאה:

יג שחט רוב האחד או רוב השנים וכו'. מוסכמת הכלתי למעלה שחט רוב הגרגרת בטוף אפילו אם נמרו לזמן מרובה שחיטתו כשרה ולמד רבינו דרשה והגרמה מדין השייה וה"ה לחלדה שעשה אחד לכלם ומה שלא כתבו רבינו בני חלדה ג"כ לפי שהוא מקום שכיון שבדרשה והגרמה שאינו שוחט כדרך שחיטה אם"ה כשר כשהחליד שהשחיטה כדרך שוחטין היא אלא שהיא בהחלדה לא כ"ש. והולך לכתבו בדרשה ובהגרמה ג"כ שלא האמר דוקא גבי שהיה שהשחיטה כדרך השחיטות היא אלא שהיה בינתים לכן לא נחשב המיעוט לפסול השחיטה בשבילו אבל באיחוד פסולה קמ"ל דלא דוקא שהעשה אחד הוא שכיון שכבר נשחט השיעור הראוי לא נחוש למיעוט:

הגרים

יא דרסה כיצד וכו'. מפני שרק השוחט הוא הראוי לתת הראש בכח אחת פסולה היא שומע והמיז לת הראש בכח אחת אם בסכין אלא בכח אחת אם בסכין מלא גומר כשרה ומלא גומר כשרה מכלל שאם אין בסכין מלא גומר פסולה ומפיים בה בד"א בזמן שהולך ולא הביא וכו' אבל אם הולך והביא כל שהוא אפילו כל שהוא באיזמל כשרה. ופירש"י המיז לת הראש בכח אחת כאדם המחיז קנה או לעשות דוחק הסכין בכח ופוסק זהיא דרסה וכ"כ הרשב"א בתשובה לחחוך הסימנין בלבד בלא הולכה והוכאה קרי המיז הראש:

יא [ז] דרסה כיצד. כגון שהכה בסכין על הצואר כדרך שמכין בסייף וחתך הסימנין בבת אחת בלא הולכה [ח] ולא הובאה. או שהניח הסכין על הצואר ודחק וחתך למטה כחותך צנון או קישות עד שחתך הסימנין הרי זו פסולה: יב [ט] הגרמה כיצד. זה השוחט בקנה למעלה במקום שאינו ראוי לשחיטה. וכמו שני חטים יש בסוף הקנה למעלה בטבעת גדולה. שחט בתוך החטים [י] אם שייר מהן כל שהוא למעלה הרי זו כשרה. שהרי שחט משיפוי כובע ולמטה. והוא מן המקום הראוי לשחיטה. ואם לא שייר מהן כלום אלא שחט למעלה מהן הרי זו מוגרמת ופסולה: יג שחט רוב האחד או רוב השנים והשלים השחיטה בדרסה או בהגרמה הרי זו כשרה שהרי נשחט השיעור בראוי.

הגרים

יב הגרמה כיצד וכו'. הגרמה יש מפרשים מלשון המקרא דכתיב גרם המעלות (מלכים ב' ט') כלומר שהגביה הסכין ושחט במקום שאינו ראוי לשחיטה. ויש שפירשו מלשון רבותינו דאמרינן בחס (ב"ב פ"ה:) שוקל עין בעין נותן לו נירותין פר"ל שמתן לו הכרעתו להעות כף מאזנים וכן זה שעשה הפה הסכין לשחוט שלא במקום שחיטה. וקודם שאפרש בכא זו אכתוב תוכן הסימנין ואורחם:

דע שהקנה הוא עגעות עגעות והטבעת העליונה היא שלימה אבל האחרות אינן שלמות שיש רצועה של בשר שמסבבת אותה וכראש הקנה על הטבעת העליונה יש כמין כובע של בשר והוא משופע ומתודד ומשם הקול יוצא וכסוף שיפוי כובע זה יש כמין שני גדעינין של בשר וסם נקראין חטים. ותנן במתני' פ"ק השוחט במוך הטבעת ושייר בה אלא המוך על פני כולה שחיטתו כשירה ר' יוסי בר יהודה אומר על פני רובה. ופלוגתייהו כדפרש"י בטבעת גדולה דלרבנן צריך להיות אלא המוך על פני כולה לגד הראש ולר' יוסי בר יהודה אלא המוך על פני רובה לגד הראש. ודלא כדפרש"י קלת המפרשים דבכל הטבעת הסיב הגלמה לרבנן ולר' יוסי בר יהודה דכיון שהתחיל לשחוט בתוך הטבעת צריך שיגמור כל השחיטה לחוכה או רובה לר' יוסי ובתוספתא הגיא כרש"י דאין חילוק מקום בתוך הקנה בין תוך הטבעת לאויר שבין טבעת לטבעת ולא קי"ל לא כרבנן ולא כר"י אלא כעדותו של ר' חגיגא בן אגטיגנוס שהעיד ר"מ בן אגטיגנוס על מוגרמה שהיא כשירה ופירש"י ז"ל ואפי' כולה למעלה מטבעת גדולה וכי אגמריה לממא הגרמה הללמ"ם משפוי כובע ולמעה אגמריה והכי הלכתא דכל עדות הלכה היא. וכתב הרב רבינו יונתן דלא"ג דמדחיים מסנה זו מ"מ יש ללמוד ממה שם יפרע במקרה זה בשפוי כובע ששחט רוב והגרים כלפי הראש מי ס"ל כרבנן פסולה ומי ס"ל כר"י בר יהודה כשרה ואם שחט רוב בשאר מצעות מלעונה בשר מחברתן והגרים לגד הראש עד שהגיע למעלה משפוי כובע המרינן בגמ' דפסולה היא שחיטה שאין רוב בשר שמחברן יחד שאותו בשר אינו משלים לרוב הקנה. וכן כתב ה"ר יונה ז"ל ור' יוסי אומר אע"פ שלא נשתייר מלא המוך על פני כל הסיקף כיון שנשתייר על פני רובה כשרה וכתב מורי הר"ב וה"מ בטבעת גדולה הוא ומקפת כל הקנה הילכך כיון שאחת רוב הטבעת כשרה דהא שחט רוב קנה אבל בשאר מצעות לא מהכשרא ברוב טבעת ולריך שיאחזו רוב חלה אבל רוב עוביה לא מהכשרא עכ"ל: וכמו שני חטין וכו'. שם והלכתא משפוי כובע ולמעה כשרה והיינו דשייר בחטי דעתם שיש מקלא לגד הראש ומקלא לגד הקנה לאפוקי ממי שפירש דשייר בחטי ר"ל שנשייר כל החטין אבל אם נגע בהן פסול וכן דעת הרמ"ה ופירש שייר חטי והכי"ם מוספת כבי"ת והוא באחד (פיוט כ"ג) שפירושו והוא אחד אבל רבינו ז"ל ורוב המפרשים פירשו כמו רש"י דפירש דאפילו שייר מהן כל שהוא לגד הראש דכשרה. ויש בשמועה זו גרסאות ממולפות ופירושים שונים ולא ראיתי להאריך וכתבו המפרשים כי ההגרמה לא שייכא אלא בקנה לבד כי בוטש כל ההגרמות פסולות אפילו אם נגע למעלה בחרבן הוטש אפילו כל שהוא פסול דהרי נקיבתו במשהו ואם למטה מקום שיעור שהוא חון ממקום השחיטה נקיבתו אם נמי המשהו וזהו דעת רבינו שדייק הגרמה כולל זה השוחט בקנה, בקנה דוקא:

יג שחט רוב אחד וכו'. הפס ליתנא דרב מסדא דגרסינן החס אמר רב הונא אמר רב אסי מחלוקת בשאחם שני שלישים והגרים שלים דרבנן סברי כולה שחיטה בעינן בטבעת הגדולה וכ' יוסי בר יהודה סבר רובה ככולה אבל הגרים שלים ושחט שני שלישים דברי הכל פסולה דכי נפקא חיותא בעינן כולה בשחיטה וליכא מ"ל רב חסדא לדרבא לימא מר מיפכא מחלוקת בשהגרים שלים ושחט שני שלישים דר' יוסי בר יהודה סבר מידי דהוה אחתי קנה פנוס ורבנן החס מקום שחיטה הכא מקום שחיטה אבל שחט שני שלישים והגרים שלים דברי הכל כשרה דהא חון רובו של אחד כמוהו. ומה שכתב רבינו והשלים בדרסה או בהגרמה הוא הדין לחלדה ונקט דרסה לרבותא אי נמי י"ל דדין חלדה כבר פירשה למעלה במה שכתב וכן אם שחט שיעור הסימנין בחלדה וגמר שלא בחלדה וכו' מכלל זה אתה מבין שאם היה מיפכא שאם שחט רוב הסימנין בלא בחלדה וגמר בחלדה דהיא כשרה. ודע שאע"פ שיש מקלא בעלי הוראה שנמו לדעת רש"י בשהייה ובדרסה וחלדה דסבר דאפילו שחט רובה בהכשר ושהה או דרס או החליד במיעוט בארא דהויא ספק עבלה

הרדב"ז (מכ"י)

יא דרסה כיצד וכו'. שם בשאנה המיז לת הראש בכח אחת פסולה:

יב הגרמה כיצד וכו'. בפ"ק הלכתא משיפוי כובע ולמעה כשרה ולמעלה מריפה ווז נקראת מוגרמת:

יג שחט רוב אחד או רוב שנים וכו'. שם ליתנא בחרא אבל שחט שני שלישים והגרים שלים ודאי:

יא יב דרסה כיצד וכו' הגרמה כיצד וכו'. בפרק הכל שוחטין (דף י"ט) אפשיקא הלכתא משפוי כובע ולמעה כשרה והיינו דשייר בחיפי כלומר כמאן דאמר שייר בחיפי כשרה:

יג שחט רוב האחד כו' הגרים בחחילה שלים וכו'. שם ליתנא אחריתא מחלוקת שחיטתו כשרה והרמב"ם פסל גם בזה ולא נהירא עכ"ל] : [ז] כתב בה"ג שאדם המשחכר לא ישחוט כי רוב דרוסות מחמת שכרות הן ע"כ : [ח] ואם עשה הולכה לבדה או הובאה המצא לעיל בפ"ב ע"כ : [ט] השוחט מתוך הטבעת ושייר בה מלא החוט על פני כולה כשרה רבי יוסי ב"ר יהודה אומר מלא החוט על פני רובה ובגמרא פסקו רב ושמואל כר' יוסי ב"ר יהודה אמר רב הונא מחלוקת בששחט שני שלישים והגרים שליש פי' לרבנן דבעי כולה בסקום שחיטה פסולה ולר' יוסי דסגי לה ברובה כשרה אבל הגרים שליש ושחט שני שלישים ד"ה פסולה איכא דאמרי אמר רב הונא אמר רבי אסי מחלוקת בהגרים שליש ושחט ב' שלישים אבל שחט ב' שלישים והגרים שליש דהכי מכשרי אמוראי התם ודלא כת"ק ודלא כרבי יוסי ב"ר יהודה ע"כ :

לחם משנה

טוא דאינקיב ואם כן הוי נקובת הוטש ופסולה אבל כשהחליד מיעוט הסימנין כיון שהחחיטה נמצכת אין לן לד למיחר דכשרה ולכאי הוי ספק נבלה ולא ודאי:

יא יב דרסה כיצד וכו' הגרמה כיצד וכו'. בפרק הכל שוחטין (דף י"ט) אפשיקא הלכתא משפוי כובע ולמעה כשרה והיינו דשייר בחיפי כלומר כמאן דאמר שייר בחיפי כשרה:

יג שחט רוב האחד כו' הגרים בחחילה שלים וכו'. שם ליתנא אחריתא מחלוקת

הגהות מיימוניות

שחיטתו כשרה והרמב"ם פסל גם בזה ולא נהירא עכ"ל] : [ז] כתב בה"ג שאדם המשחכר לא ישחוט כי רוב דרוסות מחמת שכרות הן ע"כ : [ח] ואם עשה הולכה לבדה או הובאה המצא לעיל בפ"ב ע"כ : [ט] השוחט מתוך הטבעת ושייר בה מלא החוט על פני כולה כשרה רבי יוסי ב"ר יהודה אומר מלא החוט על פני רובה ובגמרא פסקו רב ושמואל כר' יוסי ב"ר יהודה אמר רב הונא מחלוקת בששחט שני שלישים והגרים שליש פי' לרבנן דבעי כולה בסקום שחיטה פסולה ולר' יוסי דסגי לה ברובה כשרה אבל הגרים שליש ושחט שני שלישים ד"ה פסולה איכא דאמרי אמר רב הונא אמר רבי אסי מחלוקת בהגרים שליש ושחט ב' שלישים אבל שחט ב' שלישים והגרים שליש

מגדל עוז הגרמה כיצד עד והגרים שלים אחרון הרי זו פסולה. פ"ק דמסכת חולין (דף י"ח ע"ב):

נכלה אבל בהגרמה כולהו ס"ל כדעת רבינו דאם שחט רובה והגריס במיעוט בחרא דכשרה וכיונו טעמא דשאני להו בין שהייה לרבה וחלדה לבהגרמה משום דשהייה ודרסה וחלדה הוא במקום שחיטה הוא ולאו להתחיל אבל במיעוט בחרא בהגרמה ולאי כשרה דהא לאו במקום שחיטה הוא והוה ליה כאילו נעשה בידה או בהגלה, זהו דעת מקצת בעלי הוראה

הגרים בתחלה שליש ושחט שני שלישים הרי זו כשרה. שחט שליש והגרים שליש וחזר ושחט שליש [כ] האחרון כשרה. הגרים שליש ושחט שליש וחזר והגרים שליש האחרון הרי זו פסולה. ואם דרס או החליד בין בשליש הראשון בין בשליש האמצעי הרי זו פסולה: עיקור

ורבינו מהאי טעמא בחיד כולם דלא שאני ליה מקום שחיטה ממקום שאינו לאוי בשחיטה וטולהו בכרי ניכו אמר שנשחט רובה בהכשר ובהגרמה ליכא מאן דפליג עליה חון מרש"י ומתרו עליו דאף לנשחא קמא דבר הוא דמוקי אלונגייהו בשנשחט שני שלישים והגריס שלים הא אפקי רב ושמואל כר' יוסי בר יהודה וליכא מאן דפליג עלייהו:

הגרים בתחלה וכו'. נראה דרבינו ז"ל הפס גם בזה לפי שיטתו והוא ליטנא דרב

הסדא שבחבורי לעיל דאמר מהלוקת בהגריס שלים ושחט שני שלישים ופסק כר' יוסי בר יהודה משום דרב ושמואל אפקי רוחיה ליכא מאן דפליג עלייהו:

הגרים שלים וכו'. קודם שאפרש פוונת רבינו אבאר הגילסא הנכונה שבדבריו מפני שראיתי בדברי גרסאות מחולפות ומשובשות. וזו היא גירסתו הנכונה הגריס שלים ושחט שלים וחזר והגריס השלים שאחרון שחיטתו פסולה שחט שלים והגריס שלים וחזר ושחט השלים האחרון שחיטתו כשירה. ורבינו הפס בשניהם דעת רב יהודה דגרסינן בפ"ק הגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים רב הונא אמר רב כשירה רב יהודה אמר רב טריפה ר"ה אמר רב כשירה כי נפקא חיותא בשחיטה קא נפקא ר"י אמר רב טריפה רב בעיון דוכה בשחיטה וליכא. שחט שלים והגריס שלים ושחט שלים ר"י אמר רב כשירה אחו שיילוה לרב הונא מ"ל טריפה. אבל הר"ר אלי והרמב"ן אמרו דלא מכרעא מלתא ופסקו כחומרי דהרוייהו ולעולם אינה כשירה לדעתם עד שיהיה רוב שחוט בבת אחת בין בתחלה בין בסוף דבכה"ג בין לרבי יהודה בין לרב הונא כשירה דהא ליכא רובא בשחיטה וכי נפקא חיותא בשחיטה קא נפקא. ולדעת הרשב"א גם בהגריס שלים ושחט שני שלישים פסולה והוכיח דברינו מכונים הסלכה ולפי שהלוי בדקדוקי הסלכה לא כתבתיו כאן. ואינו מכחיש הרשב"א אלא שאחר שני שלישים והגריס שלים. והרא"ם מחיר בהגריס שלים ושחט שלים והוסר בשחט שלים והגריס שלים ושחט שלים משום דס"ל כרב הונא והוכיח בראיות ולפי שהלויים בדקדוקי הסוגיא לא כתבתיו כאן:

ואם דרס וכו'. דברי רבינו מוסיפים ביאור על מה שקדם והולך עתה לבאר אמוש שהיקל בהגרמה לתעלה שבחב אם הגריס שלים ושחט שני שלישים דבשרה ובחב נמי בהם שלים והגריס שלים ושחט שלים כשרה לפיכך אחת שלא לאמוטיון דדוקא בהגרמה הוא דמקליגן בכה"ג אבל בדרסה או בחלדה בכה"ג פסולה. וזהו שבחב ואם דרס או החליד בין בשלים הראשון לאחוקי מהגריס שלים ושחט שני שלישים. בין בשלים האמצעי לאחוקי משחט שלים והגריס שלים ושחט שלים. ולאיתי מי שהוקשה לו בדברי רבינו שקשו דברין אחדדי שלמעלה כתב ואם שחט מיעוט הסימנים בחלדה וגמר שלא בחלדה הרי זו שפק נבלה, וכאן כתב ואם דרס או החליד בין בשלים הראשון בין בשלים האמצעי הרי זו פסולה ומשמע פסולה ולאחר. ומירלו בזה כמה הירולים שאינם מתיישבים על לב. ויותר נכון שנראה בזה הוא אחד משני דברים. או שנאמר דלאי פסולה שבחב כאן מספק קאמר שלא שלא הם לפרש כיון שפירש למעלה שהיא נבלה מספק, או נקט פסולה משום שלים האמצעי דהיא פסולה ולאי ונדל הפיסול שייך בהרוייהו שלא בזה בדיון וזה בדיון, פסולה דמשלים ראשון מבפר פסולה דשלים האמצעי מולאי. ולאי הפירוש הראשון שפירשתי למעלה בדברי רבינו שייך לפרש כאן דבשלים האמצעי מייירי בין בשם בין בקנה בין בסימן ראשון בין בסימן שני ופסולה דקאמר בזה פסולה ולאי ובשלים הראשון בשם מייירי בין אם הוא סימן ראשון בין אם סימן שני ופסולה דקאמר בזה פסולה מספק כמו שפירשתי. ובקנה בסימן ראשון לא אפשר דהו"ל כאלי קנה פגום דבשר. אבל אם הוא סימן שני כגון שנשחט הוא תחלה על כרחין אינה לן למימר דפסולה ולאים כיון דבאמצע שחיטה הוא שחט פסולה ולאי. ואם נספקה השואל לפי דעת קצת המפרשים בבעיא דהחליד במיעוט הסימנין דהיינו במיעוט בחדא דסימן קמא היינו משום שבבר נמחק רוב הסימן ההוא והיה יכול להיות המיעוט ההוא מלאחתו ולהתעסק מיד בסימן השני ואיכו מיעוט לא מעלה ולא מוריד והו"ל כהחליד בחחיכת ידה או רגלה אבל בשלים הראשון של סימן שני בין בקנה בין בשם כיון שהוא מעיקר השחיטה ובאורת שחיטה הוא עושה ולאי ליכא לספוקי כלל דפסולה היא ולא דמי לאלי קנה פגום דאפילו שחט השם ומחלה ואמ"כ הקנה הפגום דהוא כשר דהחס לא מיפסל מידי בחורת שחיטה וכולו נשחט בהכשר אבל הכא עיקר שחיטתו בפיסול דהא אם היה אלי קנה פגום מעמא דהיא כשרה משום דיכולה לחיות ומ"כ לא אמרו לן שחט ושם תחלה או קנה דהא אם לא שהפסה כלל כשרה היא אבל הכא דכבר נשחט סימן אחד דאיכה יכולה לחיות בעיון כולה שחיטה בהכשר ומהאי טעמא אם החליד או דרס במיעוט קמא דקנה אם הוא סימן קמא כשירה:

עיקור

הרדב"ז (מכ"י)

שחט שלים וכו'. אם שחט שלים והגריס שלים ושחט שלים רב יהודה אמר רב כשרה ורב יהודה אמר מרפה. ומ"ח כיון דאמרו לכתן כל מקום שאמרו בשחיטה פסולה הרי זו נבלה. וי"ל דסבר רבינו דמ"ש רבי יהודה טריפה הוא לאפוקי מדרב הונא דאמר כשרה אבל ולאי דהוי נבלה דנפרק השוחט (דף ל"ב) אמרו במשנה כלל אמר ר' יסבב וכו' כל שנפסלה בשחיטתה נבלה וכו' והודה לו רבי עקיבא והכי אלכתא:

ואם דרס או החליד וכו' הרי זו פסולה וכו'. וקשה דלעיל אמר דבהחליד מיעוט הגרים בתחלה שלים וכו'. פ' הכל שוחטין (דף י"ט) גמרא השוחט מתוך הפעבת אמר רב הונא אמר רב אסי מהלוקת מי' דר' יוסי ורבנן בשנתם שני שלישים והגריס שלים דרבנן סברי כולה שחיטה בעינן בפעבת הגדולה ור' יוסי ס"ל רבו הגריס אבל הגריס שלים ושחט שני שלישים דבני הכל פסולה דכי נפקא חיותא בעינן רובא בשחיטה וליכא מ"ל רב הסדא אדרבא לימא מר מיפכא וכו' לימא מר הונא אמר רב אסי מהלוקת שהגריס שלים ושחט שני שלישים דר"י ב"ל יהודה סבר מידי דהוה אחני קנה פגום ורבנן התם מקום שחיטה הכא לאו מקום שחיטה אבל שחט שני שלישים והגריס שלים דבני הכל בשרה דהא הגן רובו של אחד כמוהו. מתקיף לה רב הסדא מאן לימא לן דהכוא רובא דהתם לאו ר"י ברבי יהודה קתני לה וכו' מ"ל רב יוסף וכו' מ"ל אמא רובא דשחיטה קתניה וכו'. ופסק רבינו כליטנא בחרא מפני כמה טעמים חדא משום דהוא ליטנא בחרא ועוד משום דמסתבר טעמיה דמכשיר משום דמקן ורובו של אחד כמוהו ועוד שבשהקשה רב הסדא לר"ב אמר מתקיף לה רב הסדא מאן לימא לן דהכוא רובא דהתם לאו ר"י ברבי יהודה היא כלומר אמת שהסברא מחמת דבריך אבל מי שומל לך הכרע דמאן לימא לן וכו' אבל לר"ק מ"ל ר"מ לימא מר מיפכא לאומר לאחי שאמר הפך כי הסברא מחמת הפך מתה שאמרת משום דמקן ורובו של אחד כמוהו ועוד מפני שזה הלשון מוסכם עם המוסכמת שהבאנו למעלה שחט רוב הגרגרת בעוף אפילו אם נמרך לזמן מרובה שחיטתו בשרה אלמא שחיטה רוב הרי הוא כשחיטה כל הסימן הכא מי לא אמא ולכן ולאי שחט שני שלישים והגריס שלים ד"ה בשרה דמוספתא סתם מיתניא ולא כתב רבינו שחט שני שלישים והגריס שלים לפי שבבר כתב דאפילו נבי שהייה בשרה וס"ה לנבי אבר דבריה הפוסלים וכל שכן נבי הגרמה והגריס שלים ושחט שני שלישים דפליגי ר' יוסי ורבנן שבק בר"י דרב ושמואל פסקו אחס כוותיה דבכי אמרינן אחס (דף י"מ) רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה כר"י בר' יהודה ופירש"י כר"י בר' יהודה (דאמר) רובה כבולה: שחט שלים וכו' הגריס שלים וכו'. אם (דף י"ע) הגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים וכו' רב הונא אמר בשרה כי נפקא היותא בשחיטה קא נפקא רב יהודה אמר רב ערפה בעינן רובא בשחיטה ולכך אמר שלים והגריס שלים ושחט שלים רב יהודה אמר רב בשרה אחו שיילוה לרב הונא אמר להו טרפה שחט רב יהודה מיקפד אמר טריפא ומכשר מכשרנא וטריף אמר רב הונא מדאמר אפיר מיקפד ועוד דאמרינן לקמן בעו מינה מיניה דרב ואנא לא שמיע לי ועוד הא ליכא רובא בשחיטה מ"ל רב הסדא לא תהדר בך דא"כ מפסדת לה לקמייתא וכו' ופסק רבינו בשחט שלים והגריס שלים ושחט שלים כרב יהודה משום דרב הונא נוטה משמע דהדר ביה מדאמר אפיר מיקפד ועוד דאמרינן לקמן בעו מרב נחמן שחט שלים וכו' מהו אמר להו ולאו הייתו דרבי אליעזר בר מיתומי דאמר וכו' שחיטה העשויה כמסרק כשרה ופ"ג דהכי ודילמא במקום שחיטה מ"מ משמע דרב נחמן כרב יהודה מ"ל והגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים פסק נמי כרב יהודה משום דכיון דרב הונא נוטה אמר אפיר קא מיקפד ומשמע דמודה ליה בשחט שלים והגריס שלים ושחט שלים ממילא שמעינן דהלכתא נמי כר"י בהגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים דהכי אמר ליה רב הסדא לא תהדר בך דמפסדה לקמייתא התם מ"מ קא מכשרת דכי נפקא היותא בהכשירה קא נפקא הכא נמי כי נפקא היותא בהגרמה קא נפקא. וכיון שר"ה מוכרח להודות לרב יהודה בהכיא משום דמשמיה דרב קאמר לה ואיהו לא שמיע ליה ולאי הלכתא כרב יהודה בהכיא וכיון דהלכתא כוותיה בהכיא ממילא שמעינן דהלכתא כוותיה נמי בחיך וכ"כ בעל העיטור: ואם דרס או החליד בין בשלים הראשון בין בשלים האמצעי הרי זו פסולה. וא"ת מרבינו כתב להלן אבל מקום שאומר פסולה ר"ל נבלה ולאים ואם כן איך אמר בכאן בהחליד בשלים ראשון הרי זו פסולה והלא כבר אמר למעלה וכן אם שחט מיעוט הסימנין בהחלדה ונמר השחיטה אלא בהחלדה הרי זו שפק נבלה, ועוד מה ענין אם דרס או החליד בשלים ראשון או אמצעי לכותבו כאן אצל דיני הגרמה. וי"ל שמ"ש רבינו שאם דרס או החליד בשלים ראשון אמצעי פסולה כך פירושו אם דרס או החליד שלים ראשון ושחט יפה שלים שני ודרס או החליד שלים שלישי וכן אם שחט שלים ראשון ודרס או החליד שלים אמצעי ושחט יפה שלים אחרון הרי זו פסולה כלומר נבלה ולאים אלא יעלה על דעתנו לומר כשם שבהגרמה שחט שלים והגריס שלים ושחט שלים כשרה כן הדין בדרסה וחלדה

הגרים בתחלה שלים ושחט שני שלישים הרי זו כשרה. אם שחט שלים והגריס שלים ושחט שלים רב יהודה אמר רב כשרה ורב יהודה אמר מרפה. ומ"ח כיון דאמרו לכתן כל מקום שאמרו בשחיטה פסולה הרי זו נבלה. וי"ל דסבר רבינו דמ"ש רבי יהודה טריפה הוא לאפוקי מדרב הונא דאמר כשרה אבל ולאי דהוי נבלה דנפרק השוחט (דף ל"ב) אמרו במשנה כלל אמר ר' יסבב וכו' כל שנפסלה בשחיטתה נבלה וכו' והודה לו רבי עקיבא והכי אלכתא:

ואם דרס או החליד וכו' הרי זו פסולה וכו'. וקשה דלעיל אמר דבהחליד מיעוט הסימנין בתחלה שלים וכו'. פ' הכל שוחטין (דף י"ט) גמרא השוחט מתוך הפעבת אמר רב הונא אמר רב אסי מהלוקת מי' דר' יוסי ורבנן בשנתם שני שלישים והגריס שלים דרבנן סברי כולה שחיטה בעינן בפעבת הגדולה ור' יוסי ס"ל רבו הגריס אבל הגריס שלים ושחט שני שלישים דבני הכל פסולה דכי נפקא היותא בעינן רובא בשחיטה וליכא מ"ל רב הסדא אדרבא לימא מר מיפכא וכו' לימא מר הונא אמר רב אסי מהלוקת שהגריס שלים ושחט שני שלישים דר"י ב"ל יהודה סבר מידי דהוה אחני קנה פגום ורבנן התם מקום שחיטה הכא לאו מקום שחיטה אבל שחט שני שלישים והגריס שלים דבני הכל בשרה דהא הגן רובו של אחד כמוהו. מתקיף לה רב הסדא מאן לימא לן דהכוא רובא דהתם לאו ר"י ברבי יהודה קתני לה וכו' מ"ל רב יוסף וכו' מ"ל אמא רובא דשחיטה קתניה וכו'. ופסק רבינו כליטנא בחרא מפני כמה טעמים חדא משום דהוא ליטנא בחרא ועוד משום דמסתבר טעמיה דמכשיר משום דמקן ורובו של אחד כמוהו ועוד שבשהקשה רב הסדא לר"ב אמר מתקיף לה רב מאן לימא לן דהכוא רובא דהתם לאו ר"י ברבי יהודה היא כלומר אמת שהסברא מחמת דבריך אבל מי שומל לך הכרע דמאן לימא לן וכו' אבל לר"ק מ"ל ר"מ לימא מר מיפכא לאומר לאחי שאמר הפך כי הסברא מחמת הפך מתה שאמרת משום דמקן ורובו של אחד כמוהו ועוד מפני שזה הלשון מוסכם עם המוסכמת שהבאנו למעלה שחט רוב הגרגרת בעוף אפילו אם נמרך לזמן מרובה שחיטתו בשרה אלמא שחיטה רוב הרי הוא כשחיטה כל הסימן הכא מי לא אמא ולכן ולאי שחט שני שלישים והגריס שלים ד"ה בשרה דמוספתא סתם מיתניא ולא כתב רבינו שחט שני שלישים והגריס שלים לפי שבבר כתב דאפילו נבי שהייה בשרה וס"ה לנבי אבר דבריה הפוסלים וכל שכן נבי הגרמה והגריס שלים ושחט שני שלישים דפליגי ר' יוסי ורבנן שבק בר"י דרב ושמואל פסקו אחס כוותיה דבכי אמרינן אחס (דף י"מ) רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה כר"י בר' יהודה ופירש"י כר"י בר' יהודה (דאמר) רובה כבולה: שחט שלים וכו' הגריס שלים וכו'. אם (דף י"ע) הגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים וכו' רב הונא אמר בשרה כי נפקא היותא בשחיטה קא נפקא רב יהודה אמר רב ערפה בעינן רובא בשחיטה ולכך אמר שלים והגריס שלים ושחט שלים רב יהודה אמר רב בשרה אחו שיילוה לרב הונא אמר להו טרפה שחט רב יהודה מיקפד אמר טריפא ומכשר מכשרנא וטריף אמר רב הונא מדאמר אפיר מיקפד ועוד דאמרינן לקמן בעו מרב נחמן שחט שלים וכו' מהו אמר להו ולאו הייתו דרבי אליעזר בר מיתומי דאמר וכו' שחיטה העשויה כמסרק כשרה ופ"ג דהכי ודילמא במקום שחיטה מ"מ משמע דרב נחמן כרב יהודה מ"ל והגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים פסק נמי כרב יהודה משום דכיון דרב הונא נוטה אמר אפיר קא מיקפד ומשמע דמודה ליה בשחט שלים והגריס שלים ושחט שלים ממילא שמעינן דהלכתא נמי כר"י בהגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים דהכי אמר ליה רב הסדא לא תהדר בך דמפסדה לקמייתא התם מ"מ קא מכשרת דכי נפקא היותא בהכשירה קא נפקא הכא נמי כי נפקא היותא בהגרמה קא נפקא. וכיון שר"ה מוכרח להודות לרב יהודה בהכיא משום דמשמיה דרב קאמר לה ואיהו לא שמיע ליה ולאי הלכתא כרב יהודה בהכיא וכיון דהלכתא כוותיה בהכיא ממילא שמעינן דהלכתא כוותיה נמי בחיך וכ"כ בעל העיטור: ואם דרס או החליד בין בשלים הראשון בין בשלים האמצעי הרי זו פסולה. וא"ת מרבינו כתב להלן אבל מקום שאומר פסולה ר"ל נבלה ולאים ואם כן איך אמר בכאן בהחליד בשלים ראשון הרי זו פסולה והלא כבר אמר למעלה וכן אם שחט מיעוט הסימנין בהחלדה ונמר השחיטה אלא בהחלדה הרי זו שפק נבלה, ועוד מה ענין אם דרס או החליד בשלים ראשון או אמצעי לכותבו כאן אצל דיני הגרמה. וי"ל שמ"ש רבינו שאם דרס או החליד בשלים ראשון אמצעי פסולה כך פירושו אם דרס או החליד שלים ראשון ושחט יפה שלים שני ודרס או החליד שלים שלישי וכן אם שחט שלים ראשון ודרס או החליד שלים אמצעי ושחט יפה שלים אחרון הרי זו פסולה כלומר נבלה ולאים אלא יעלה על דעתנו לומר כשם שבהגרמה שחט שלים והגריס שלים ושחט שלים כשרה כן הדין בדרסה וחלדה

לחם משנה

הגרים שלים ושחט שלים וחזר והגריס שלים. אם רב הונא אמר כשרה ורב יהודה אמר מרפה. ומ"ח כיון דאמרו לכתן כל מקום שאמרו בשחיטה פסולה הרי זו נבלה. וי"ל דסבר רבינו דמ"ש רבי יהודה טריפה הוא לאפוקי מדרב הונא דאמר כשרה אבל ולאי דהוי נבלה דנפרק השוחט (דף ל"ב) אמרו במשנה כלל אמר ר' יסבב וכו' כל שנפסלה בשחיטתה נבלה וכו' והודה לו רבי עקיבא והכי אלכתא:

ואם דרס או החליד וכו' הרי זו פסולה וכו'. וקשה דלעיל אמר דבהחליד מיעוט הסימנין הוי בעיא דהוי ספק נבלה והכא אמר פסולה שהיא נבלה ולאים כמ"ש לקמן כ"מ שאמרנו וכו' ועוד קשה מ"ש דבהגריס שלים ושחט שני שלישים כשרה ובהחליד או דרס שלים ושחט שני שלישים טריפה. וי"ל לקושית הראשונה דמ"ש רבינו פסולה ר"ל ספק נבלה כמו שביאר למעלה ומ"ש רבינו לקמן כ"מ שאמרנו וכו' הוא היכא דלא ביאר לך הדבר אבל כאן כבר ביאר ולייני דנקט למעלה פסולה נבי הגריס שלים ושחט שלים והגריס שלים נקט כאן פסולה. ולקושית שניה י"ל דרבינו רמה דבהחליד מיעוט הסימנין סלקא בחיקו ובהגריס שלים ושחט שני שלישים קי"ל דכשרה כר' יוסי בר' יהודה

הגהות מיימוניות

[כ] כרב יהודה לגבי רב הונא דאמר להתך דהא רב הונא גופיה הדר ביה דאמר איהו שמיע ליה

מגדל עוז

ואם דרס או החליד בין בשלים הראשון וכו'. פ"ב ממולין (דף ל'):

ગુજરાત સમાચાર

ગુજરાત સમાચાર

ગુજરાત સમાચાર

##

שלין פירוש זה מיקר וחברי ב"ס לומת סס עכ"ל כפי מס דקי"ל סי' קפ"ז כתב דמן הדין אין אלא מכמו שמיים לכל רוב הפסקים מחיים ע"כ ותולי דעת הר"ב דוקא לכלכה בעלעי: (ג) חלדה. הוא לשון הסמוכה ע"כ נקרא הולדה לסמיר במקום שלין הפסד מרובה וסס"ג: ד בין ששחט בו. (ד) ויש מי שפוסל גם בזה. הוא דעת הרמב"ם בעור *וקי"ל מהלמוד - וכ"ש אם הסכים הסכין מחת מי הסמיים והוחזן ממקם לעמלה לו שחמט בהמהמן ממקם לעמלה ובטלין כהלכתו דהוי חלדה: ז שחיטתו פסולה. כל הסכין הפסולה דבעיות ולא הפסמת ביכה: ח וכן יש ליזהר בו'. ומרדכי סיים שגם בעופות יש למרוע הפולות מהן וכ"כ בעוה"ן וכה"מ סמך המ"מ בס"ם כ"ב ולא הרגיש בכ"ל מה"ר ר"ל דקדק בעומר בכמה מרדכי בס"ב ובכ"ל בכ"ל בס"ם. בעיקר הפוסק בעומר ובמקום מי הכתוב"ם בא עור בכמה מי הכ"ם מכל דבריו רב פסק לא הפסק ולא הפסקת ולעומת מה שם דף ל' ובלהם הסכים מהל"ם ומרדכי. כב בעיה דרב פסק בפי' הטוספות שם (עזור לעמת הכמה"ם) כב שם כפי' כ"ל בלמעלה ולמעמת כיון לעלה מין הפסקת בה לגון הרמב"ם שם ממנה: ונמחת דף ל"ח ויל"ק ובמה כ"ל שם דוקא בקמה למעלה לפי שפיחד לתלה מין הגרים שלא נמצא בזכו' ומעמי נוהם דמן המעלה הכי הקיבה מקמנו הכן למקה בין בנמי כיולה ביהון כיולה כה שם מדין בהכיס מהטוספות שלינמה לפי פרוף ס'

נקודות הכסף

(ס"ג ס"ק ד') *(וק"ל מהלפר פרוך שאינו כן כ'. (ס"ג דהסם לא שיין חלדה כיון שהדיינ"ל יפ לאוכל בעלה מי מהמה לחבר מהם מעלה בבר לי מני שלמי בסם בהמהכה הוא כמו כיון עלה:

יד אפרים

(ס"ג מיון ח') ויש מי שפוחל גם בזה. פנס"ע ופ' בסמ"ר פ"ם שם בדברי הס"ם ס"ם פ"ד בסנ"ם והכיון שם מהוסטות הפלה דמסמה לכון דר' שמעון מבאר בהמנה מין מקום לאוכלים דר' מהמיה רק לבמלה אחר לעבוה כן דהוי כמוהם

גליון מהרש"א

(סי' ל"ל בסוף מ' ס"ו סק"ד) וק"ל מהלפר פרוך שאינו כן. ל"ל דבעי' ז' אולא לרב דאמר דף ל' חתת חצור בשרה. וחזר מהם רש"ם שהשמיטם אינני ע. ת' שנו"ל ח"ל מי' ס"ה:

יד אברהם

(סימן כ"ד סדיף י') אם לאחר שחחם דוב הסימנים והליר הסכין חזרה מיעוה הראשון בהלדה. פנ"ע ומ' בסמ"ר פ"ם שם בדברי הס"ם ס"ם ס"ד בסנ"ם והכיון שם מהוסטות הפלה דמסמה לכון דר' שמעון מבאר בהמנה מין מקום לאוכלים דר' מהמיה רק לבמלה אחר לעבוה כן דהוי כמוהם

יד אברהם

(סימן כ"ד סדיף י') אם לאחר שחחם דוב הסימנים והליר הסכין חזרה מיעוה הראשון בהלדה. פנ"ע ומ' בסמ"ר פ"ם שם בדברי הס"ם ס"ם ס"ד בסנ"ם והכיון שם מהוסטות הפלה דמסמה לכון דר' שמעון מבאר בהמנה מין מקום לאוכלים דר' מהמיה רק לבמלה אחר לעבוה כן דהוי כמוהם

(ד) ויש שפוחל גם בזה. הוא דעת הרמב"ם בעור *וקי"ל מהלמוד - וכ"ש אם הסכים הסכין מחת מי הסמיים והוחזן ממקם לעמלה לו שחמט בהמהמן ממקם לעמלה ובטלין כהלכתו דהוי חלדה: ז שחיטתו פסולה. כל הסכין הפסולה דבעיות ולא הפסמת ביכה: ח וכן יש ליזהר בו'. ומרדכי סיים שגם בעופות יש למרוע הפולות מהן וכ"כ בעוה"ן וכה"מ סמך המ"מ בס"ם כ"ב ולא הרגיש בכ"ל מה"ר ר"ל דקדק בעומר בכמה מרדכי בס"ב ובכ"ל בכ"ל בס"ם. בעיקר הפוסק בעומר ובמקום מי הכתוב"ם בא עור בכמה מי הכ"ם מכל דבריו רב פסק לא הפסק ולא הפסקת ולעומת מה שם דף ל' ובלהם הסכים מהל"ם ומרדכי. כב בעיה דרב פסק בפי' הטוספות שם (עזור לעמת הכמה"ם) כב שם כפי' כ"ל בלמעלה ולמעמת כיון לעלה מין הפסקת בה לגון הרמב"ם שם ממנה: ונמחת דף ל"ח ויל"ק ובמה כ"ל שם דוקא בקמה למעלה לפי שפיחד לתלה מין הגרים שלא נמצא בזכו' ומעמי נוהם דמן המעלה הכי הקיבה מקמנו הכן למקה בין בנמי כיולה ביהון כיולה כה שם מדין בהכיס מהטוספות שלינמה לפי פרוף ס'

נקודות הכסף

(ס"ג ס"ק ד') *(וק"ל מהלפר פרוך שאינו כן כ'. (ס"ג דהסם לא שיין חלדה כיון שהדיינ"ל יפ לאוכל בעלה מי מהמה לחבר מהם מעלה בבר לי מני שלמי בסם בהמהכה הוא כמו כיון עלה:

יד אפרים

(ס"ג מיון ח') ויש מי שפוחל גם בזה. פנ"ע ומ' בסמ"ר פ"ם שם בדברי הס"ם ס"ם ס"ד בסנ"ם והכיון שם מהוסטות הפלה דמסמה לכון דר' שמעון מבאר בהמנה מין מקום לאוכלים דר' מהמיה רק לבמלה אחר לעבוה כן דהוי כמוהם

גליון מהרש"א

(סי' ל"ל בסוף מ' ס"ו סק"ד) וק"ל מהלפר פרוך שאינו כן. ל"ל דבעי' ז' אולא לרב דאמר דף ל' חתת חצור בשרה. וחזר מהם רש"ם שהשמיטם אינני ע. ת' שנו"ל ח"ל מי' ס"ה:

יד אברהם

(סימן כ"ד סדיף י') אם לאחר שחחם דוב הסימנים והליר הסכין חזרה מיעוה הראשון בהלדה. פנ"ע ומ' בסמ"ר פ"ם שם בדברי הס"ם ס"ם ס"ד בסנ"ם והכיון שם מהוסטות הפלה דמסמה לכון דר' שמעון מבאר בהמנה מין מקום לאוכלים דר' מהמיה רק לבמלה אחר לעבוה כן דהוי כמוהם

(ד) ויש שפוחל גם בזה. הוא דעת הרמב"ם בעור *וקי"ל מהלמוד - וכ"ש אם הסכים הסכין מחת מי הסמיים והוחז

שחט יד רוב חלל הקנה במקום (יח) שחיטה והטה הסכין חוץ למקום שחיטה למעלה (ז) וגמר שם חחיכת כל הקנה כשרה והיה אם שחט רוב שנים בבהמה במקום שחיטה והשלים השחיטה בהגרמה [טו] או בדרסה כשרה טז [טז] יז ויש מי שפוסל בדרסה ויש לחוש לדבריו (יב) לכתחלה:

הגה [יז] והמנהג להקליף בין בדלסה בין בהגרמה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתלת בין בקנה בין בושט (ג"כ במהרי"ו):

יג (יח) יח הגרים בקנה בתחלת שליש טז ושחט ב' שלישים כשרה. יט שחט שליש והגרים שליש וחזר ושחט שליש האחרון כשרה. כ הגרים שליש ושחט שליש וחזר והגרים שליש האחרון יז הרי זו פסולה(*) יח. [יט] ואם דרס או החליד בין בשליש ראשון בין בשליש אמצעי הרי זו (יג) פסולה:

יד [כ] ל כל אלו החלוקים כשהוא ודאי שלא נגע בוושט אלא בקנה לצד מעלה אבל בוושט אפי' שחט בו כל שהוא חוץ למקום שחיטה בין לצד מעלה [כא] בין לצד מטה יט [כב] וכן בקנה לצד מטה גמר הכשר שחיטה אעפ"י שגמר כל השאר במקום שחיטה כ הרי זו פסולה מפני שנקיבת מקומות הללו במשהו (ל"ע וז' יוחס) [כג] והמנהג להקליף מכל מקום ואין לסמוך (מהרי"ו):

טו [כד] לא עיקור. כיצד כגון שנעקר הקנה או הוושט (ח) כא [כה] מהלחי (יד) ומהבשר (ט) [כו] ונשמט אחד מהם או שניהם קודם גמר שחיטה [כז] לב אבל אם שחט אחד בעוף או רובו ואח"כ [כח] נשמט השני שחיטתו כשרה כב נשמט

(ז) וגמר שם חחיכת כל הקנה כשירה. בטור כתוב אפילו למאן דפוסל סייה וחלדה במיעוט בהרא וכטעם דהאן מין טומה פסול במקום שחיטה דמה שחוסך אחר כך במיעוט הקנה הוה כאלו חוסך ברגל אחר שחיטה רוב הסימן בעוף או אחר רוב סיים בבהמה: (ח) מהלחי ומהבשר. משמע דאם כבשר על הסימנים עדיין כשר וכ"כ ב"י בשם רמב"ן בהלכות אבל בטור משמע דעריפה כל שנשמע מהלחי וכן משמע בתשב"ץ אלא הכיא הראיון דאחר בגמרא: (ט) ונשמט אחד מהם. בטור כתוב שנעקר הסי' או נשמט כו' וכ"ל פירושו דנעקר הייט בכח אחר ונשמט הייט מעלמה אל בהמה ע"י דחיה

יד רוב חלל הקנה במקום שחיטה. ומה שכתב הרמב"ם מכלל כשר בין שהייה בין חלדה במיעוט קמא דקנה וכמ"ש הרי"ב: יד רוב חלל הקנה. אבל ברוב הנעבות לא שני לפי שאין מקיפות את כל הקנה ואע"פ שנשחט רובה עדיין לא שחט רוב הקנה חוץ מנעבות הטליונה שהיא מקפת את כל הקנה. עור וע"ל ר"ס ל"ד: טו ויש מי שפוסל בדרסה. אבל ב' שלישים בשרה. כעסה דהא יש כאן רוב בשחיטה וכן בשחט שליש והגרים שליש ושחט שליש כשר מה"ש: יח ואם דרס או החליד כו'. דהא בתשו' סי' קפ"ז וסי' י' שוחטן והכסף משנה לפי שהוקשה לסה מ"ש דהחליד בשליש הראשון הוא פסולה ולפי זה כתב דשחט מיעוט סימנים בחלדה וגמר שלא בחלדה ס"ז ספק נבלה (וכמ"ש בס"ק י"ח) ושוב מה ענין אם דרס או החליד בשליש ראשון או אמצעי לכתבו כאן אבל דיני הגרמה ועוד הקשה הריב"ש דע"כ בקנה מיירי מדמפליג בין דרס או החליד לגרים ויש לדיין ממתמרי בהגרמה במיעוט קמא וס"ס בכל הלכות שחיטה וסיימו מעצמו דאין אנו בקיאין בבדיקת הוושט ומייסינן שמא נגע בוושט וכלעיל סי' כ"ג אבל ודאי מיינא ולדעת הפוסקים והרמב"ם מכלל כשר בין שהייה בין חלדה במיעוט קמא דקנה וכמ"ש הרי"ב: יד רוב חלל הקנה. אבל ברוב הנעבות לא שני לפי שאין מקיפות את כל הקנה ואע"פ שנשחט רובה עדיין לא שחט רוב הקנה חוץ מנעבות הטליונה שהיא מקפת את כל הקנה. עור וע"ל ר"ס ל"ד: טו ויש מי שפוסל בדרסה. אבל ב' שלישים בשרה. כעסה דהא יש כאן רוב בשחיטה וכן בשחט שליש והגרים שליש ושחט שליש כשר מה"ש: יח ואם דרס או החליד כו'. דהא בתשו' סי' קפ"ז וסי' י' שוחטן והכסף משנה לפי שהוקשה לסה מ"ש דהחליד בשליש הראשון הוא פסולה ולפי זה כתב דשחט מיעוט סימנים בחלדה וגמר שלא בחלדה ס"ז ספק נבלה (וכמ"ש בס"ק י"ח) ושוב מה ענין אם דרס או החליד בשליש ראשון או אמצעי לכתבו כאן אבל דיני הגרמה ועוד הקשה הריב"ש דע"כ בקנה מיירי מדמפליג בין דרס או החליד לגרים וא"כ מ"ש מחי קנה פגום והחריך ביטוטו והעלה בסוף דבריו שדברי הרמב"ם אינם נכונים והקשה להולמם. וכ"מ הביא תשו' הר"י ן' שושן שהחליד עליו במלעוהיו ודחה לכל דברי הריב"ש ומחכוין לדבר אחד עם מ"ש הכ"מ וז"ל וי"ל שמ"ש הרמב"ם אחר דרס או החליד בשליש ראשון ומחט שליש ראשון ומחט יפה שליש אמצעי ומחט יפה שליש אחרון ס"ז פסולה נבלה ולאיש אלא יעלה על דעתו לומר כשם שבהגרמה שחט שליש הגרים כך הדין בדרסה והחליד לזה אמר דל"ש החליד שליש ושחט שליש דבבהגרמה פסולה ל"ש שחט שליש והחליד שליש הכל פסול בדרסה וחלדה וכן הדין נוחן מפני שהגרמה אינו במקום שחיטה ולכן כשחט שליש ראשון ואחרון במקום שחיטה הרי שחט ב' שלישים במקום שחיטה ומה לנו בחמעטי שהגרים כיון שחט ב' שלישים במקומה לכל חלדה ודרסה אחר שחיטה בחמעטי ג"כ פוסלת לכל בשחט מיעוט סימנים בחלדה וגמר בבשרות מספקת לן ולכן פסק ה"ז ספק נבלה עכ"ל ולכך הקשה כאן המחבר לשון הרמב"ם בין בשליש ראשון בין בשליש אמצעי בלא ה' וכל דבריהם *דמוקים מאד ואינם נלאים לדון לדבריהם פשוטים דלכך דקדק בלחות לשונו ומה דרס או החליד בין בשליש ראשון ומחט ב' שליש ראשון בין בשליש אמצעי ומחט ב' שליש הגרים שליש ומחט שליש הגרים בשליש אחרון הרי זה פסולה ומאחר דלא מיירא כיון דבהגרים שליש א' בשר ל"ב ה"ה בחלדה שליש ראשון ומחט שליש אמצעי יהא בשר דכיון שהגרמה לאו במקום שחיטה הוא לא מהני אלא בחלדה ודרסה אם לא שחט שליש ראשון ומחט שליש אמצעי ומחט שליש אחרון הגרים שליש ומחט שליש אחרון הגרים שליש ומחט שליש אחרון הגרים שליש

[illegible]

[illegible]

[illegible]

יד עיקר כיצד כגון וכו'. מיהא פלוגתא בין רבוותא עיקור היכן נמנה. כי לדעת רש"י ז"ל היינו סמוקת הגרגרת ומניין לה במתני' דקשוטא דתן כתם שחט אחד ופסק לה הגרגרת ר' יוסבר אומר נבלה ר"מ אומר עקילה והקשו עליו דהא אמרינן בההוא פירקא מני רמי בר יחזקאל אין עיקור סימנין לעוף ואם איתא דעיקור היינו סמוקת הגרגרת ודאי מיתה בעוף דכוי תנן במתני' ואלו טרפות בעוף נקובת הושט וסמוקת הגרגרת. לפיכך פירשוה מקצת המפרשים דעיקור היינו סימנים שנתדללו ברובן בדבר שעושה אותו מריפה כדאיתא בפ' אלו טרפות והלכה לאמ"ם אם אירע לו כן בשעת שחיטה פסולה לפי שבינן שעשאה בחוקה שעה מ"מ שחשבה בהכשר שחשבה העיקור מתדללין הסימנין וס"ל לרמי בר יחזקאל שדבר זה לא שייך בעוף בלל ולא הו"ל מריפה ולא נבלה ומאי דקא אמרינן לקמן בסמוך אמר קמ"ל כולהו מגיעא פירש ר' שמשון נה"ג דנקט לן מדהכא המחר והמעקר שעוד שלכסות ואילו הסוחט לא העריפה הייב לכסות דשחיטה שאינה לחויב לאכילה אמר שחיטה כדאמרינן כתם אלמא עיקור לאו שחיטה כלל הוא והכא דעת רביעא שכתב עיקור כיצד וכו':

אבל אם שחט רוב וכו'. אמן ק"ל דיש עיקור סימנים לעוף כרביעא דאמר רביעא מ"ל בגמליקה אבל בשחיטה יש עיקור סימנין בעוף וקי"ל כוותיה ודברי רבינו בשקוטא בסרטא בריטא דאחי שחט לא הוסף ואח"כ שחטה הגרגרת כשרה בשחטה הגרגרת ואח"כ שחט לא הוסף פסולה ואוקימתא דה"ס אם שחט לא הגרגרת ושחט הוסף לכשרה ואם דקחני שחיטה כוסף והשחטה בגרגרת מסוס דגרגרת עבידא לאשחוטי:

מן שחט אחד מהם וכו'. פשוט שם סיבא דבריתא שהם לא הוסף ומעלתא הגרגרת שחוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה שחטה אמר לו לאחר שחיטה נשחטה זה היה מעשה ואמרו כל אפקר שאחתק בשחיטה פסולה והאי פסולה דקאמרינן ע"כ פסולה מספק קאמרינן:

מן יז נמצא הסימן השחוט שחוט וכו'. פשוט בפרק אלו מרפות (דף כ"ד) דנקטינן הכם אחת ריש לקיש ואמר ברש זכור אותו הלים לטוב אלמרו שחוטה מטו אחוטה נשחטה בשרה אמ"ל אם נעשה בחוטה וכו' יוחנן אמר יביא ויקיף ס"ל נמנן ל"ם אלא אלא אם בסימנין אבל הכם בסימנין ואמר אפקר לשחוטה שנעשה

וכל מן דין וכל מן דין סמוכו לא בדברי רבינא ומרבא לא הבילוטים הרים המכריס בדברי הריב"ם ז"ל. ואמר כל אלה הדברים אי אומר אלפי דעתי מה שכתבתי בהלה הוא הנכון:

יד עיקור כיצד וכו'. רש"י. פירש על מיומנא דבר יהודה שכתבתי בהלה פרק זה דעיקור היינו סמוקת הגרגרת ופירשו דברי. כגון שאמר בכבין פגומה שהפגימה קורעת והוי כמו סמוקה. וכה"ג פירש דהיינו שעקר הסימן לו שאמר ממקומו. ול"ת בפיטה דלא מהניא שחיטה כיון דאמרינן ונעשה טרפה. וי"ל דשחוטה לאו טריפה וא"ת וכיון דלאו טריפה ממש היא אלא לחומרא ומשום דאין שחיטה בסימנין עקוריים כשנעקר סימן לחד בעוף ושחט לא הבשי אף הוא יהא כשר דאינו משום עקירת סימנין אינה טריפה דלמאן דאינו משום שחיטה הא נשחט בסימן השני בשאינו עיקור וכ"ת ה"ל הא אינה שחוטה ל"ל דאע"ג דהכשרו של עוף בסימן אחד בעינן הסימנין דאיכא לאחר שחיטה עכ"ל. והר"ן כתב בשם הרמב"ן דעיקור היינו סימנין שנתקרו כלם לו דיוקן בדבר שעושה אותה טריפה והל"מ שאם אירע לו כן בשעת השחיטה מעלתמיל בסימנין שחטא נבלה לפי שבינן שעשאה ס"ל שחט לא הוסף ואח"כ שחטה הגרגרת כשרה שאמר הגרגרת ואח"כ שחט לא הוסף פסולה. כלומר דלא הימא דלא מפסיל אלא בשאחתא הסימן השחוט אבל כשאינו שחוטה הסימן השחוט אינו לא. שחט לא הוסף ואינו יודע אם קודם שחיטה שחטה אם לאחר שחיטה נשחטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה:

מן נמצא הסימן השחוט שחוט וכו'. פרק אלו מרפות (דף ל"ד) אמרו בשם רב שמעון שהגרגרת עלמה נמצאת שחוטה ושחוטה כשרה שמ"ל שחוטה שחיטה פירוש שהגרגרת עלמה נמצאת שחוטה ופירוש *(כמה מריבים) ויקיף אל"ל לא אמר לו אלא אלא אם בסימנין ושחט לא הוסף לשחוטה אפקר לשחוטה שחיטה

*[נכ' היא גירסת הגאונים]:

הרדב"ז (מכ"י)

יד עיקור כיצד וכו'. פ' פ"ם (מ"ד) ויסל לחי הסחתון כשרה מתקיף לה רב ספא והא תיכא עיקור סימנים בשלמא מתני' לר"ם לא קשיא הא דאיעקור איעקורי הא דאיעקור איעקורי אלא אי אמרת דלא איעקור איעקורי אלא אי אמרת דלא איעקור איעקורי אלא אי אמרת דלא אי

שחט יד רוב חלל הקנה במקום (יא) שחיטה והמה הסכין חוץ למקום שחיטה למעלה (ז) וגמר שם חתיכת כל הקנה בשרה וה"ה אם שחט רוב שנים בבהמה במקום שחיטה והשלים השחיטה בגרמה [טו] או בדרסה כשרה טו [טו] יז ויש מי שפוסל בדרסה ויש להוש לדבריו (יב) לכתחלה:

הגה [יז] ומ"מ נהגו להמליף בין בדרסה בין בגרמה בין במיטות קטנה בין במיטות גמלא בין בקנה בין בוטמא (נ"ב מהרי"ו):

יג [יח] יח הגרים בקנה בתחלת שליש טז ושחט ב' שלישים כשרה. יט שחט שליש והגרים שליש וחזר ושחט שליש האחרון כשרה. כ הגרים שליש ושחט שליש וחזר והגרים שליש האחרון יז הרי זו פסולה(י) יח. [יט] ואם דרס או החליד בין בשליש ראשון בין בשליש אמצעי הרי זו (יג) פסולה: יד [כ] יא כל אלו החלוקים כשהוא ודאי שלא נגע בוושט אלא בקנה לצד מעלה

אבל בוושט אפי' שחט בו כל שהוא חוץ למקום שחיטה בין לצד מעלה [כא] בין לצד מטה יט [כב] וכן בקנה לצד מטה כשר שחיטה אעפ"י שגמר כל השאר במקום שחיטה כ הרי זו פסולה מפני שנקיבת מקומות הללו במשחו (ל"ש ור' יחומס) [כג] ומטעם להעריף מכל מקום. ולון לטעמה (מהרי"ו):

טז [כד] לא עיקר כיצד כגון שנעקר הקנה או הושט (ח) כא [כה] מהלחי (יד) ומהבשר (טז) [כו] ונשמט אחר מהם או שניהם קודם גמר שחיטתו [כז] לא אבל אם שחט אחר בעוף או רובו ואח"כ [כח] נשמט השני שחיטתו כשרה כב נשמט

(ז) וגמר שם חתיכת כל הקנה בשירה. כעין כתוב אפילו למעלן דפוסל שסייה והלדה במיטות בהלת והמעם דכלן אין עושה פסול במקום שחיטה דמה שמוסך אחר כך במיטות הקנה הוה כלו מוקן כרגל אחר שחיטה רוב הסימן כעוף לו אחר רוב שנים בבהמה.

(ח) מהלחי ומהבשר. משמע דאם שכבר על הסימנים עדיין כשר וכ"כ ר"י בשם רבינ"א בסדיא אבל בעוד משמע דעריפה כל שמשמע מהלחי וכן משמע בתשובת מ"ר. אלא סברת הירושלמי דאמרה בגמרא. (ט) ונשמט אחד מהם. כעין כתוב מעעקר אחד מהם. ועל כתוב מעעקר הסי' לו משמע כו' ועל פירוקו דנעקר סייע בכח אדם וגשמע סייע מעעקר על בסתה ע"ז נדעדה

(י) אבל בחייו כשר כ

(מ) מכת קוסית שהקנה פגועה שם

(נ) ולדו דלא נעשית מריפה

מסיני אלא הועיל בו שחיטה ע

הוה לאסור בעוף כשנמצא אחר

מחלב שחט בעוף כשנמצא

בעוף שיכון כרבינ"ל לאף על נ

לכבודו של עוף בסימן אחד מ"ע

בעוף שיכון עיכוב לשחיטה

ואילו ממ"ם בגמרא פרק בכמה

המקבה (דף ס"ט) בנעיא דתלב

פרעה לו דילמא כתם לית לי

הקנה כשחיטה כ' כמו שהכתוב

בסי' י"ד סעיף ח' הא כתן בעוף

עוף ליה הקנה על ידי שחיט

ואפ"ה אתלב מוחר דלא קאמר הא

אלא קל מאיסור יולא כיון שכ

המקבה כבוס פגום לאותו מיס

ממ"ל בחיסור יולא אמין

הקנה. כלל: יא הא דפסול כו

מעמנו בהדיא שאפילו בשעת

לא לסריון בעיקור של שמו

אלא לעקר כרוב אין כאן עריפו

שחיטה וכן מוכח להדיא מדב

הקיומה דלא מהניא ביה

עכין זה בעיקור להלכות שחיטה

הסימן ואמ"כ שמהו אל"ל ו

דפוסל שם עיקור אפילו בלא

אם נעשה קודם שחיטה לא

חילוק גדול בין שאת שחיטה

בעיקור שבשעת שחיטה אין

זה וכן מבואר בדברי הב"ן בר

סימנים שנעקרו כולם אז ב

ליה למימר שאם מיכא ל

שחטה כגילה לפי שכיון שכב

שמחמת הסיעור מהגלדים ב

אלא דמ"מ לא הוה נגילה עו

אלא לפי שמו"ח ז"ל כתב ב

שחיטה וכתב כן מלאחרונים וכן

והאחרונים שלא כתבו שיעור

דבשעת שחיטה אוסר אפילו

אלא בכולו ובעל הב"ח דס

כבר לכאן שהפרק בכרבה

נשאר בחבורו בתוקן כ"כ ר

כי מי יוכל להבמיל בזה אלא

בזה לידע בשעת שחיטה דל

כי המקום הנעקר נתכסף ו

אלא רראה כלום מן הנעקרים

(מ) אבל אם שחט אחר בעוף או רובו ואח"כ נשמט השני שחיטתו כשרה. [כט] ונשמט אחד מהם או שניהם קודם גמר שחיטתו [ל] לא אבל אם שחט אחר בעוף או רובו ואח"כ נשמט השני שחיטתו כשרה. [לא] ונשמט אחד מהם. [לב] ואפ"ה אם נשמט אחד מהם [לג] ונשמט שניהם [לד] אבל אם שחט בו [לה] אבל אם שחט בו [לו] אבל אם שחט בו [לז] אבל אם שחט בו [לח] אבל אם שחט בו [לט] אבל אם שחט בו [מ] אבל אם שחט בו [מא] אבל אם שחט בו [מב] אבל אם שחט בו [מג] אבל אם שחט בו [מד] אבל אם שחט בו [מה] אבל אם שחט בו [מו] אבל אם שחט בו [מז] אבל אם שחט בו [מח] אבל אם שחט בו [מט] אבל אם שחט בו [נ] אבל אם שחט בו [נא] אבל אם שחט בו [נב] אבל אם שחט בו [נג] אבל אם שחט בו [נד] אבל אם שחט בו [נה] אבל אם שחט בו [נו] אבל אם שחט בו [נז] אבל אם שחט בו [נח] אבל אם שחט בו [נט] אבל אם שחט בו [ס] אבל אם שחט בו [סא] אבל אם שחט בו [סב] אבל אם שחט בו [סג] אבל אם שחט בו [סד] אבל אם שחט בו [סה] אבל אם שחט בו [סו] אבל אם שחט בו [סז] אבל אם שחט בו [סח] אבל אם שחט בו [סט] אבל אם שחט בו [ע] אבל אם שחט בו [עא] אבל אם שחט בו [עב] אבל אם שחט בו [עג] אבל אם שחט בו [עד] אבל אם שחט בו [עה] אבל אם שחט בו [עו] אבל אם שחט בו [עז] אבל אם שחט בו [עח] אבל אם שחט בו [עט] אבל אם שחט בו [פ] אבל אם שחט בו [פא] אבל אם שחט בו [פב] אבל אם שחט בו [פג] אבל אם שחט בו [פד] אבל אם שחט בו [פה] אבל אם שחט בו [פו] אבל אם שחט בו [פז] אבל אם שחט בו [פח] אבל אם שחט בו [פט] אבל אם שחט בו [צ] אבל אם שחט בו [צא] אבל אם שחט בו [צב] אבל אם שחט בו [צג] אבל אם שחט בו [צד] אבל אם שחט בו [צה] אבל אם שחט בו [צו] אבל אם שחט בו [צז] אבל אם שחט בו [צח] אבל אם שחט בו [צט] אבל אם שחט בו [ק] אבל אם שחט בו [קא] אבל אם שחט בו [קב] אבל אם שחט בו [קג] אבל אם שחט בו [קד] אבל אם שחט בו [קה] אבל אם שחט בו [קו] אבל אם שחט בו [קז] אבל אם שחט בו [קח] אבל אם שחט בו [קט] אבל אם שחט בו [ר] אבל אם שחט בו [רא] אבל אם שחט בו [רב] אבל אם שחט בו [רג] אבל אם שחט בו [רד] אבל אם שחט בו [רה] אבל אם שחט בו [רו] אבל אם שחט בו [רז] אבל אם שחט בו [רח] אבל אם שחט בו [רט] אבל אם שחט בו [ש] אבל אם שחט בו [שא] אבל אם שחט בו [שב] אבל אם שחט בו [שג] אבל אם שחט בו [שד] אבל אם שחט בו [שה] אבל אם שחט בו [שו] אבל אם שחט בו [שז] אבל אם שחט בו [שח] אבל אם שחט בו [שט] אבל אם שחט בו [ת] אבל אם שחט בו [תא] אבל אם שחט בו [תב] אבל אם שחט בו [תג] אבל אם שחט בו [תד] אבל אם שחט בו [תה] אבל אם שחט בו [תו] אבל אם שחט בו [תז] אבל אם שחט בו [תח] אבל אם שחט בו [תט] אבל אם שחט בו [י] אבל אם שחט בו [יא] אבל אם שחט בו [יב] אבל אם שחט בו [יג] אבל אם שחט בו [יד] אבל אם שחט בו [טו] אבל אם שחט בו [טז] אבל אם שחט בו [יז] אבל אם שחט בו [יח] אבל אם שחט בו [יט] אבל אם שחט בו [כ] אבל אם שחט בו [כא] אבל אם שחט בו [כב] אבל אם שחט בו [כג] אבל אם שחט בו [כד] אבל אם שחט בו [כה] אבל אם שחט בו [כו] אבל אם שחט בו [כז] אבל אם שחט בו [כח] אבל אם שחט בו [כט] אבל אם שחט בו [ל] אבל אם שחט בו [לא] אבל אם שחט בו [לב] אבל אם שחט בו [לג] אבל אם שחט בו

מדעדה: (י) אבל בחייו כשר כו'. כלומר זה בהוס' פ"ק (דף מ') מכח קושיא שהקשו פשיטא אלא מהכי ניחא שכבר אחר (מו) מהם ואחר כך שחט את השני שחיטתו פסולה:

הגה כג [כמ] (ד) ואנו נוהגין להטריף כל עיקור בין במיעוט קטן בין במיעוט גדול בין בקבה בין בוושט (ע"פ מהרי"ו) [ל] וזוקא לאחר שנתפנה (י) אבל בחייו כשר כד אלא שאין שחיטה מועלת בו (ה) וי"מ לענין תלבן אז ניחא שהם כשרות (בית יוסף מהגהות הש"ס):

טז (יא) לא הא דפסול בעיקור היינו כשנעקר

(מז) בולו אבל אם נשתייר בו אפילו משהו כשר והוא שאותו שנשאר הוא במקום אחד כה אבל אם מיעוט הנשאר הוא מדולדל שהוא מעט כאן (יב) ומעט כאן פסול שניכר הדבר שנעקר בכח ומה שנשאר מחובר חיבור מדולדל הוא והוה ליה נעקר כולו ופסול. [לא] והני מילי כשנעקר רובו. אבל אם לא נעקר אלא מיעוט ורובו קיים אף על פי שרוב זה הנשאר הוא מדולדל מעט כאן ומעט כאן כשר:

יז כו [לב] לי שחט אחד מהסימנים ונמצא השני שמוט ואין ידוע אם קודם שחיטה נשמט או אחר שחיטה (יג) כז הרי זו (יז) פסולה:

הגה [לג] ואפילו זרק הסוף מידו כה ולא למיגין דממתא זריקה לו פרכוס דמתא (מהרי"ק שורש ל"ה) (יד) [לד] מיהו הסותא נאמן לומר שלא היה שמוט בשעת (יח) שחיטה (פסקי מהרא"י סי' ר"ה):

יחנלהן לה נמצא הסימן השחוט שמוט אם כששחט תפס הסימנים בידו או עור בית השחיטה מאחריו ונרחק הסימן תחת העור (טו) כט הרי זו (יט) פסולה

אחר (מו) מהם ואחר כך שחט את השני שחיטתו פסולה:

הגה כג [כמ] (ד) ואנו נוהגין להטריף כל עיקור בין במיעוט קטן בין במיעוט גדול בין בקבה בין בוושט (ע"פ מהרי"ו) [ל] וזוקא לאחר שנתפנה (י) אבל בחייו כשר כד אלא שאין שחיטה מועלת בו (ה) וי"מ לענין תלבן אז ניחא שהם כשרות (בית יוסף מהגהות הש"ס):

טז (יא) לא הא דפסול בעיקור היינו כשנעקר

(מז) בולו אבל אם נשתייר בו אפילו משהו כשר והוא שאותו שנשאר הוא במקום אחד כה אבל אם מיעוט הנשאר הוא מדולדל שהוא מעט כאן (יב) ומעט כאן פסול שניכר הדבר שנעקר בכח ומה שנשאר מחובר חיבור מדולדל הוא והוה ליה נעקר כולו ופסול. [לא] והני מילי כשנעקר רובו. אבל אם לא נעקר אלא מיעוט ורובו קיים אף על פי שרוב זה הנשאר הוא מדולדל מעט כאן ומעט כאן כשר:

יז כו [לב] לי שחט אחד מהסימנים ונמצא השני שמוט ואין ידוע אם קודם שחיטה נשמט או אחר שחיטה (יג) כז הרי זו (יז) פסולה:

הגה [לג] ואפילו זרק הסוף מידו כה ולא למיגין דממתא זריקה לו פרכוס דמתא (מהרי"ק שורש ל"ה) (יד) [לד] מיהו הסותא נאמן לומר שלא היה שמוט בשעת (יח) שחיטה (פסקי מהרא"י סי' ר"ה):

יחנלהן לה נמצא הסימן השחוט שמוט אם כששחט תפס הסימנים בידו או עור בית השחיטה מאחריו ונרחק הסימן תחת העור (טו) כט הרי זו (יט) פסולה

(י) אבל בחייו כשר כו'. כלומר זה בהוס' פ"ק (דף מ') מכח קושיא שהקשו פשיטא אלא מהכי ניחא שכבר אחר (מו) מהם ואחר כך שחט את השני שחיטתו פסולה: הגה כג ואנו נוהגין להטריף כל עיקור בין במיעוט קטן בין בגדול בין בקבה בין בוושט (ע"פ מהרי"ו) [ל] וזוקא לאחר שנתפנה (י) אבל בחייו כשר כד אלא שאין שחיטה מועלת בו (ה) וי"מ לענין תלבן אז ניחא שהם כשרות (בית יוסף מהגהות הש"ס):

לא לגור כמס מכרי מוגין לוחמנא. ולכני שכא דף כ"ח (כ"פ) אם שוחט ע"מ קדקד לא פסול (ו): א מוסגא דרב יהודה וכו' וכולמר כל הוא כמסם בגמ' נמוקא אסור מומה וכו'

גליון מהרש"א

(סעיף ו"ל ע"ו ס"ק י"ח) ניחול לקולא בסמים ספק סמיקא. ק' מס"ש בעצמו מ' ק"ש ס"ק מ"ר ע"ש בסוף הדבור וצ"ל. והבא. ספר ע"ש מס"ק זה דבראי הם עכ"ל ובת' שבו"י ח"ג מ' מ"ל כ' המיקל נלא הפמיד: (עמ) וכדאי הם הב"י והאורר. בחמו' הינוך ב"י מ' כ"ר כ' כיון דהב"י רק הביא ולא אסר שכן הלכה ל"ש כראי הב"י והביא רבים האמרים וע"ש דאם בוולכה אר הבאה לתר חמור מן הליוך והביא. אך במונה על הארץ נראה שם מ' מ"ח דמסכים להתיר: (ס"ך ס"ק ל"ל) וכן עיקר ובת"ר שארית יוסף. ע"ת ת' חב"י מ' כ"ח בנמצא תלוי בעור שאחרי קנה בסמים. דבקו בצואר מצדד להקל. דיריה במצא על הארגאו על הסכין ונ' עוד שם עד מ' כ"ט: (מ' כ"ט סעיף מ' ס"ך סק"ל) אסור והוי נבילה. ע' ש"ך רס"י י"ח:

יד אברהם

(מ' כ"ח סעיף א') השוחט צריך שיבדוק בסימנים אחר שחיטה כו' ואם לא ראה שרובן שרומין אסור. וכתב הס"ך והוי נבילה דבמה דמניה כמוקה מיקור עומדת כו'. ועיין בתב"ש שכתב דבון דאוכה בם מיקוה דנבילה שני לעמוד תו"ב בוים מ'. וכס' מקום שמוכל כתב לאסור. וכ"כ בס' מ"ג לאסור לאמוק מעמי בו בוים כיון דמעמר. ע"פ מודי נבילה הוי בעריסה דהוי שחיטה. לענין לא"ב. ודיוני ראלה עיקר כתב"ם. דלא דמי לעריסה שאין עליה בם נבילה כלל ולכך אע"ג לאסור. בלבילה שני שחיטה שחיטה מעבלת ראוי"ל שחיטה שלימה לאוסר שחיטה. אבל בכר אחר בכר דכיון עליה בם נבילה לענין מ' ומלקות אפי' לדעת סתב"ם דלא הוי נבילה לעמוד בעמה פ"מ הוי נבילה לענין איסור ולמי לא הוי שחיטה. וכן מסתבר דכל דמחיה שאין מ' הוא שחיטה גמרינן לה מהמתי חון בחולין (דף מ"ס) וכתם כל לא הוי נבילה כלל וכדעמה בבכורות (דף מ') אבל מנינן לא דכיכל דאיסה ולא"ס לא מחיב דמקרא שחיטה. ועוד דלא עדיפא מעריפת עגלה ומבמה מדברי כתבים ס"ג מהלכות אלות בסומה אמין בם נבילה עליה ולא"ס לא מחיב מבוס מ"ג אבל בשוחם ולא בשוחם דעוקר. בס"ס ול"ב המעלם מ"מ דקומה וכמ"ל. אבל שהוא שחיטה שאינה זכותה לענין איסור. דרבי בכמ"ס בכולמי בכותבי. אבל בכר אחר דהוי ודאי נבילה אמ"ב דהוי ודאי נבילה. ולפ"ז בס"ס בכולמי בכותבי. בס"ס ול"ב בעוקר. בס"ס ול"ב המעלם מ"מ דקומה וכמ"ל. אבל שהוא שחיטה שאינה זכותה לענין איסור. דרבי בכמ"ס בכולמי בכותבי. אבל בכר אחר דהוי ודאי נבילה. ולפ"ז בס"ס בכולמי בכותבי

המטלית הואיל ואין הסכין גלויה ה"ז ספק נבילה וכן אם שחט מיעוט הסימנים בהחלדה וגמר השחיטה שלא בהחלדה ה"ז ספק נבילה עכ"ל ומיעוט הסימנים הוא בין מיעוט הראשון ובין מיעוט האמצעי כמו שביאר לקמן בדין י"ג וז"ל ואם דרס או החליד בין בשליש הראשון בין בשליש האמצעי ה"ז פסולה עכ"ל כלומר ספק נבילה אבל אם בשליש האחרון החליד או דרס ס"ל דכשירה דכן דעתו גם בשחיה במיעוט אחרון כמ"ש בסי' כ"ג וס"ל דוה שנשאר בגמ' [ל"ב] בספק בהחליד במיעוט סימנים והו"ל מיעוט קמא או אמצעי אבל על מיעוט בתרא אין כאן ספק דכיון דרוב סימנים נשחטו כהוגן נגמרה הכשר שחיטה ושוב לא איכפת לן בבה שנעשה אח"כ:

יז אבל רש"י ז"ל ובה"ג ועוה"כמה מרבותינו סוברים דהספק בגמ' הוא על מיעוט בתרא דבמיעוט קמא פשיטא לן דהוא ודאי נבילה [רס"ו] כיון שהפסול הוא בהכשר השחיטה ורק במיעוט בתרא י"ל בין דנגמרה הכשר השחיטה לא איכפת לן או אפשר פולה תרא שחיטה היא ומיפסלה [סס] דכיון דלכתחלה יש לשחוט כל הסימנים כי אגמריה רחמנא למשה דחלדה או דרסה פוסלת השחיטה אף במיעוט בתרא ובגמ' נשאר בספק והוי ספק נבילה והכי קיי"ל לדינא אפילו בהפסד מרובה:

יח וז"ל רבינו הב"י בסעי' י' אם לאחר ששחט רוב הסימנים החליד הסכין תחת מיעוט הנשאר משגיחים או מאחר מהם ופסקו מותר ויש מי שאוסר גם בזה וראוי לחוש לדבריו לכתחלה עכ"ל ותופס העיקר לדינא כהרמב"ם ולכן כתב על דעת רש"י רק שראוי לחוש לכתחלה ורבינו הרמ"א כתב עליו והמנהג להתריף כל חלדה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט עכ"ל ואין זה מטעם מנהג בעלמא אלא דבן עיקר לדינא לדעת רש"י ובה"ג שכל דברו דברי קבלה אלא דה"פ דכיון שנהגו להתריף בכל ענין ממילא דקבלנו עלינו דעת רש"י ובה"ג דעיקר והכי קיי"ל ווה חמירא טובא משחיה דבשחיה יש סברא לומר כיון דכבר פסק מלשחוט נגמרה שחיטתו אבל בדרסה וחלדה אחת יש יותר סברא לאסור [ונסיעת הס"ד מה סיסקסק בס"ם נמלא רק בסריה ותלדה ולא בדרסה הגרמה ועיקר מעוס דבחלו הו' קולך מתם בסת כוס לחת ובוודאי מריפה גם במיעוט בתרא לף בסריה כיון שיש הפסק יום סבק בדבר וכן חלדה נע"ב לריך הפסק קלת כמרולה לחלוד במיעוט בתרא כמוכן ולכן מקודם בעי לס הס"ם בחלדה [ל:] ולח"ל בסריה [ל"ב]. בדרך אח"ל דבחלדה פסולה מעוס דהוי סדל כמתיעס לחת ס"ל הפסק מרובה לריבעא לן ודוק]:

יט וכתב רבינו הב"י בסעי' י"א אם החליד הסכין תחת המיעוט הראשון ושחטו ממטה למעלה ואח"כ נמר השחיטה בדרכה וכן אם שחט רוב סימן אחד בהמה

וחלוד הסכין תחת מיעוט הנשאר ושחט סימן השני וכן אם שחט מיעוט הראשון בחלדה וגמר השחיטה שלא בחלדה ה"ז ספק נבילה עכ"ל ומיעוט הסימנים הוא בין מיעוט הראשון ובין מיעוט האמצעי כמו שביאר לקמן בדין י"ג וז"ל ואם דרס או החליד בין בשליש הראשון בין בשליש האמצעי ה"ז פסולה עכ"ל כלומר ספק נבילה אבל אם בשליש האחרון החליד או דרס ס"ל דכשירה דכן דעתו גם בשחיה במיעוט אחרון כמ"ש בסי' כ"ג וס"ל דוה שנשאר בגמ' [ל"ב] בספק בהחליד במיעוט סימנים והו"ל מיעוט קמא או אמצעי אבל על מיעוט בתרא אין כאן ספק דכיון דרוב סימנים נשחטו כהוגן נגמרה הכשר שחיטה ושוב לא איכפת לן בבה שנעשה אח"כ:

יז אבל רש"י ז"ל ובה"ג ועוה"כמה מרבותינו סוברים דהספק בגמ' הוא על מיעוט בתרא דבמיעוט קמא פשיטא לן דהוא ודאי נבילה [רס"ו] כיון שהפסול הוא בהכשר השחיטה ורק במיעוט בתרא י"ל בין דנגמרה הכשר השחיטה לא איכפת לן או אפשר פולה תרא שחיטה היא ומיפסלה [סס] דכיון דלכתחלה יש לשחוט כל הסימנים כי אגמריה רחמנא למשה דחלדה או דרסה פוסלת השחיטה אף במיעוט בתרא ובגמ' נשאר בספק והוי ספק נבילה והכי קיי"ל לדינא אפילו בהפסד מרובה:

יח וז"ל רבינו הב"י בסעי' י' אם לאחר ששחט רוב הסימנים החליד הסכין תחת מיעוט הנשאר משגיחים או מאחר מהם ופסקו מותר ויש מי שאוסר גם בזה וראוי לחוש לדבריו לכתחלה עכ"ל ותופס העיקר לדינא כהרמב"ם ולכן כתב על דעת רש"י רק שראוי לחוש לכתחלה ורבינו הרמ"א כתב עליו והמנהג להתריף כל חלדה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט עכ"ל ואין זה מטעם מנהג בעלמא אלא דבן עיקר לדינא לדעת רש"י ובה"ג שכל דברו דברי קבלה אלא דה"פ דכיון שנהגו להתריף בכל ענין ממילא דקבלנו עלינו דעת רש"י ובה"ג דעיקר והכי קיי"ל וזה חמירא טובא משחיה דבשחיה יש סברא לומר כיון דכבר פסק מלשחוט נגמרה שחיטתו אבל בדרסה וחלדה אחת יש יותר סברא לאסור [ונסיעת הס"ד מה סיסקסק בס"ם נמלא רק בסריה ותלדה ולא בדרסה הגרמה ועיקר מעוס דבחלו הו' קולך מתם בסת כוס לחת ובוודאי מריפה גם במיעוט בתרא לף בסריה כיון שיש הפסק יום סבק בדבר וכן חלדה נע"ב לריך הפסק קלת כמרולה לחלוד במיעוט בתרא כמוכן ולכן מקודם בעי לס הס"ם בחלדה [ל:] ולח"ל בסריה [ל"ב]. בדרך אח"ל דבחלדה פסולה מעוס דהוי סדל כמתיעס לחת ס"ל הפסק מרובה לריבעא לן ודוק]:

יט וכתב רבינו הב"י בסעי' י"א אם החליד הסכין תחת המיעוט הראשון ושחטו ממטה למעלה ואח"כ נמר השחיטה בדרכה וכן אם שחט רוב סימן אחד בבהמה

לצאת הוא מקום הכשר שחיטה וכמו היה שוקל עין בעין עוהן לו גיהומיו [ב"כ פ"ח: רס"י חולין ע'.] ולשון הרא"ש שיו דמהה שלא יוסיף ולא יגרע [נמיס ס"ב: חולין בחמה] ווהו הלכה למשה מסיני וגם בקרא יש הלכה בכל סוהה המקום השחיטה הכתוב בתורה בקדושים ושחט את בהמה שלה בכל מקום המקום השחיטה הוא מן הצואר ולא מקום אחר והבי הרשינו [רס"ב] מניין לשחיטה מן הצואר שנאמר ושחט ממקום ששחט חטהו כלומר ממקום שלפעמים כופף משם הכשרו ושח הוא לשון כפיפה כמו פנ שחה לעפר נפשנו וחטהו הוא לשון הכשר כמו וחטא את הבית וחטאני באזוב וגו' וממילא כששחט שלא במקום הצואר בגון משיפוי בובע ולמעלה וכן למטה בסימנים בקנה מראש כנף האונה ובושט ממקום ששיער עין זה בצואר במקום ששח והוי כחותך ביד או ברגל: כי כתב הרמב"ם בפ"ג דין י"ג שחט רוב האחר או הרוב השלים השחיטה בדרסה או בהגרמה הו' כשרה שהרי נשחט השיעור כראוי הגרים בתחלה שלשו ושחט שני שלישים ה"ן כשרה שחט שליש והגרים שלישי ואחר ושחט שליש והגרים שליש האחרון הו' פסולה ואם הרס או החליד בין בשליש הראשון בין בשליש האמצעי הו' פסולה עכ"ל והטעם שמקל בהגרמה יותר מבשאר הרסים בפנ' שבהגרמה אינו מקום שחיטה כלל והוי כתותך ביד או ברגל ולא בענין רק שרוב סימנים יהיו במקום שחיטה והמיעוט שהיה שלא במקום שחיטה אינו כלום בין במיעוט קמא בין מיעוט אמצעי ואינו פוסל רק בשני שליש היתה בהגרמה ושליש במקום שחיטה דאינו נשחט הוב הסמן במקום השחיטה אבל בדרסה וחלדה שהפסול נעשה במקום השחיטה פוסל במיעוט קמא ובאמצעי ואינו כשר רק במיעוט האחרון עכבר נגמרה הכשר שחיטה כמ"ש [ז"ס בדרס וסחליד מיס פסולה ר"ל סמיס עכ"ל כמ"ס לעיל סג' ו' וכמ"ש ס"ס בסמי ס"ו וכ"כ הלח"מ ע"ס וסקר מלמעלה וכמ"ל לח כמ רק לגמי הרסרס בין הגרים לדרסה וחלדה ולמנס סמיס בזס]:

כה ומ"ש מרבותינו דמטרפי גם בשחט שליש והגרים שלישי ושחט שליש משום דבי נפקא חיותא בשחיטת הגרגרת ולזה אז הגרמה [ל"ן בסס מסיר ורמב"ן דפסקו הי"ס לומלה] וכמ"ש לומלה ו"ע.] ולהרדרו הוי ספק טריפה בין בבה"ן ובין בהגרים שליש ושחט שליש והגרים שליש [הרמב"ם בבה"ן וראי טריפה [דפסק כר"ן] אבל בהגרים שלש ושחט שני שלישים מכשרי ו"א דגם בבה"ן טריפה [כרב אלפס בס] והטעם דכי נפקא חיותא ברוב בעינן שהא הרוב נשחט בהוגן והבא כשנגמרו שני שלישים הראשונים הוה שליש הראשון בהגרמה [רשב"ם] ואינו מפקיר אלא בשחט שני שלישים והגרים שליש ורש"י ז"ל מסברה גם בבה"ן [ר"ס בבבל פסולי שחיטה [ל'] וסעמו דפסק הרי"ל לרב אפי' נס בליסה קמת וכרבנו ע"ס] וכללא הרש"ל בן חיא בין דלכתחלה צריך שחיטת כל הסימנים

כי אגמריה רחמנא למשה פסולי שחיטה הבי אגמריה שלא תהא בכל הסימן אחד מהפסולים ולכן אע"ג דהגרמה אינו במקום שחיטה כלל כיון שנעשה ביחד עם כל הפסולים דינו כמותם לפסול אף במיעוט בתרא גם ברדיה [כע"ל בטעמא דרבנן לל"סמא קמא דל"ל וכה"ג מיחא בתמורה ע"ז: ע"ס גרס"ע ל"ס סמי וכו' וכיון דכי סדלי כחדא נמרא לגמרינהו ולמי כמדא דוכחא וכו' עכ"ל ודוק]:

כו רבינו הב"י בסעי' י"ב פסק כהרמב"ם אבל רבינו הרמ"א כתב דהמנהג להתריף גם בהגרמה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט עכ"ל ואינו ממעם מנהג בלבד אלא מעיקר הדין מפני שאנו חופסין דעת רש"י ז"ל ולכן אין לחקל אפילו בהפסד מרובה:

כז והע דכל אלו הגרמות שהכשרנו להפוסקים שמכשירים אינו אלא כשהגרים בקנה למעלה וירוע אצלו שלא נגע בהושט אבל בקנה למטה שנקובהו כשלא נגמרה שחיטה הרוב ממילא טריפה וכן בושט בין לצד מעלה בין לצד מטה משום דבושט בכל מקום נקובהו במשהו וממילא גם למעלה בקנה כשיש ספק שמא נגע בושט טריפה מספק ורק כשנשחט הרוב שוב אין חוששין וזהו הכל לדעת המכשירים אבל לדיוק דקיי"ל כרש"י טריפה בכל ענין וכמ"ש ואין נ"מ בכל זה ולכן יזהר השוחט לשחוט באמצע הצואר ואז לא יבא לידי שום הגרמה וכמ"ש בסי' כ':

רכח עיקור הוא הפסול החמישי מהלכות שחיטה דאגמריה רחמנא למשה ובפירושא דעיקור נחלקו רבותינו דרש"י ז"ל פירש [מ'.] דעיקור הוא מאי דתנן [ל"ב.] שחט את הושט ופסק את הגרגרת או פסק את הגרגרת ושחט את הושט ואין הפירוש שפסק את הגרגרת ביד וא"כ אין זה שייך להלכות שחיטה דהפסול הוא מפני שלא שחטו אלא דמיירו ששחט בסכין פגומה והפגימה אינה שוחטת אלא חונקת [חוס' מ'.] ומסילא שדבר זה מפורש בקרא דכתיב ושחט ואין זה שחיטה אלא חניקה ונקרא פסול זה עיקור משום דהפגימה עוקרו ממקומו ולכן תלאו זה יותר בקנה מבושט שהרי פסול דסכין פגום שוה בשניהם וכן פסול עיקור אלא דשם עיקור יותר חל על הקנה מעל הושט דהושט הרי וכי פגע בו פגימה חונקו במקומו אבל הקנה קשה וכי פגע בו פגימה עוקרו ממקומו [ל"ן]:

כט אבל הרמב"ם ז"ל ורוב הראשונים לא חפסו כן בפירושא דעיקור וזהו שייך להלכות סכין שנתבאר בסי' י"ח ואינו מחמשה הלכות שחיטה אלא פירושא דעיקור כמ"ש בה"ג שהסימן נעקר או נשמט ממקומו ממקום חבורו כלחי ובצואר ואח"כ שחטו והשחיטה היתה כהוגן אלא שהסימן היה עקור ממקומו ואינו מועיל בו שחיטה והכי אגמריה רחמנא למשה דשחיטת סימנין אינם מועילים רק כשהם מחוברים במקומם ולא כשנעקרו ממקום חיבורן ואין לשאול דא"כ למה צריך הלכה למשה מסיני לדין זה והרי כבר נתרפה הבחמת או העוף בשנעקר